SLUŽBENI GLASNIK BOSNE I HERCEGOVINE
Izdanje na hrvatskom, srpskom i bosanskom jeziku

СЛУЖБЕНИ ГЛАСНИК БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ
Издање на хрватском, српском и босанском језику

Godina XXV
Petak, 16. srpnja/jula 2021. godine

Broj/Број
44

Година XXV
Петак, 16. јула 2021. године

ISSN 1512-7494 - hrvatski jezik
ISSN 1512-7508 - srpski jezik
ISSN 1512-7486 - bosanski jezik

PARLAMENTARNA SKUPŠTINA BOSNE I HERCEGOVINE

650

Na temelju članka 55. stavka (2) Poslovnika Zastupničkog doma Parlamentarne skupštine BiH ("Službeni glasnik BiH", br. 79/14, 81/15, 97/15, 78/19 i 26/20) i članka 45. stavka (2) Poslovnika Doma naroda Parlamentarne skupštine BiH ("Službeni glasnik BiH", br. 58/14, 88/15, 96/15 i 53/16), Parlamentarna skupština Bosne i Hercegovine na 19. sjednici Doma naroda, održanoj 1. srpnja 2021. godine, i na 22. sjednici Zastupničkog doma, održanoj 7. srpnja 2021. godine, donosi

ZAKLJUČAK
O OSNIVANJU PRIVREMENOG ZAJEDNIČKOG POVJERENSTVA OBAJU DOMOVA PARLAMENTARNE SKUPŠTINE BiH ZA PROVOĐENJE PROCEDURE IMENOVANJA TRI OMBUDSMANA ZA LJUDSKA PRAVA BOSNE I HERCEGOVINE

Članak 1.

Osniva se Privremeno zajedničko povjerenstvo obaju domova Parlamentarne skupštine BiH za provođenje procedure imenovanja tri ombudsmana za ljudska prava Bosne i Hercegovine.

Članak 2.

U Privremeno zajedničko povjerenstvo iz članka 1. ovog zaključka iz Zastupničkog doma imenuju se zastupnici:

1. Alma Čolo
2. Ljubica Miljanović
3. Borjana Krišto.

Iz Doma naroda imenuju se izaslanici:

4. Amir Fazlić
5. Dušanka Majkić
6. Bariša Čolak.

Članak 3.

Zadaća Privremenog zajedničkog povjerenstva je provesti proceduru oglašavanja za imenovanje tri ombudsmana za ljudska prava Bosne i Hercegovine i domovima predložiti kandidate za imenovanje tri ombudsmana za ljudska prava Bosne i Hercegovine.

Članak 4.

Ovaj zaključak stupa na snagu kada ga u istovjetnom tekstu usvoje oba doma Parlamentarne skupštine BiH, a objavljuje se u "Službenom glasniku BiH".

Broj 01,02-50-16-1179-1/21
7. srpnja 2021. godine
Sarajevo

Predsjedateljica Zastupničkog doma Parlamentarne skupštine BiH	Predsjedatelj Doma naroda Parlamentarne skupštine BiH
Borjana Krišto, v. r.	**Bakir Izetbegović**, v. r.

На основу члана 55. став (2) Пословника Представничког дома Парламентарне скупштине БиХ ("Службени гласник БиХ", бр. 79/14, 81/15, 97/15, 78/19 и 26/20) и члана 45. став (2) Пословника Дома народа Парламентарне скупштине БиХ ("Службени гласник БиХ", бр. 58/14, 88/15, 96/15 и 53/16), Парламентарна скупштина Босне и Херцеговине, на 19. сједници Дома народа, одржаној 1. јула 2021. године, и на 22. сједници Представничког дома, одржаној 7. јула 2021. године, доноси

ЗАКЉУЧАК
О ОСНИВАЊУ ПРИВРЕМЕНЕ ЗАЈЕДНИЧКЕ КОМИСИЈЕ ОБА ДОМА ПАРЛАМЕНТАРНЕ СКУПШТИНЕ БиХ ЗА СПРОВОЂЕЊЕ ПРОЦЕДУРЕ ЗА ИМЕНОВАЊЕ ТРИ ОМБУДСМЕНА ЗА ЉУДСКА ПРАВА БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ

Члан 1.

Оснива се Привремена заједничка комисија оба дома Парламентарне скупштине БиХ за спровођење процедуре за именовање три омбудсмена за људска права Босне и Херцеговине.

Члан 2.

У Привремену заједничку комисију из члана 1. овог закључка из Представничког дома именују се посланици:

1. Алма Чоло
2. Љубица Миљановић
3. Борјана Кришто.

Из Дома народа именују се делегати:

1. Амир Фазлић
2. Душанка Мајкић
3. БаришаЧолак.

Члан 3.

Задатак Привремене заједничке комисије је да спроведе процедуру оглашавања за именовање три омбудсмена за људска права Босне и Херцеговине и домовима предложи кандидате за именовање три омбудсмена за људска права Босне и Херцеговине.

Члан 4.

Овај закључак ступа на снагу када га у идентичном тексту усвоје оба дома Парламентарне скупштине БиХ, а биће објављен у "Службеном гласнику БиХ".

Број 01,02-50-16-1179-1/21
7. јула 2021. године
Сарајево

Предсједавајућа Представничког дома Парламентарне скупштине БиХ **Борјана Кришто**, с. р.	Предсједавајући Дома народа Парламентарне скупштине БиХ **Бакир Изетбеговић**, с. р.

Na osnovu člana 55. stav (2) Poslovnika Predstavničkog doma Parlamentarne skupštine BiH ("Službeni glasnik BiH", br. 79/14, 81/15, 97/15, 78/19 i 26/20) i člana 45. stav (2) Poslovnika Doma naroda Parlamentarne skupštine BiH ("Službeni glasnik BiH", br. 58/14, 88/15, 96/15 i 53/16), Parlamentarna skupština Bosne i Hercegovine, na 19. sjednici Doma naroda, održanoj 1. jula 2021. godine, i na 22. sjednici Predstavničkog doma, održanoj 7. jula 2021. godine, donosi

ZAKLJUČAK
O OSNIVANJU PRIVREMENE ZAJEDNIČKE KOMISIJE OBA DOMA PARLAMENTARNE SKUPŠTINE BiH ZA PROVOĐENJE PROCEDURE ZA IMENOVANJE TRI OMBUDSMENA ZA LJUDSKA PRAVA BOSNE I HERCEGOVINE

Član 1.

Osniva se Privremena zajednička komisija oba doma Parlamentarne skupštine BiH za provođenje procedure za imenovanje tri ombudsmena za ljudska prava Bosne i Hercegovine.

Član 2.

U Privremenu zajedničku komisiju iz člana 1. ovog zaključka iz Predstavničkog doma imenuju se poslanici:

1. Alma Čolo
2. Ljubica Miljanović
3. Borjana Krišto.

Iz Doma naroda imenuju se delegati:

1. Amir Fazlić
2. Dušanka Majkić
3. Bariša Čolak.

Član 3.

Zadatak Privremene zajedničke komisije je da provede proceduru oglašavanja za imenovanje tri ombudsmena za ljudska prava Bosne i Hercegovine i domovima predloži kandidate za imenovanje tri ombudsmena za ljudska prava Bosne i Hercegovine.

Član 4.

Ovaj zaključak stupa na snagu kada ga u identičnom tekstu usvoje oba doma Parlamentarne skupštine BiH, a bit će objavljen u "Službenom glasniku BiH".

Broj 01,02-50-16-1179-1/21
7. jula 2021. godine
Sarajevo

Predsjedavajuća Predstavničkog doma Parlamentarne skupštine BiH **Borjana Krišto**, s. r.	Predsjedavajući Doma naroda Parlamentarne skupštine BiH **Bakir Izetbegović**, s. r.

VIJEĆE MINISTARA BOSNE I HERCEGOVINE

651

Na temelju članka 17. Zakona o Vijeću ministara Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik BiH", br. 30/03, 42/03, 81/06, 76/07, 81/07, 94/07 i 24/08) i članka 11. Zakona o financiranju institucija Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik BiH", br. 61/04, 49/09, 42/12, 87/12 i 32/13), Vijeće ministara Bosne i Hercegovine, na 41. sjednici održanoj 23. lipnja 2021. godine, donijelo je

ODLUKU
O PRIVREMENOM FINANCIRANJU INSTITUCIJA BOSNE I HERCEGOVINE I MEĐUNARODNIH OBVEZA BOSNE I HERCEGOVINE ZA RAZDOBLJE SRPANJ - RUJAN 2021. GODINE

Članak 1.
(Predmet odluke)

Ovom odlukom odobrava se privremeno financiranje institucija Bosne i Hercegovine i međunarodnih obveza Bosne i Hercegovine za razdoblje srpanj - rujan 2021. godine.

Članak 2.
(Visina sredstava za privremeno financiranje)

(1) Privremeno financiranje institucija Bosne i Hercegovine za razdoblje iz članka 1. ove odluke utvrđuje se na temelju Zakona o proračunu institucija Bosne i Hercegovine i međunarodnih obveza Bosne i Hercegovine za 2020. godinu ("Službeni glasnik BiH", broj 46/20).

(2) Za financiranje institucija Bosne i Hercegovine u razdoblju srpanj - rujan 2021. godine odobravaju se sredstva u iznosu 249.000.000 KM što predstavlja 1/4 sredstava odobrenih za financiranje institucija Bosne i Hercegovine sukladno Zakonu o proračunu institucija Bosne i Hercegovine i

međunarodnih obveza Bosne i Hercegovine za 2020. godinu.

Članak 3.

(Raspored rashoda po proračunskim korisnicima)

(1) Raspored rashoda po proračunskim korisnicima za razdoblje iz članka 1. ove odluke za tekuće rashode vršit će se na temelju proračuna korisnika utvrđenih u Zakonu o proračunu institucija Bosne i Hercegovine i međunarodnih obveza Bosne i Hercegovine za 2020. godinu u iznosima kojima se omogućava obavljanje aktivnosti za zakonom utvrđene nadležnosti proračunskih korisnika. Ministarstvo financija i trezora Bosne i Hercegovine usuglašava sa proračunskim korisnicima operativne planove potrošnje za razdoblje važenja ove odluke.

(2) Raspored rashoda na stavci Izravni transferi sa Jedinstvenog računa trezora - stavka 9999-1 utvrđenih Zakonom o proračunu institucija Bosne i Hercegovine i međunarodnih obveza Bosne i Hercegovine za 2020. godinu, vršit će se sukladno dospijeću obveza po pojedinim stavkama.

(3) Korištenje tekuće pričuve iz članka 3. tabela 3. stavka 9999-2, podstavka 1 - Tekuća pričuva utvrđene Zakonom o proračunu institucija Bosne i Hercegovine i međunarodnih obveza Bosne i Hercegovine za 2020. godinu vršit će se sukladno članku 17. Zakona o financiranju institucija Bosne i Hercegovine, a najviše do 1/4 tekuće pričuve iz članka 3. tabela 3. stavka 9999-2, podstavka 1. Sredstva tekuće pričuve se sukladno članku 11. stavak (6) Zakona o financiranju institucija Bosne i Hercegovine mogu koristiti isključivo za financiranje tekućih rashoda neophodnih za funkcioniranje institucija Bosne i Hercegovine.

Članak 4.

(Višegodišnji projekti i programi posebne namjene)

Nastavak financiranja višegodišnjih projekata koji su usvojeni u proračunima prethodnih godina, kao i programa posebnih namjena vršit će se iz sredstava koja su prenesena sukladno članku 14. Zakona o financiranju institucija Bosne i Hercegovine, odnosno osigurana namjenskim donacijama i drugim namjenskim sredstvima.

Članak 5.

(Provedba odluke)

Provedbu ove odluke vršit će Ministarstvo financija i trezora Bosne i Hercegovine i institucije Bosne i Hercegovine koje se financiraju iz proračuna, sukladno odredbama i procedurama utvrđenim u Zakonu o proračunu institucija Bosne i Hercegovine i međunarodnih obveza Bosne i Hercegovine za 2020. godinu i Zakonu o financiranju institucija Bosne i Hercegovine.

Članak 6.

(Stupanje na snagu)

Ova odluka stupa na snagu danom donošenja i objavljuje se u "Službenom glasniku BiH", a primjenjivat će se od 1. srpnja 2021. godine.

VM broj 126/21 23. lipnja 2021. godine Sarajevo	Predsjedatelj Vijeća ministara BiH Dr. **Zoran Tegeltija**, v. r.

На основу члана 17. Закона о Савјету министара Босне и Херцеговине ("Службени гласник БиХ", бр. 30/03, 42/03, 81/06, 76/07, 81/07, 94/07 и 24/08) и члана 11. Закона о финансирању институција Босне и Херцеговине ("Службени гласник БиХ", бр. 61/04, 49/09, 42/12, 87/12 и 32/13), Савјет министара Босне и Херцеговине, на 41. сједници одржаној 23. јуна 2021. године, донио је

ОДЛУКУ

О ПРИВРЕМЕНОМ ФИНАНСИРАЊУ ИНСТИТУЦИЈА БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ И МЕЂУНАРОДНИХ ОБАВЕЗА БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ ЗА ПЕРИОД ЈУЛИ - СЕПТЕМБАР 2021. ГОДИНЕ

Члан 1.

(Предмет одлуке)

Овом одлуком одобрава се привремено финансирање институција Босне и Херцеговине и међународних обавеза Босне и Херцеговине за период јули - септембар 2021. године.

Члан 2.

(Висина средстава за привремено финансирање)

(1) Привремено финансирање институција Босне и Херцеговине за период из члана 1. ове одлуке утврђује се на основу Закона о буџету институција Босне и Херцеговине и међународних обавеза Босне и Херцеговине за 2020. годину ("Службени гласник БиХ", број 46/20).

(2) За финансирање институција Босне и Херцеговине у периоду јули - септембар 2021. године одобравају се средства у износу 249.000.000 КМ што представља 1/4 средстава одобрених за финансирање институција Босне и Херцеговине у складу са Законом о буџету институција Босне и Херцеговине и међународних обавеза Босне и Херцеговине за 2020. годину.

Члан 3.

(Распоред расхода по буџетским корисницима)

(1) Распоред расхода по буџетским корисницима за период из члана 1. ове одлуке за текуће расходе вршиће се на основу буџета корисника утврђених у Закону о буџету институција Босне и Херцеговине и међународних обавеза Босне и Херцеговине за 2020. годину у износима којима се омогућава обављање активности за законом утврђене надлежности буџетских корисника. Министарство финансија и трезора Босне и Херцеговине усаглашава са буџетским корисницима оперативне планове потрошње за период важења ове одлуке.

(2) Распоред расхода на ставци Директни трансфери са Јединственог рачуна трезора - ставка 9999-1 утврђених Законом о буџету институција Босне и Херцеговине и међународних обавеза Босне и Херцеговине за 2020. годину, вршиће се у складу са доспијећем обавеза по појединим ставкама.

(3) Кориштење текуће резерве из члана 3. табела 3. ставка 9999-2, подставка 1 - Текућа резерва утврђене Законом о буџету институција Босне и Херцеговине и међународних обавеза Босне и Херцеговине за 2020. годину вршиће се у складу са чланом 17. Закона о финансирању институција Босне и Херцеговине, а највише до 1/4 текуће резерве из чланака 3. табела 3. ставка 9999-2, подставка 1. Средства текуће резерве се у складу са чланом 11. став (6) Закона о финансирању институција Босне и Херцеговине могу користити искључиво за финансирање текућих расхода неопходних за функционисање институција Босне и Херцеговине.

Члан 4.

(Вишегодишњи пројекти и програми посебне намјене)

Наставак финансирања вишегодишњих пројеката који су усвојени у буџетима претходних година, као и програма посебних намјена вршиће се из средстава која су пренесена у складу са чланом 14. Закона о финансирању институција Босне и Херцеговине, односно обезбијеђена намјенским донацијама и другим намјенским средствима.

Члан 5.
(Провођење одлуке)

Провођење ове одлуке вршиће Министарство финансија и трезора Босне и Херцеговине и институције Босне и Херцеговине које се финансирају из буџета, у складу са одредбама и процедурама утврђеним у Закону о буџету институција Босне и Херцеговине и међународних обавеза Босне и Херцеговине за 2020. годину и Закону о финансирању институција Босне и Херцеговине.

Члан 6.
(Ступање на снагу)

Ова одлука ступа на снагу даном доношења и објављује се у "Службеном гласнику БиХ", а примјењиваће се од 1. јула 2021. године.

СМ број 126/21	Предсједавајући
23. јуна 2021. године	Савјета министара БиХ
Сарајево	Др **Зоран Тегелтија**, с. р.

Na osnovu člana 17. Zakona o Vijeću ministara Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik BiH", br. 30/03, 42/03, 81/06, 76/07, 81/07, 94/07 i 24/08) i člana 11. Zakona o finansiranju institucija Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik BiH", br. 61/04, 49/09, 42/12, 87/12 i 32/13), Vijeće ministara Bosne i Hercegovine, na 41. sjednici održanoj 23. juna 2021. godine, donijelo je

ODLUKU
O PRIVREMENOM FINANSIRANJU INSTITUCIJA BOSNE I HERCEGOVINE I MEĐUNARODNIH OBAVEZA BOSNE I HERCEGOVINE ZA PERIOD JULI - SEPTEMBAR 2021. GODINE

Član 1.
(Predmet odluke)

Ovom odlukom odobrava se privremeno finansiranje institucija Bosne i Hercegovine i međunarodnih obaveza Bosne i Hercegovine za period juli - septembar 2021. godine.

Član 2.
(Visina sredstava za privremeno finansiranje)

(1) Privremeno finansiranje institucija Bosne i Hercegovine za period iz člana 1. ove odluke utvrđuje se na osnovu Zakona o budžetu institucija Bosne i Hercegovine i međunarodnih obaveza Bosne i Hercegovine za 2020. godinu ("Službeni glasnik BiH", broj 46/20).

(2) Za finansiranje institucija Bosne i Hercegovine u periodu juli - septembar 2021. godine odobravaju se sredstva u iznosu 249.000.000 KM što predstavlja 1/4 sredstava odobrenih za finansiranje institucija Bosne i Hercegovine u skladu sa Zakonom o budžetu institucija Bosne i Hercegovine i međunarodnih obaveza Bosne i Hercegovine za 2020. godinu.

Član 3.
(Raspored rashoda po budžetskim korisnicima)

(1) Raspored rashoda po budžetskim korisnicima za period iz člana 1. ove odluke za tekuće rashode vršit će se na osnovu budžeta korisnika utvrđenih u Zakonu o budžetu institucija Bosne i Hercegovine i međunarodnih obaveza Bosne i Hercegovine za 2020. godinu u iznosima kojima se omogućava obavljanje aktivnosti za zakonom utvrđene nadležnosti budžetskih korisnika. Ministarstvo finansija i trezora Bosne i Hercegovine usaglašava sa budžetskim korisnicima operativne planove potrošnje za period važenja ove odluke.

(2) Raspored rashoda na stavci Direktni transferi sa Jedinstvenog računa trezora - stavka 9999-1 utvrđenih Zakonom o budžetu institucija Bosne i Hercegovine i međunarodnih obaveza Bosne i Hercegovine za 2020. godinu, vršit će se u skladu sa dospijećem obaveza po pojedinim stavkama.

(3) Korištenje tekuće rezerve iz člana 3. tabela 3. stavka 9999-2, podstavka 1 - Tekuća rezerva utvrđene Zakonom o budžetu institucija Bosne i Hercegovine i međunarodnih obaveza Bosne i Hercegovine za 2020. godinu vršit će se u skladu sa članom 17. Zakona o finansiranju institucija Bosne i Hercegovine, a najviše do 1/4 tekuće rezerve iz članaka 3. tabela 3. stavka 9999-2, podstavka 1. Sredstva tekuće rezerve se u skladu sa članom 11. stav (6) Zakona o finansiranju institucija Bosne i Hercegovine mogu koristiti isključivo za finansiranje tekućih rashoda neophodnih za funkcionisanje institucija Bosne i Hercegovine.

Član 4.
(Višegodišnji projekti i programi posebne namjene)

Nastavak finansiranja višegodišnjih projekata koji su usvojeni u budžetima prethodnih godina, kao i programa posebnih namjena vršit će se iz sredstava koja su prenesena u skladu sa članom 14. Zakona o finansiranju institucija Bosne i Hercegovine, odnosno osigurana namjenskim donacijama i drugim namjenskim sredstvima.

Član 5.
(Provođenje odluke)

Provođenje ove odluke vršit će Ministarstvo finansija i trezora Bosne i Hercegovine i institucije Bosne i Hercegovine koje se finansiraju iz budžeta, u skladu sa odredbama i procedurama utvrđenim u Zakonu o budžetu institucija Bosne i Hercegovine i međunarodnih obaveza Bosne i Hercegovine za 2020. godinu i Zakonu o finansiranju institucija Bosne i Hercegovine.

Član 6.
(Stupanje na snagu)

Ova odluka stupa na snagu danom donošenja i objavljuje se u "Službenom glasniku BiH", a primjenjivat će se od 1. jula 2021. godine.

VM broj 126/21	Predsjedavajući
23. juna 2021. godine	Vijeća ministara BiH
Sarajevo	Dr. **Zoran Tegeltija**, s. r.

BOSNA I HERCEGOVINA
POVJERENSTVO ZA IZBJEGLICE I RASELJENE OSOBE

652

Temeljem članka 23. Zakona o izbjeglicama iz BiH i raseljenim osobama u BiH ("Službeni glasnik BiH", br. 23/99, 21/03 i 33/03), Odluke o raspoređivanju sredstava za 2016. godinu ("Službeni glasnik BiH", broj 16/17), Odluke o preusmjeravanju i rasporedu neutrošenih sredstava preostalim po projektima odobrenim u razdoblju 2004 - 2015. godina ("Službeni glasnik BiH", broj 51/17) i Odluke o načinu i procedurama odobravanja sredstava udruženih u Fond za povratak BiH namijenjenih za realiziranje prava iz Aneksa VII. Daytonskog mirovnog sporazuma ("Službeni glasnik BiH", broj 70/20), Povjerenstvo za izbjeglice i raseljene osobe BiH, na svojoj 3. sjednici održanoj 15.6.2021. godine, sukladno članku 20. stavak (1) Poslovnika o radu Povjerenstva za izbjeglice i raseljene osobe BiH, donosi

ODLUKU
O IZMJENI ODLUKE O IZBORU PROJEKATA OBNOVE I IZGRADNJE KOMUNALNE I SOCIJALNE INFRASTRUKTURE NA PROSTORIMA GDJE ŽIVE RASELJENE OSOBE I POVRATNICI ZA 2016. GODINU

Članak 1.

U Listi projekata po Javnom pozivu Ministarstva za ljudska prava i izbjeglice BiH za dostavu prijava u svrhu dodjele pomoći u obnovi i izgradnji komunalne i socijalne infrastrukture, koja je sastavni dio Odluke o izboru projekata obnove i izgradnje komunalne i socijalne infrastrukture na prostorima gdje žive raseljene osobe i povratnici za 2016. godinu, broj K-10-41-1-31-5/18 od 26.3.2018. godine, mijenja se:

"Pod r. br. 34. Grad Bijeljina "Izgradnja crkve u selu Patkovača", u iznosu od 10.000,00 KM, mijenja se i glasi: **Grad Bijeljina "Nastavak asvaltiranja Mačvanske ulice u Bijeljini", u iznosu od 10.000,00 KM."**

Članak 2.

Odluka će biti objavljena u "Službenom glasniku BiH" i stupa na snagu danom donošenja.

Broj 01-41-1-1310-19/21
15. lipnja 2021. godine
Sarajevo

Predsjednik Povjerenstva
Davor Čordaš, v. r.

На основу члана 23. Закона о избјеглицама из БиХ и расељеним лицима у БиХ ("Службени гласник БиХ", бр. 23/99, 21/03 и 33/03), Одлуке о распоређивању средстава за 2016. годину ("Службени гласник БиХ", број 16/17), Одлуке о преусмјеравању и распореду неутрошених средстава преосталим по пројектима одобреним у периоду 2004 - 2015. година ("Службени гласник БиХ", број 51/17) и Одлуке о начину и процедурама одобравања средстава удружених у Фонд за повратак БиХ намијењених за реализацију права из Анекса VII Дејтонског мировног споразума ("Службени гласник БиХ", број 70/20), Комисија за избјеглице и расељена лица БиХ, на својој 3. сједници одржаној 15.6.2021. године, у складу са чланом 20. став (1) Пословника о раду Комисије за избјеглице и расељена лица БиХ, доноси

ОДЛУКУ
О ИЗМЈЕНИ ОДЛУКЕ О ИЗБОРУ ПРОЈЕКАТА ОБНОВЕ И ИЗГРАДЊЕ КОМУНАЛНЕ И СОЦИЈАЛНЕ ИНФРАСТРУКТУРЕ НА ПРОСТОРИМА ГДЈЕ ЖИВЕ РАСЕЉЕНА ЛИЦА И ПОВРАТНИЦИ ЗА 2016. ГОДИНУ

Члан 1.

У Листи пројеката по Јавном позиву Министарства за људска права и избјеглице БиХ за доставу пријава у сврху додјеле помоћи у обнови и изградњи комуналне и социјалне инфраструктуре, која је саставни дио Одлуке о избору пројеката обнове и изградње комуналне и социјалне инфраструктуре на просторима гдје живе расељена лица и повратници за 2016. годину, број К-10-41-1-31-5/18 од 26.3.2018. године, мијења се:

"Под р. бр. 34. Град Бијељина "Изградња цркве у селу Патковача", у износу од 10.000,00 КМ, мијења се и гласи: **Град Бијељина "Наставак асфалтирања Мачванске улице у Бијељини", у износу од 10.000,00 КМ."**

Члан 2.

Одлука ће бити објављена у "Службеном гласнику БиХ" и ступа на снагу даном доношења.

Број 01-41-1-1310-19/21
15. јуна 2021. године
Сарајево

Предсједник Комисије
Давор Чордаш, с. р.

Na osnovu člana 23. Zakona o izbjeglicama iz BiH i raseljenim licima u BiH ("Službeni glasnik BiH", br. 23/99, 21/03 i 33/03), Odluke o raspoređivanju sredstava za 2016. godinu ("Službeni glasnik BiH", br. 16/17), Odluke o preusmjeravanju i rasporedu neutrošenih sredstava preostalim po projektima odobrenim u periodu 2004 - 2015. godina ("Službeni glasnik BiH", broj 51/17) i Odluke o načinu i procedurama odobravanja sredstava udruženih u Fond za povratak BiH namijenjenih za realizaciju prava iz Aneksa VII Dejtonskog mirovnog sporazuma ("Službeni glasnik BiH", broj 70/20), Komisija za izbjeglice i raseljena lica BiH, na svojoj 3. sjednici održanoj 15. 6. 2021. godine, u skladu sa članom 20. stav (1) Poslovnika o radu Komisije za izbjeglice i raseljena lica BiH, donosi

ODLUKU
O IZMJENI ODLUKE O IZBORU PROJEKATA OBNOVE I IZGRADNJE KOMUNALNE I SOCIJALNE INFRASTRUKTURE NA PROSTORIMA GDJE ŽIVE RASELJENA LICA I POVRATNICI ZA 2016. GODINU

Član 1.

U Listi projekata po Javnom pozivu Ministarstva za ljudska prava i izbjeglice BiH za dostavu prijava u svrhu dodjele pomoći u obnovi i izgradnji komunalne i socijalne infrastrukture, koja je sastavni dio Odluke o izboru projekata obnove i izgradnje komunalne i socijalne infrastrukture na prostorima gdje žive raseljena lica i povratnici za 2016. godinu, broj K-10-41-1-31-5/18 od 26.3.2018. godine, mijenja se:

"**Pod r. br. 34. Grad Bijeljina** "Izgradnja crkve u selu Patkovača", u iznosu od 10.000,00 KM, mijenja se i glasi: **Grad Bijeljina "Nastavak asfaltiranja Mačvanske ulice u Bijeljini", u iznosu od 10.000,00 KM."**

Član 2.

Odluka će biti objavljena u "Službenom glasniku BiH" i stupa na snagu danom donošenja.

Broj 01-41-1-1310-19/21
15. juna 2021. godine
Sarajevo

Predsjednik Komisije
Davor Čordaš, s. r.

653

Temeljem članka 23. Zakona o izbjeglicama iz BiH i raseljenim osobama u BiH ("Službeni glasnik BiH", br. 23/99. 21/03 i 33/03), članka 2. Odluke o raspoređivanju sredstava po namjenama i iznosu sredstava za 2019. i 2020. godinu ("Službeni glasnik BiH", broj 70/20) i Odluke o načinu i procedurama odobravanja sredstava udruženih u Fond za povratak BiH namijenjenih za realiziranje prava iz Aneksa VII. Daytonskog mirovnog sporazuma ("Službeni glasnik BiH", broj 70/20), Povjerenstvo za izbjeglice i raseljene osobe BiH, na svojoj 3. sjednici održanoj 15.6.2021. godine, sukladno članku 20. stavak (1) Poslovnika o radu Povjerenstva za izbjeglice i raseljene osobe BiH, donosi

ODLUKU
O IZMJENI ODLUKE O IZBORU PROJEKATA OBNOVE I IZGRADNJE KOMUNALNE I SOCIJALNE INFRASTRUKTURE I ELEKTRIFICIRANJA NA PROSTORIMA GDJE ŽIVE RASELJENE OSOBE I POVRATNICI ZA 2019. I 2020. GODINU

Članak 1.

U Listi projekata po Javnom pozivu Ministarstva za ljudska prava i izbjeglice BiH za dostavljanje projektnih prijedloga za obnovu i izgradnju komunalne, socijalne infrastrukture i elektrificiranja stambenih jedinica, koja je sastavni dio Odluke o izboru projekata obnove i izgradnje komunalne i socijalne infrastrukture i elektrificiranja na prostorima gdje žive raseljene osobe i povratnici za 2019. i 2020. godinu, broj 01-41-1-2164-3/20 od 24.11.2020. godine, mijenja se:

"**Pod r. br. 6. Grad Banja Luka** "Izgradnja vrtića u naselju Vrbanja", u iznosu od 50.000,00 KM, mijenja se i glasi: **Grad Banja Luka "Vanjsko uređenje vrtića u naselju Vrbanja, u iznosu od 50.000, 00 KM**."

"**Pod r. br. 43. Općina Drvar** "Rekonstrukcija puta na dionici raskrsnica Vojinovići do kuće Kecmana Želimira", u iznosu od 50.000,00 KM, mijenja se i glasi: **Općina Drvar "Rekonstrukcija kanalizacione mreže u urbanom dijelu Općine Drvar, dionica od Titove ulice u dužini od 260 m ka naselju Vrbovac", u iznosu od 50.000,00 KM**."

"**Pod r. br. 64. Općina Kalinovik** "Sanacija lokalnog puta Kalinovik - Golubići - Bukvica", u iznosu od 30.000,00 KM, mijenja se i glasi: **Općina Kalinovik "Sanacija lokalnog puta Kalinovik - Golubići - Bukvica", u iznosu od 20.000,00 KM; Općina Kalinovik "Elektrifikacija sela Bukvica - Daganj - Bojići u dužini 800 m niskonaponske mreže", u iznosu od 10.000,00 KM**."

Članak 2.

Odluka će biti objavljena u "Službenom glasniku BiH" i stupa na snagu danom donošenja.

Broj 01-41-1-1310-20/21
15. lipnja 2021. godine
Sarajevo

Predsjednik Povjerenstva
Davor Čordaš, v. r.

На основу члана 23. Закона о избјеглицама из БиХ и расељеним лицима у БиХ ("Службени гласник БиХ", бр. 23/99. 21/03 и 33/03). члана 2. Одлуке о распоређивању средстава по намјенама и износу средстава за 2019. и 2020. годину ("Службени гласник БиХ", број 70/20) и Одлуке о начину и процедурама одобравања средстава удружених у Фонд за повратак БиХ намијењених за реализацију права из Анекса VII Дејтонског мировног споразума ("Службени гласник БиХ", број 70/20), Комисија за избјеглице и расељена лица БиХ, на својој 3. сједници одржаној 15.6.2021. године, у складу са чланом 20. став (1) Пословника о раду Комисије за избјеглице и расељена лица БиХ, доноси

ОДЛУКУ
О ИЗМЈЕНИ ОДЛУКЕ О ИЗБОРУ ПРОЈЕКАТА ОБНОВЕ И ИЗГРАДЊЕ КОМУНАЛНЕ И СОЦИЈАЛНЕ ИНФРАСТРУКТУРЕ И ЕЛЕКТРИФИКАЦИЈЕ НА НРОСТОРИМА ГДЈЕ ЖИВЕ РАСЕЉЕНА ЛИЦА И ПОВРАТНИЦИ ЗА 2019. И 2020. ГОДИНУ

Члан 1.

У Листи пројеката по Јавном позиву Министарства за људска права и избјеглице БиХ за достављање пројектних приједлога за обнову и изградњу комуналне. социјалне инфраструктуре и електрификације стамбених јединица, која је саставни дио Одлуке о избору пројеката обнове и изградње комуналне и социјалне инфраструктуре и електрификације на просторима гдје живе расељена лица и повратници за 2019. и 2020. годину, број 01-41-1-2164-3/20 од 24.11.2020. године, мијења се:

"**Под р. бр. 6. Град Бања Лу**ка "Изградња вртића у насељу Врбања", у износу од 50.000,00 КМ, мијења се и гласи: **Град Бања Лука "Вањско уређење вртића у насељу Врбања, у износу од 50.000,00 КМ**."

"**Под р. бр. 43. Општина Дрвар** "Реконструкција пута на дионици раскрсница Војиновићи до куће Кецмана Желимира", у износу од 50.000,00 КМ. мијења се и гласи: **Општина Дрвар** "**Реконструкција канализационе мреже у урбаном дијелу Општине Дрвар, дионица од Титове улице у дужини од 260 м ка насељу Врбовац" у износу од 50.000,00 КМ**."

"**Под р. бр. 64. Општина Калиновик** "Санација локалног пута Калиновик - Голубићи - Буквица", у износу од 30.000,00 КМ, мијења се и гласи: **Општина Калиновнк "Санација локалног пута Калиновик - Голубићи – Буквица", у износу од 20.000,00 КМ; Општина Калиновик "Електрификација села Буквица - Дагањ - Бојићи у дужини 800 м нисконапонске мреже", у нзносу од 10.000,00 КМ**."

Члан 2.

Одлука ће бити објављена у "Службеном гласнику БиХ" и ступа на снагу даном доношења.

Број 01-41-1-1310-20/21
15. јуна 2021. године
Сарајево

Предсједник Комисије
Давор Чордаш, с. р.

Na osnovu člana 23. Zakona o izbjeglicama iz BiH i raseljenim licima u BiH ("Službeni glasnik BiH", br. 23/99, 21/03 i 33/03), člana 2. Odluke o raspoređivanju sredstava po namjenama i iznosu sredstava za 2019. i 2020. godinu ("Službeni glasnik BiH", broj 70/20) i Odluke o načinu i procedurama odobravanja sredstava udruženih u Fond za povratak BiH namijenjenih za realizaciju prava iz Aneksa VII Dejtonskog mirovnog sporazuma ("Službeni glasnik BiH", broj 70/20), Komisija za izbjeglice i raseljena lica BiH, na svojoj 3. sjednici održanoj 15.6.2021. godine, u skladu sa članom 20. stav (1) Poslovnika o radu Komisije za izbjeglice i raseljena lica BiH, donosi

ODLUKU
O IZMJENI ODLUKE O IZBORU PROJEKATA OBNOVE I IZGRADNJE KOMUNALNE I SOCIJALNE INFRASTRUKTURE I ELEKTRIFIKACIJE NA PROSTORIMA GDJE ŽIVE RASELJENA LICA I POVRATNICI ZA 2019. I 2020. GODINU

Član 1.

U Listi projekata po Javnom pozivu Ministarstva za ljudska prava i izbjeglice BiH za dostavljanje projektnih prijedloga za obnovu i izgradnju komunalne, socijalne infrastrukture i elektrifikacije stambenih jedinica, koja je sastavni dio Odluke o izboru projekata obnove i izgradnje komunalne i socijalne infrastrukture i elektrifikacije na prostorima gdje žive raseljena lica i povratnici za 2019. i 2020. godinu, broj 01-41-1-2164-3/20 od 24.11.2020. godine, mijenja se:

"**Pod r. br. 6. Grad Banja Luka** "Izgradnja vrtića u naselju Vrbanja", u iznosu od 50.000.00 KM, mijenja se i glasi: **Grad Banja Luka "Vanjsko uređenje vrtića u naselju Vrbanja, u iznosu od 50.000,00 KM**."

"**Pod r. br. 43. Općina Drvar** "Rekonstrukcija puta na dionici raskrsnica Vojinovići do kuće Kecmana Želimira", u iznosu od 50.000,00 KM, mijenja se i glasi: **Općina Drvar**

"Rekonstrukcija kanalizacione mreže u urbanom dijelu Općine Drvar, dionica od Titove ulice u dužini od 260 m ka naselju Vrbovac", u iznosu od 50.000,00 KM."

"**Pod r. br. 64. Općina Kalinovik** "Sanacija lokalnog puta Kalinovik - Golubići - Bukvica", u iznosu od 30.000,00 KM, mijenja se i glasi: **Općina Kalinovik "Sanacija lokalnog puta Kalinovik - Golubići - Bukvica", u iznosu od 20.000,00 KM; Općina Kalinovik "Elektrifikacija sela Bukvica - Daganj - Bojići u dužini 800 m niskonaponske mreže", u iznosu od 10.000,00 KM**."

Član 2.

Odluka će biti objavljena u "Službenom glasniku BiH" i stupa na snagu danom donošenja.

Broj 01-41-1-1310-20/21
15. juna 2021. godine
Sarajevo

Predsjednik Komisije
Davor Čordaš, s. r.

654

Temeljem članka 23. Zakona o izbjeglicama iz BiH i raseljenim osobama u BiH ("Službeni glasnik BiH", br. 23/99, 21/03 i 33/03), Odluke o rasporedu sredstava po namjenama i iznosu sredstava za 2018. godinu ("Službeni glasnik BiH", broj 71/18), Odluke o preraspodjeli neutrošenih sredstava po prethodno odobrenim zajedničkim projektima ("Službeni glasnik BiH", broj 71/18) i Odluke o načinu i procedurama odobravanja sredstava udruženih u Fond za povratak BiH namijenjenih za realiziranje prava iz Aneksa VII. Daytonskog mirovnog sporazuma ("Službeni glasnik BiH", broj 70/20), Povjerenstvo za izbjeglice i raseljene osobe BiH, na svojoj 3. sjednici održanoj 15.6.2021. godine, sukladno članku 20. stavak (1) Poslovnika o radu Povjerenstva za izbjeglice i raseljene osobe BiH, donosi

ODLUKU
O IZMJENI ODLUKE O IZBORU PROJEKATA ELEKTRIFICIRANJA STAMBENIH JEDINICA RASELJENIH OSOBA I POVRATNIKA ZA 2018. GODINU

Članak 1.

Sa Liste projekata elektrificiranja stambenih jedinica raseljenih osoba i povratnika, koja je sastavni dio Odluke o izboru projekata elektrificiranja stambenih jedinica raseljenih osoba i povratnika za 2018. godinu, broj K-14-41-1-3315-4/18 od 27.12.2018. godine, sa projekta **pod r. br. 4. Općina Višegrad "MZ Drinsko, mikrolokalitet Bodežnik"**, sredstva u iznosu od 38.370,00 KM preraspoređuju se na projekte sa liste projekata elektrificiranja stambenih jedinica raseljenih osoba i povratnika, koja je sastavni dio Odluke o izboru projekata elektrificiranja stambenih jedinica raseljenih osoba i povratnika za 2017. godinu, broj K-12-41-1-2438-2/18 od 27.8.2018. godine, na sljedeći način:

"Pod r. br. 30. Općina Višegrad "MZ Dobrun, mikrolokalitet Žagre", u iznosu od 15.300,00 KM."

"Pod r. br. 31. Općina Višegrad "MZ Gornja i Donja Lijeska, mikrolokalitet Crni Vrh, Zakrsnica", u iznosu od 9.950,00 KM."

"Pod r. br. 32. Općina Višegrad "MZ Gornja i Donja Lijeska, mikrolokalitet Gornja Brštanica", u iznosu od 13.120,00 KM."

Članak 2.

Odluka će biti objavljena u "Službenom glasniku BiH" i stupa na snagu danom donošenja.

Broj 01-41-1-1310-21/21
15. lipnja 2021. godine
Sarajevo

Predsjednik Povjerenstva
Davor Čordaš, v. r.

На основу члана 23. Закона о избјеглицама из БиХ и расељеним лицима у БиХ ("Службени гласник БиХ", бр. 23/99, 21/03 и 33/03), Одлуке о распореду средстава по намјенама и износу средстава за 2018. годину ("Службени гласник БиХ", број 71/18), Одлуке о прерасподјели неутрошених средстава по претходно одобреним заједничким пројектима ("Службени гласник БиХ", број 71/18) и Одлуке о начину и процедурама одобравања средстава удружених у Фонд за повратак БиХ намијењених за реализацију права из Анекса VII Дејтонског мировног споразума ("Службени гласник БиХ", број 70/20), Комисија за избјеглице и расељена лица БиХ, на својој 3. сједници одржаној 15.6.2021. године, у складу са чланом 20. став (1) Пословника о раду Комисије за избјеглице и расељена лица БиХ, доноси

ОДЛУКУ
О ИЗМЈЕНИ ОДЛУКЕ О ИЗБОРУ ПРОЈЕКАТА ЕЛЕКТРИФИКАЦИЈЕ СТАМБЕНИХ ЈЕДИНИЦА РАСЕЉЕНИХ ЛИЦА И ПОВРАТНИКА ЗА 2018. ГОДИНУ

Члан 1.

Са Листе пројеката електрификације стамбених јединица расељених лица и повратника, која је саставни дио Одлуке о избору пројеката електрификације стамбених јединица расељених лица и повратника за 2018. годину, број К-14-41-1-3315-4/18 од 27.12.2018. године, са пројекта **под р. бр. 4. Општина Вишеград "МЗ Дринско, микролокалитет Бодежник"**, средства у износу од 38.370,00 КМ прераспоређују се на пројекте са листе пројеката електрификације стамбених јединица расељених лица и повратника, која је саставни дио Одлуке о избору пројеката електрификације стамбених јединица расељених лица и повратника за 2017. годину, број К-12-41-1-2438-2/18 од 27.8.2018. године, на сљедећи начин:

"Под р. бр. 30. Општина Вишеград "МЗ Добрун, микролокалитет Жагре", у износу од 15.300,00 КМ."

"Под р. бр. 31. Општина Вишеград "МЗ Горња и Доња Лијеска, микролокалитет Црни Врх, Закрсница", у износу од 9.950,00 КМ."

"Под р. бр. 32. Општина Вишеград "МЗ Горња и Доња Лијеска, микролокалитет Горња Брштаница", у износу од 13.120,00 КМ."

Члан 2.

Одлука ће бити објављена у "Службеном гласнику БиХ" и ступа на снагу даном доношења.

Број 01-41-1-1310-21/21
15. јуна 2021. године
Сарајево

Предсједник Комисије
Давор Чордаш, с. р.

Na osnovu člana 23. Zakona o izbjeglicama iz BiH i raseljenim licima u BiH ("Službeni glasnik BiH", br. 23/99, 21/03 i 33/03), Odluke o rasporedu sredstava po namjenama i iznosu sredstava za 2018. godinu ("Službeni glasnik BiH", broj 71/18), Odluke o preraspodjeli neutrošenih sredstava po prethodno odobrenim zajedničkim projektima ("Službeni glasnik BiH", broj 71/18) i Odluke o načinu i procedurama odobravanja sredstava udruženih u Fond za povratak BiH namijenjenih za realizaciju prava iz Aneksa VII Dejtonskog mirovnog sporazuma ("Službeni glasnik BiH", broj 70/20), Komisija za izbjeglice i raseljena lica BiH, na svojoj 3. sjednici održanoj 15.6.2021. godine, u skladu sa članom 20. stav (1) Poslovnika o radu Komisije za izbjeglice i raseljena lica BiH, donosi

ODLUKU
O IZMJENI ODLUKE O IZBORU PROJEKATA ELEKTRIFIKACIJE STAMBENIH JEDINICA RASELJENIH LICA I POVRATNIKA ZA 2018. GODINU

Član 1.

Sa Liste projekata elektrifikacije stambenih jedinica raseljenih lica i povratnika, koja je sastavni dio Odluke o izboru projekata elektrifikacije stambenih jedinica raseljenih lica i povratnika za 2018. godinu, broj K-14-41-1-3315-4/18 od 27.12.2018. godine, sa projekta **pod r. br. 4. Općina Višegrad "MZ Drinsko, mikrolokalitet Bodežnik"**, sredstva u iznosu od 38.370,00 KM preraspoređuju se na projekte sa liste projekata elektrifikacije stambenih jedinica raseljenih lica i povratnika, koja je sastavni dio Odluke o izboru projekata elektrifikacije stambenih jedinica raseljenih lica i povratnika za 2017. godinu, broj K-12-41-1-2438-2/18 od 27.8.2018. godine, na sljedeći način:

"Pod r. br. 30. Općina Višegrad "MZ Dobrun, mikrolokalitet Žagre", u iznosu od 15.300,00 KM."

"Pod r. br. 31. Općina Višegrad "MZ Gornja i Donja Lijeska, mikrolokalitet Crni Vrh, Zakrsnica", u iznosu od 9.950,00 KM."

"Pod r. br. 32. Općina Višegrad "MZ Gornja i Donja Lijeska, mikrolokalitet Gornja Brštanica", u iznosu od 13.120,00 KM."

Član 2.

Odluka će biti objavljena u "Službenom glasniku BiH" i stupa na snagu danom donošenja.

Broj 01-41-1-1310-21/21
15. juna 2021. godine
Sarajevo

Predsjednik Komisije
Davor Čordaš, s. r.

USTAVNI SUD BOSNE I HERCEGOVINE

655

Ustavni sud Bosne i Hercegovine, na temelju članka 77. stavak (1) točka a), članka 83. i članka 86. Pravila Ustavnog suda Bosne i Hercegovine - Prečišćeni tekst ("Službeni glasnik BiH", broj 94/14), na 121. plenarnoj sjednici održanoj 26. svibnja 2021. godine, donio je

ODLUKU
O IZBORU PREDSJEDNIKA I DOPREDSJEDNIKA USTAVNOG SUDA BOSNE I HERCEGOVINE

Članak 1.

Za predsjednika Ustavnog suda Bosne i Hercegovine izabran je Mato Tadić.

Članak 2.

Za dopredsjednike Ustavnog suda Bosne i Hercegovine izabrani su:

1. Miodrag Simović
2. Mirsad Ćeman
3. Tudor Pantiru

Članak 3.

Suci iz čl. 1. i 2. ove odluke preuzimaju dužnost predsjednika i dopredsjednika Ustavnog suda Bosne i Hercegovine počev od 1. lipnja 2021. godine.

Članak 4.

Ova odluka stupa na snagu danom donošenja.

Ova odluka će se objaviti u "Službenom glasniku BiH", "Službenim novinama Federacije BiH", "Službenom glasniku Republike Srpske" i "Službenom glasniku Brčko distrikta Bosne i Hercegovine".

Broj SU-06-413/21
26. svibnja 2021. godine
Sarajevo

Predsjednik
Ustavnog suda
Bosne i Hercegovine
Zlatko M. Knežević, v. r.

Уставни суд Босне и Херцеговине, на основу члана 77 став (1) тачка а), члана 83 и члана 86 Правила Уставног суда Босне и Херцеговине - Пречишћени текст ("Службени гласник БиХ", број 94/14), на 121. пленарној сједници одржаној 26. маја 2021. године, донио је

ОДЛУКУ
О ИЗБОРУ ПРЕДСЈЕДНИКА И ПОТПРЕДСЈЕДНИКА УСТАВНОГ СУДА БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ

Члан 1.

За предсједника Уставног суда Босне и Херцеговине изабран је Мато Тадић.

Члан 2.

За потпредсједнике Уставног суда Босне и Херцеговине изабрани су:

1. Миодраг Симовић
2. Мирсад Ћеман
3. Тудор Пантиру

Члан 3.

Судије из чл. 1 и 2 ове одлуке преузимају дужност предсједника и потпредсједника Уставног суда Босне и Херцеговине почев од 1. јуна 2021. године.

Члан 4.

Ова одлука ступа на снагу даном доношења.

Ова одлука ће се објавити у "Службеном гласнику БиХ", "Службеним новинама Федерације БиХ", "Службеном гласнику Републике Српске" и "Службеном гласнику Брчко дистрикта Босне и Херцеговине".

Број СУ-06-413/21
26. маја 2021. године
Сарајево

Предсједник
Уставног суда
Босне и Херцеговине
Златко М. Кнежевић, с. р.

Ustavni sud Bosne i Hercegovine, na osnovu člana 77. stav (1) tačka a), člana 83. i člana 86. Pravila Ustavnog suda Bosne i Hercegovine - Prečišćeni tekst ("Službeni glasnik BiH", broj 94/14), na 121. plenarnoj sjednici održanoj 26. maja 2021. godine, donio je

ODLUKU
O IZBORU PREDSJEDNIKA I POTPREDSJEDNIKA USTAVNOG SUDA BOSNE I HERCEGOVINE

Član 1.

Za predsjednika Ustavnog suda Bosne i Hercegovine izabran je Mato Tadić.

Član 2.

Za potpredsjednike Ustavnog suda Bosne i Hercegovine izabrani su:

1. Miodrag Simović
2. Mirsad Ćeman
3. Tudor Pantiru

Član 3.

Sudije iz čl. 1. i 2. ove odluke preuzimaju dužnost predsjednika i potpredsjednika Ustavnog suda Bosne i Hercegovine počev od 1. juna 2021. godine.

Član 4.

Ova odluka stupa na snagu danom donošenja.

Ova odluka će se objaviti u "Službenom glasniku BiH", "Službenim novinama Federacije BiH", "Službenom glasniku Republike Srpske" i "Službenom glasniku Brčko distrikta Bosne i Hercegovine".

	Predsjednik
Broj SU-06-413/21	Ustavnog suda
26. maja 2021. godine	Bosne i Hercegovine
Sarajevo	**Zlatko M. Knežević**, s. r.

656

Ustavni sud Bosne i Hercegovine u Velikom vijeću, u predmetu broj **AP 3760/19**, rješavajući apelaciju **Miloša Obradova i drugih**, na temelju članka VI/3.(b) Ustava Bosne i Hercegovine, članka 57. stavak (2) točka b), članka 59. st. (1) i (2) i članka 62. stavak (1) Pravila Ustavnog suda Bosne i Hercegovine – prečišćeni tekst ("Službeni glasnik Bosne i Hercegovine" broj 94/14), u sastavu:

Mato Tadić, predsjednik
Miodrag Simović, dopredsjednik
Mirsad Ćeman, dopredsjednik
Valerija Galić, sutkinja
Seada Palavrić, sutkinja
Zlatko M. Knežević, sudac
na sjednici održanoj 9. lipnja 2021. godine donio je

ODLUKU O DOPUSTIVOSTI I MERITUMU

Usvaja se apelacija **Miloša Obradova, Stefana Samardžije i Srđana Sokolovića**.

Utvrđuje se povreda prava iz članka II/3.(b) Ustava Bosne i Hercegovine i članka 3. Europske konvencije za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda u predmetu broj T09 0 KTA 0129303 18 Kantonalnog tužiteljstva Kantona Sarajevo.

Nalaže se Kantonalnom tužiteljstvu Kantona Sarajevo da bez daljeg odlaganja poduzme radnje radi otklanjanja povrede prava apelanata iz članka II/3.(b) Ustava Bosne i Hercegovine i članka 3. Europske konvencije za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda utvrđene ovom odlukom.

Nalaže se Kantonalnom tužiteljstvu Kantona Sarajevo da u skladu sa članom 72. stavak (5) Pravila Ustavnog suda Bosne i Hercegovine u roku tri mjeseca od dana dostave ove odluke obavijesti Ustavni sud Bosne i Hercegovine o poduzetim mjerama s ciljem izvršenja ove odluke.

Odluku objaviti u "Službenom glasniku Bosne i Hercegovine", "Službenim novinama Federacije Bosne i Hercegovine", "Službenom glasniku Republike Srpske" i u "Službenom glasniku Brčko distrikta Bosne i Hercegovine".

OBRAZLOŽENJE

I. Uvod

1. Miloš Obradov, Stefan Samardžija i Srđan Sokolović (u daljnjem tekstu: apelanti), koje zastupa Bojan Veselinović, odvjetnik iz Sarajeva, podnijeli su 1. listopada 2019. godine apelaciju Ustavnom sudu Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: Ustavni sud) zbog nepostupanja Kantonalnog tužiteljstva Kantona Sarajevo (u daljnjem tekstu: Tužiteljstvo) po kaznenoj prijavi koju su podnijeli apelanti.

II. Postupak pred Ustavnim sudom

2. Na temelju članka 23. Pravila Ustavnog suda, od Tužiteljstva je zatraženo da dostavi odgovor na apelaciju, te je potom Ustavni sud pozvao Tužiteljstvo da dostavi spis predmeta. Tužiteljstvo je u oba navrata dostavilo odgovor na apelaciju bez spisa.

III. Činjenično stanje

3. Činjenice predmeta koje proizlaze iz navoda apelanata i dokumenata predočenih Ustavnom sudu mogu se sumirati na sljedeći način.

Činjenice koje navode apelanti

4. Apelanti su se 26. listopada 2018. godine odazvali na poziv pripadnika Agencije za istrage i zaštitu BiH (u daljnjem tekstu: Sipa), koja ih je lišila slobode. Sipa je predala apelante pripadnicima Ministarstva unutarnjih poslova Kantona Sarajevo (u daljnjem tekstu: MUPKS) uz zapisnik o predaji osoba na kojem je konstatirano da ne postoje povrede. Kako apelanti navode, nalog za uhićenje odnosio se na slučaj u kojem su ubijena dva pripadnika MUPKS rano ujutro tog dana.

5. Apelanti navode da su odmah nakon što su uvedeni u prostorije MUPKS pretučeni, zlostavljani, vrijeđani, mučeni.

6. Dana 1. studenog 2018. godine apelanti su na temelju čl. 229. i 230. Zakona o kaznenom postupku Federacije BiH (u daljnjem tekstu: ZKP) podnijeli kaznenu prijavu Tužiteljstvu protiv više NN osoba "zbog postojanja osnovane sumnje da su s direktnim umišljajem počinili krivično djelo, nanošenje teške tjelesne povrede st. 1. i 4. član 172, u vezi sa KD zlostavljanje u obavljanju službe iz člana 182. KZFBiH, a u vezi s KD zloupotreba položaja ili ovlaštenja, stav 1. člana 383. KZFBiH u vezi sa članom 387. st. 1. i 2. KZFBiH, nesavjestan rad u službi, te u vezi sa članom 31. KZFBiH, saučesništvo".

7. Dalje je navedeno: "Krivično djelo je izvršeno na sljedeći način:", pa je na stranici i pol navedeno kako se događaj desio, te je predloženo da se utvrdi identitet osoba koje su nosile maske na licu u prostorijama MUPKS i koje su pretukle apelante, da se protiv prijavljenih osoba hitno otvori istraga i da se one saslušaju na okolnosti navoda iz prijave, da se pribavi medicinska dokumentacija za apelante, da se sasluša medicinsko osoblje Službe hitne pomoći u Palama koje je pružalo zdravstvenu njegu i pomoć apelantima, da se na okolnosti iz prijave saslušaju apelanti, da se saslušaju pripadnici Sipe na okolnosti u kakvom su stanju predati apelanti, da se pribave drugi dokazi na okolnosti iz prijave, da se protiv prijavljenih osoba podigne optužnica za počinjena kaznena djela.

8. Dana 29. studenog 2018. godine (u apelaciji greškom navedeno 2019. godine) apelanti su Tužiteljstvu dostavili fotografije četiri osobe koje su prepoznali sa TV kao osobe koje su ih zlostavljale.

9. Dana 23. srpnja 2019. godine apelanti su se obratili Tužiteljstvu sa zahtjevom da im dostavi podatke je li postupano po prijavi.

10. Tužiteljstvo je apelantima (odvjetniku) dostavilo Rješenje broj A-I-129/19 od 31. srpnja kojim se udovoljava zahtjevu za pristup informacijama. Navedeno je: "Dostavlja se statističko-analitički podatak: Predmet ovog Tužiteljstva broj T09 0 KTA 0129303 18 nalazi se u fazi provjera navoda iz prijave."

Činjenice koje proizlaze iz dostavljenog odgovora Tužiteljstva

11. Tužiteljstvo je navelo da nije donijeta naredba o provođenju istrage.

12. Tužiteljstvo je navelo da su 9. studenog 2018. godine pribavljena službena izvješća MUPRS – PU Istočno Sarajevo, u čijem sastavnom dijelu se nalaze i zapisnici o prikupljanju izjave od osoba u svojstvu svjedoka (apelanti).

13. Dana 4. lipnja 2020. godine Tužiteljstvo je uputilo zahtjev kojim je zatražena i pribavljena medicinska dokumentacija za apelante.

14. Tužiteljstvo je navelo da je (po zahtjevu Tužiteljstva od 15. listopada 2020. godine) 30. listopada 2020. godine primljena informacija MUPKS koja se odnosi na podatak o tome tko je bio prisutan u prostorijama MUPKS na dan kada je vršeno ispitivanje apelanata.

15. Dana 17. veljače 2021. godine zatražena je određena dokumentacija iz drugog predmeta tog Tužiteljstva koja bi mogla imati poveznicu s predmetnim spisom, a koja će po dostavljanju biti predmet analize s ciljem donošenja odluke u ovom predmetu.

IV. Apelacija

a) Navodi iz apelacije

16. Apelanti u apelaciju ukazuju na povrede prava iz članka II/2. Ustava Bosne i Hercegovine i čl. 3., 6., 13. i 14. Europske konvencije za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda. Apelanti navode da su se odazvali na poziv pripadnika Sipe, te da ih je Sipa predala pripadnicima MUPKS. Nakon što su uvedeni u prostorije MUPKS, odmah nakon zatvaranja ulaznih vrata, osobe u tamnim uniformama, koje su nosile maske na licu, zajedno s inspektorima MUPKS, koje su Obradov, Sokolović i Samardžija prepoznali, počele su udarati Obradova, Sokolovića i Samardžiju stisnutim pesnicama, nogama i palicama u trajanju od oko 15 minuta. Udarani su pretežno u predjelu glave, leđa i stomaka, što je rezultiralo lomovima, obilnim krvarenjem iz usta i nosa, te nebrojenim podlivima. Osim inspektora, uniformisanih osoba i krim. tehničara s kojima su i poslije komunicirali, oštećeni (apelanti) nisu uspjeli saznati identitet osoba koje su nosile maske dok su ih zlostavljale. Nakon toga su (apelanti) odvedeni u posebne prostorije "gdje je zlostavljanje nastavljeno", te je u apelaciji detaljno navedeno što im je rađeno kliještima, konstantno su vrijeđani i prijećeno im je odsijecanjem udova i likvidacijom, udarani su pištoljima, noževima su im zarezivane uši i drugo, kako apelanti detaljno navode, što je trajalo do jutra kada su pušteni da idu kući. Apelanti ukazuju da su prisiljavani klanjati, da im je puštan ezan za dženazu i da su vrijeđani na nacionalnoj i vjerskoj osnovi.

17. Apelanti navode da su pretrpjeli teške tjelesne povrede, da je jednom apelantu polomljena ruka i nagnječen bubreg, te je silovan kišobranom, da je za vrijeme torture tri puta gubio svijest, te je navedeno da će to potvrditi osoba koja je bila prisutna prilikom zlostavljanja (ovaj dio je nečitko naveden u apelaciji). Apelanti navode da su podnijeli kaznenu prijavu i da im u trenutku podnošenja prijave nije bio poznat identitet počinitelja, "ali je identitet sasvim sigurno poznat službenicima MUPKS i tužiocima Kantonalnog tužilaštva u Sarajevu jer je istraga, s obzirom na to da se radi o krivičnom djelu za koje je zaprijećena kazna zatvora preko pet godina, vođena uz stalni i neposredni nadzor postupajućih tužilaca". U apelaciji je dalje navedeno da su apelanti na TV prepoznali nekoliko osoba koje su ih "zlostavljale", te su dostavili fotografije Tužiteljstvu. Tražili su da im se dostave informacije je li postupano u skladu s prijavom, te su dobili akt A-I-129/19 od 31. srpnja 2019. godine da Tužiteljstvo provjerava navode iz prijave, "što je notorna laž jer od dana podnošenja prijave pa do podnošenja ove apelacije [apelante] niko iz Kantonalnog tužilaštva u Sarajevu nije saslušao, niti tražio njihovu medicinsku dokumentaciju. Sve što je Tužilaštvo učinilo je da su lica koja su prepoznata kao zlostavljači obaviještena o tome, što su mi direktno saopštili". U apelaciji se dalje navodi da je jedan od apelanata još jednom, mjesec dana kasnije, ispitivan u prostorijama MUPKS, gdje su ga ovlaštene službene osobe tjerale da skoči sa četvrtog kata. Apelanti u apelaciji napominju da nisu saslušavani, da im nisu postavljena pitanja u svezi s predmetom zbog kojeg su lišeni slobode, da su samo zlostavljani. Također je navedeno da se u ovaj slučaj "zlostavljanja od strane policijskih službenika" uključio Europski komitet za prevenciju mučenja i nečovječnog postupanja ili ponižavanja ili kažnjavanja, koji je saslušao apelante i preuzeo medicinsku dokumentaciju.

18. Apelanti ukazuju na razdoblje od podnošenja prijave, da je nekoliko počinitelja identificirano, a da u istrazi niti jedna jedina radnja nije izvršena, te da se istraga opstruira. Osim činjenice da su oštećeni apelanti "lica srpske nacionalnosti, ne postoji drugi razlog za opstruisanje ove istrage, posebno u svjetlu činjenice da se postupci za nasilno ponašanje pred ovim tužilaštvom završavaju u roku od šest mjeseci, te da je Kantonalno tužilaštvo u Sarajevu vršilo nadzor nad radom policijskih službenika koji su mučili apelante".

b) Odgovori na apelaciju

19. U odgovoru na apelaciju od 16. listopada 2020. godine Tužiteljstvo je najprije ukazalo na navode apelanata, te je istaknulo:

"Vezano za navedeno, Tužiteljstvo smatra da su navodi iz apelacije, broj gornji, u potpunosti netočni s obzirom na to da u predmetu, broj gornji, nije donesena naredba o provođenju istrage, te samim tim nije poduzeta nijedna radnja kojom bi se navedena istraga opstruirala, kako to navodi odvjetnik Veselinović, te se samim tim na predmetni spis ne odnose ni odredbe članka 240. stavak 2. ZKPFBiH, u kojima se navodi da ako se istraga ne završi u roku od šest mjeseci od donošenja naredbe o provođenju istrage, poduzet će se potrebne mjere da bi se ona okončala, i to od strane Kolegija Tužiteljstva, na što je pretpostavljamo branitelj Veselinović mislio kada se u apelaciji pozvao na rokove od šest mjeseci u kojima se navodno završavaju postupci za nasilno ponašanje.

Također nisu točni ni navodi podnositelja apelacije o tome da apelanti nisu saslušani kao svjedoci, odnosno da nije zatražena medicinska dokumentacija za njih. Naime, dana 4. 6. 2020. godine upućen je zahtjev ovog Tužiteljstva u predmetu broj gornji kojim je zatražena i pribavljena medicinska dokumentacija za apelante, dok su dana 9. 11. 2018. godine pribavljena službena izvješća MUPRS – PU Istočno Sarajevo, u čijem sastavnom dijelu se nalaze i zapisnici o prikupljanju izjave od osoba u svojstvu svjedoka Stefana Samardžije, Miloša Obradova i dr.

Ovo Tužiteljstvo će u daljnjem tijeku rada na ovom predmetu poduzeti i druge potrebne radnje u što kraćem roku radi donošenja tužiteljske odluke.

Navode apelacije koji se odnose na to da su apelanti fizički i psihički zlostavljani zbog toga što su pripadnici srpske nacionalnosti je nepotrebno i komentirati iz razloga jer za to nema nikakve osnove i spomenuti navodi se baziraju isključivo na pretpostavci odvjetnika Veselinovića, za koje nije dao nikakvu osnovu, niti dokaz, uz napomenu da u MUPKS, kao i u bilo kojoj drugoj agenciji na teritoriju BiH nepobitno rade pripadnici sva tri konstitutivna naroda u BiH, te pripadnici ostalih naroda, pa je i samim tim ovakva teza podnositelja apelacije potpuno neutemeljena i paušalna, te može predstavljati obilježje kaznenog djela izazivanja narodnosne, rasne i vjerske mržnje, razdora ili netrpeljivosti iz članka 163. KZFBiH.

Kada je u pitanju navod iz apelacije koji se odnosi na to da su o svim radnjama koje se vežu za predmetni spis bili upoznati tužitelji ovog Tužiteljstva, odnosno, kako se radnje u istom provode uz nadzor Kantonalnog tužiteljstva KS, navodim da je upravo činjenica da se, kako to navode odredbe članka 233. ZKPFBiH, nad radom ovlaštenih službenih osoba uspostavlja nadzor tužitelja, garancija da oni moraju postupati u skladu sa Zakonom o kaznenom postupku FBiH i drugim zakonima koji ih obvezuju.

Uzimajući u obzir sve navedeno, smatram da je navedena apelacija neutemeljena, te predlažem da se ona odbije."

20. Dana 21. travnja 2021. godine Ustavni sud je primio odgovor Tužiteljstva (po zahtjevu Ustavnog suda da Tužiteljstvo

dostavi spis predmeta) u kojem je navedeno da Tužiteljstvo ostaje pri ranije danom odgovoru. U odgovoru je navedeno: "Kada je u pitanju dio predmetne apelacije koji se odnosi na rad Kantonalnog tužiteljstva KS u predmetnom spisu, navodim da nije točno da se u njemu ne provode istražne radnje, odnosno da se istraga opstruira", te su dalje navedene dvije poduzete radnje (vidi toč. 14. i 15. odluke). Također je navedeno: "Kada je u pitanju dio apelacije koji se odnosi na to da se rad u ovom predmetu opstruira zbog toga što su apelanti pripadnici srpske nacionalnosti, navodim da Tužiteljstvo i u ovom, kao i u svim drugim predmetima, postupa u skladu s načelima KZFBiH, odnosno u kaznenom postupku FBiH, tj. u skladu s odredbama članka 15., članka 16. i dr. ZKPFBiH." Konačno, u odgovoru je navedeno: "Predmetni spis je pod nadzorom Ureda GKT ovog Tužiteljstva, te se informacije o radu u njemu dostavljaju Uredu GKT [Tužiteljstva]."

V. Relevantni propisi

21. **Zakon o kaznenom postupku Federacije Bosne i Hercegovine** ("Službene novine FBiH" br. 35/03, 37/03 – ispravak, 56/03 – ispravak, 78/04, 28/05, 55/06, 27/07, 53/07, 9/09, 12/10, 8/13, 59/14 i 74/20)

U konkretnom slučaju primjenjuje se **Zakon o kaznenom postupku Federacije Bosne i Hercegovine** ("Službene novine Federacije BiH" br. 35/03, 37/03 – ispravak, 56/03 – ispravak, 78/04, 28/05, 55/06, 27/07, 53/07, 9/09, 12/10, 8/13 i 59/14) koji je bio na snazi u vrijeme podnošenja apelacije. Za potrebe ove odluke koristi se neslužbeni prečišćeni tekst sačinjen u Ustavnom sudu BiH, a koji u relevantnom dijelu glasi:

Članak 230. stavak (1)

Podnošenje prijave

(1) Prijava se podnosi tužitelju, pisano ili usmeno.

Članak 231.

Nalog o provođenju istrage

(1) Tužitelj nalaže provođenje istrage ako postoje osnove sumnje da je počinjeno kazneno djelo.

(2) O provođenju istrage donosi se nalog koji sadrži: podatke o počinitelju kaznenog djela ukoliko su poznati, opis djela iz kojega proizilaze zakonska obilježja kaznenog djela, zakonski naziv kaznenog djela, okolnosti koje potvrđuju osnove sumnje za sprovođenje istrage i postojeće dokaze. U nalogu tužitelj će navesti koje okolnosti treba istražiti i koje istražne radnje treba poduzeti.

(3) Tužitelj donosi nalog da se istraga neće provoditi ako je iz prijave i pratećih spisa bjelodano da prijavljeno djelo nije kazneno djelo, ako ne postoje osnove sumnje da je prijavljena osoba počinila kazneno djelo, ako je nastupila zastara ili je djelo obuhvaćeno amnestijom ili pomilovanjem ili ako postoje druge okolnosti koje isključuju kazneni progon.

(4) O neprovođenju istrage, te o razlozima naprovođenja, tužitelj će obavijestiti oštećenika i podnositelja prijave u roku od tri dana. Oštećenik i podnositelj prijave imaju pravo podnijeti pritužbu uredu tužitelja u roku od osam dana.

Članak 232.

Provođenje istrage

(1) Tijekom provođenja istrage tužitelj može poduzeti sve istražne radnje, uključujući ispitivanje osumnjičenika i ispitivanje oštećenika i svjedoka, obavljanje očevida i rekonstrukcije događaja, poduzimanje posebnih mjera koje osiguravaju sigurnost svjedoka i podataka i nalaganje potrebnih vještačenja.

(2) O poduzetim istražnim radnjama sastavlja se zapisnik sukladno ovom Zakonu.

(3) Ako se osumnjičenik nalazi u pritvoru dovedbeni nalog radi ispitivanja izdaje tužitelj i o tome obavještava suca za prijašnji postupak.

Članak 233.

Nadzor tužitelja nad radom ovlaštenih službenih osoba

(1) Ako postoje osnove sumnje da je počinjeno kazneno djelo s propisanom kaznom zatvora preko pet godina, ovlaštena službena osoba dužna je odmah obavijestiti tužitelja i pod njegovim nadzorom poduzeti potrebne mjere na pronalaženju počinitelja kaznenog djela, sprječavanju skrivanja ili bijega osumnjičenika ili sudionika, otkrivanju i očuvanju tragova kaznenog djela i predmeta koji mogu poslužiti kao dokazi, te prikupljanju svih podataka koji mogu biti korisni u kaznenom postupku.

(2) Ako postoje osnove sumnje da je počinjeno kazneno djelo iz stavka 1. ovoga članka, ovlaštena službena osoba dužna je u slučaju opasnosti od odgode poduzeti prijeko potrebne radnje radi obavljanja zadataka iz stavka 1. ovoga članka. Pri poduzimanju ovih radnji, ovlaštena službena osoba dužna je postupati po ovom Zakonu. O svemu što je preduzeto ovlaštena službena osoba dužna je odmah obavijestiti tužitelja i dostaviti prikupljene predmete koji mogu poslužiti kao dokaz.

(3) Ako postoje osnove sumnje da je počinjeno kazneno djelo za koje je zakonom propisana kazna zatvora do pet godina, ovlaštena službena osoba je dužna obavijestiti tužitelja o svim raspoloživim podacima, radnjama i mjerama koje je poduzela najkasnije sedam dana od dana saznanja o postojanju osnova sumnje da je kazneno djelo počinjeno.

Članak 234.

Uzimanje izjava i prikupljanje drugih dokaza

(1) Radi obavljanja zadataka iz članka 233. ovoga Zakona, ovlaštena službena osoba može: prikupljati potrebne izjave od osoba; obaviti potreban pregled prijevoznih sredstava, putnika i prtljage; ograničiti kretanje na određenom prostoru za vrijeme potrebno da se obavi određena radnja; poduzeti potrebne mjere u svezi s utvrđivanjem istovjetnosti osoba i predmeta; raspisati potragu za osobom i stvarima za kojima se traga; u prisustvu odgovorne osobe pretražiti određene objekte i prostorije državnih tijela, javnih poduzeća i ustanova, obaviti uvid u određenu njihovu dokumentaciju, kao i poduzeti druge potrebne mjere i radnje. O činjenicama i okolnostima koje su utvrđene pri poduzimanju pojedinih radnji, te o predmetima koji su pronađeni ili oduzeti, sastavit će se zapisnik ili službena zabilješka.

(2) Pri prikupljanju izjava od osoba, ovlaštena službena osoba može uputiti pismeni poziv osobi da dođe u službene prostorije, pod uvjetom da se u pozivu naznače razlozi pozivanja. Osoba ne mora dati nikakvu izjavu ni odgovarati na pitanja koja joj ovlaštena službena osoba postavlja, osim davanja osobnih podataka, o čemu će je ovlaštena službena osoba poučiti.

(3) Pri prikupljanju izjava osoba, ovlaštena službena osoba će postupiti sukladno članku 92. ovoga Zakona, odnosno sukladno članku 100. ovoga Zakona. U tom se slučaju zapisnici o prikupljenim izjavama mogu uporabiti kao dokazi u kaznenom postupku.

(4) Osoba prema kojoj je poduzeta neka od radnji ili mjera iz ovoga članka ima pravo podnijeti pritužbu tužitelju u roku od tri dana. Tužitelj će provjeriti utemeljenost pritužbe i ako utvrdi da su se u poduzetim radnjama ili mjerama stekla obilježja kaznenog djela ili povreda radne obveze, postupit će prema pritužbi sukladno zakonu.

(5) Na temelju prikupljenih izjava i otkrivenih dokaza, ovlaštena službena osoba sastavlja izvješće. Uz izvješće se dostavljaju i predmeti, skice, fotografije, pribavljena izvješća, spisi o poduzetim radnjama i mjerama, službene zabilješke, izjave i drugi materijali koji mogu biti korisni za uspješno vođenje postupka, uključujući sve činjenice i dokaze koji idu u korist osumnjičeniku. Ako ovlaštena službena osoba nakon podnošenja izvješća sazna za nove činjenice, dokaze ili tragove kaznenog

djela, dužna je prikupljati potrebna obavještenja i izvješće o tome kao dopunu ranijeg izvješća odmah predati tužitelju.

(6) Tužitelj može prikupljati izjave i osoba koje se nalaze u pritvoru, ako je to potrebno radi otkrivanja drugih kaznenih djela iste osobe, njezinih sudionika ili kaznenih djela drugih počinitelja.

Članak 240.
Okončanje istrage

(1) Tužitelj okončava istragu kada smatra da je stanje stvari dovoljno razjašnjeno da se može podići optužnica. Okončanje istrage će se zabilježiti u spisu.

(2) Ako se istraga ne okonča u roku od šest mjeseci od donošenja naloga o provođenju istrage, potrebne mjere za njezino okončavanje poduzet će kolegij tužiteljstva.

(3) Optužnica se ne može podići ako osumnjičenik nije bio ispitan.

22. **Zakon o kaznenom postupku Federacije Bosne i Hercegovine** ("Službene novine Federacije BiH" br. 35/03, 37/03 – ispravak, 56/03 – ispravak, 78/04, 28/05, 55/06, 27/07, 53/07, 9/09, 12/10, 8/13, 59/14 i 74/20)

Ustavni sud primjećuje da nakon izmjena i dopuna **Zakona o kaznenom postupku Federacije Bosne i Hercegovine** ("Službene novine Federacije BiH" broj 74/20) članak 240. glasi:

Članak 240.
(Okončanje istrage)

(1) Tužitelj okončava istragu kad nađe da je stanje stvari dovoljno razjašnjeno da se može podići optužnica. Okončanje istrage će se zabilježiti u spisu.

(2) Ako se istraga ne završi u roku od šest mjeseci od donošenja naredbe o provedbi istrage, tužitelj će obavijestiti glavnog tužitelja o razlozima neokončanja istrage. Glavni tužitelj će odrediti novi rok za okončanje istrage koji ne može biti duži od šest mjeseci, odnosno koji ne može biti duži od jedne godine za kaznena djela za koja se može izreći kazna zatvora u trajanju od 10 godina ili teža kazna, te naložiti poduzimanje potrebnih mjera da bi se istraga okončala.

(3) Ukoliko istragu nije bilo moguće završiti u roku iz stavka (2) ovog članka, tužitelj će o razlozima zbog kojih istraga nije završena, u roku od osam dana obavijestiti glavnog tužitelja, osumnjičenika i oštećenika.

(4) Osumnjičenik i oštećenik mogu u roku od 15 dana od dana dostavljanja obavijesti iz stavka (3) ovog članka podnijeti pritužbu glavnom tužitelju zbog trajanja postupka. Ukoliko glavni tužitelj utvrdi da je pritužba osnovana, odredit će novi rok u kojem se, ukoliko postoje procesne pretpostavke, istraga mora okončati, o čemu će obavijestiti podnositelja pritužbe.

(5) Optužnica se ne može podići ako osumnjičenik nije bio ispitan.

VI. Dopustivost

23. U skladu sa člankom VI/3.(b) Ustava Bosne i Hercegovine, Ustavni sud, također, ima apelacijsku nadležnost u pitanjima koja su sadržana u ovom Ustavu kada ona postanu predmetom spora zbog presude bilo kojeg suda u Bosni i Hercegovini.

24. U skladu sa člankom 18. stavak (1) Pravila Ustavnog suda, Ustavni sud može razmatrati apelaciju samo ako su protiv presude, odnosno odluke koja se njome pobija, iscrpljeni svi učinkoviti pravni lijekovi mogući prema zakonu i ako se podnese u roku od 60 dana od dana kada je podnositelj apelacije primio odluku o posljednjem učinkovitom pravnom lijeku koji je koristio.

25. U konkretnom slučaju apelacija je podnijeta zbog nezadovoljstva apelanata postupanjem Tužiteljstva po njihovoj kaznenoj prijavi od 1. studenog 2018. godine. Shodno navedenom, Ustavni sud zapaža da apelanti predmetnom apelacijom zapravo ne osporavaju meritornu odluku – presudu bilo kojeg suda u Bosni i Hercegovini koja bi, u smislu članka VI/3.(b) Ustava Bosne i Hercegovine, mogla biti predmet osporavanja pred Ustavnim sudom, pa se postavlja pitanje dopustivosti predmetne apelacije.

26. Ustavni sud, slijedeći svoju dosadašnju praksu u predmetima koji su pokretali slična pitanja u kontekstu kršenja prava na život koja su zaštićena člankom II/3.(a) Ustava Bosne i Hercegovine i člankom 2. Europske konvencije u kontekstu članka 18. stavak (2) Pravila Ustavnog suda smatra da u konkretnom slučaju postoji njegova nadležnost.

27. Naime, Ustavni sud podsjeća i na praksu Ustavnog suda zauzetu u predmetu broj AP 862/10, od 16. svibnja 2013. godine (odluka dostupna na internetskoj stranici Ustavnog suda www.ustavnisud.ba) u kojem je Ustavni sud utvrdio da odredbama ZKP-a Republike Srpske nije predviđena mogućnost da, u slučaju kada tužiteljstvo donese odluku o neprovođenju istrage, stranke koje su nezadovoljne takvom odlukom mogu izdejstvovati meritornu odluku – presudu bilo kojeg suda u Bosni i Hercegovini koja bi, u smislu članka VI/3.(b) Ustava Bosne i Hercegovine, mogla biti predmet osporavanja pred Ustavnim sudom. Također, kao i u konkretnom slučaju, nedonošenje tužiteljske odluke u određenom vremenskom razdoblju ili nepostupanje može pokrenuti pitanja po čl. II/3.(a) i II/3.(b) Ustava Bosne i Hercegovine, čl. 2. i 3. Europske konvencije. Stoga, prema mišljenju Ustavnog suda, proizlazi da je u takvim slučajevima jedini pravni lijek koji stranke mogu koristiti apelacija Ustavnom sudu. Kako je propisano člankom 18. stavak (2) Pravila Ustavnog suda Ustavni sud može iznimno razmatrati apelaciju i kada nema odluke nadležnog suda ukoliko apelacija ukazuje na ozbiljna kršenja prava i temeljnih sloboda koje štiti Ustav ili međunarodni dokumenti koji se primjenjuju u Bosni i Hercegovini.

28. Imajući u vidu odredbe članka VI/3.(b) Ustava Bosne i Hercegovine i članka 18. st. (1), (2), (3) i (4) Pravila Ustavnog suda, Ustavni sud je utvrdio da predmetna apelacija ispunjava uvjete glede dopustivosti.

VII. Meritum

29. Apelanti ukazuju na povredu prava iz članka II/2. Ustava i čl. 3., 6., 13. i 14. Europske konvencije zbog nepostupanja Tužiteljstva po njihovoj prijavi. U biti, apelanti se žale što Tužiteljstvo nije ispitalo navode iz njihove kaznene prijave (u momentu podnošenja apelacije) u roku od 11 mjeseci od podnošenja kaznene prijave. Apelanti, također, iznose tvrdnju da je tako postupano (odnosno nije postupano) zbog činjenice da su apelanti srpske nacionalnosti. Konačno, Ustavni sud ukazuje na svoju praksu (vidi Odluku o dopustivosti broj *AP 3357/19* od 19. veljače 2020. godine, dostupnu na www.ustavnisud.ba) u kojoj je Ustavni sud naveo da nije vezan pravnom kvalifikacijom iz apelacije, te da je, shodno pravilu *iura novit curia*, ovlašten na činjenice predmeta primijeniti relevantno ustavno i konvencijsko pravo. Stoga će u okolnostima konkretnog slučaja ispitati najprije navode apelanata u svezi sa člankom II/3.(b) Ustava i člankom 3. Europske konvencije.

Pravo osobe da ne bude podvrgnuta mučenju, niti nečovječnom ili ponižavajućem tretmanu ili kazni

30. Članak II/3.(b) Ustava Bosne i Hercegovine u relevantnom dijelu glasi:

Sve osobe na teritoriju Bosne i Hercegovine uživaju ljudska prava i temeljne slobode iz ovog članka, stavak 2 što uključuje:

b) Pravo osobe da ne bude podvrgnuta mučenju ili nehumanom ili ponižavajućem postupanju ili kazni.

31. Članak 3. Europske konvencije glasi:

Nitko ne smije biti podvrgnut mučenju ili nečovječnom ili ponižavajućem postupanju ili kažnjavanju.

32. Ustavni sud podsjeća da članak 3. Europske konvencije obuhvaća jednu od fundamentalnih vrijednosti demokratskih društava. Za razliku od većine materijalnih klauzula Europske konvencije, članak 3. ne sadrži odredbu kojom se predviđaju iznimke ili odstupanja, te prema članku 15. stavak 2. on ne predviđa nikakva odstupanja, čak ni u slučaju da javna opasnost prijeti opstanku nacije (vidi *Selmouni protiv Francuske* [VV] broj 25803/94, stavak 95., ECHR 1999-V i *Labita protiv Italije* [VV] broj 26772/95, stavak 119., ECHR 2000-IV). Europski sud za ljudska prava (u daljnjem tekstu: Europski sud) potvrdio je da čak i u najtežim okolnostima, kao što je borba protiv terorizma i organiziranog kriminala, Konvencija zabranjuje na apsolutan način mučenje i neljudske ili ponižavajuće postupke ili kažnjavanje neovisno o ponašanju navedene osobe (vidi *Chahal protiv Ujedinjenog Kraljevstva* od 15. studenog 1996. godine, stavak 79., Izvješća 1996-V i *Labita*, gore citirana, stavak 119.).

33. Nadalje, prema stajalištu Europskog suda, tvrdnje o zlostavljanju suprotnom članku 3. moraju biti potkrijepljene odgovarajućim dokazima. Prilikom ocjene ovih dokaza sud usvaja standard dokazivanja "izvan razumne sumnje", ali dodaje da ti dokazi mogu proisteći iz koegzistencije dovoljno jakih, jasnih i suglasnih zaključaka ili sličnih nespornih činjeničnih pretpostavki (vidi, među ostalim presudama, *Irska protiv Ujedinjenog Kraljevstva*, presuda od 18. siječnja 1978, *Labita protiv Italije*, *Jalloh protiv Njemačke*, aplikacija broj 54810/00, stavak 67., *Ramirez Sanchez protiv Francuske*, aplikacija broj 59450/00, stavak 117., *Gäfgen protiv Njemačke*, presuda od 1. lipnja 2010. godine, stavak 92.).

34. Ustavni sud konstatira da apelanti navode da su se, nakon ubojstva dva pripadnika MUPKS tog dana (rano ujutro), odazvali na poziv Sipe, koja ih je predala MUPKS. Čim su uvedeni u prostorije MUPKS, "odmah nakon zatvaranja vrata", službenici MUPKS počeli su udarati apelante, te su kasnije odvedeni u prostorije gdje je "zlostavljanje" nastavljeno, na način kako to apelanti detaljno opisuju u apelaciji (i kaznenoj prijavi). Apelanti su podnijeli kaznenu prijavu protiv NN osoba 1. studenog 2018. godine. Uz apelaciju su apelanti dostavili specijalistički nalaz (JZU Bolnica Istočno Sarajevo) od 27. listopada 2018. godine u kojem (tri nalaza, za svakog apelanta) su konstatirane određene povrede. Također, u specijalističkom nalazu za sva tri apelanta je navedeno da su se javili zbog povreda zadobivenih od strane organa MUP-a.

35. Ustavni sud podsjeća da, prema stajalištu Europskog suda, ako pojedinac iznese uvjerljivu tvrdnju da je pretrpio ozbiljno zlostavljanje protivno članku 3. Europske konvencije od državnih vlasti, ta odredba, u svezi s općom dužnošću države iz članka 1. Konvencije da "svakoj osobi pod svojom jurisdikcijom osigura prava i slobode određene u Konvenciji", zahtijeva provođenje učinkovite službene istrage. Obveza da se provede istraga "nije obveza rezultata, nego sredstava": svaka istraga ne mora nužno biti uspješna ili dovesti do zaključka koji se podudara s tražiteljevim opisom događaja. Međutim, ona, u načelu, treba biti prikladna da dovede do utvrđivanja činjenica predmeta i, ako se dokaže da su navodi istiniti, do identifikacije i kažnjavanja odgovornih (vidi, pored ostalih, Europski sud, *Mađer protiv Hrvatske*, presuda od 21. lipnja 2011. godine, stavak 111.).

36. Europski sud je u predmetu *Krsmanović protiv Srbije* (presuda od 19. prosinca 2017. godine, stavak 74. sa referencama na relevantnu praksu Europskog suda) sumirao kriterije koje mora zadovoljiti istraga da bi zadovoljila zahtjeve iz čl. 2. i 3. Europske konvencije na sljedeći način: prvo, efektivna istraga mora biti adekvatna, što znači istraga koja je u stanju dovesti do identifikacije i kažnjavanja onih koji su odgovorni; drugo, da bi se istraga mogla smatrati učinkovitom, općenito se može smatrati neophodnim da osobe koje su odgovorne za provođenje istrage budu neovisne od onih koji su uključeni u događaje, što znači ne samo nedostatak hijerarhijske ili institucionalne veze već i praktičnu neovisnost; treće, istraga mora biti temeljita, što znači da vlasti uvijek moraju napraviti ozbiljan pokušaj da saznaju što se dogodilo i ne bi trebalo da se oslanjaju na brzoplete ili neutemeljene zaključke da bi zatvorili istragu ili na njima utemeljili odluku; četvrto, postoji obveza da se odmah reagira i poduzmu mjere čim se podnese zvanična pritužba. Strogo govoreći, istraga mora biti pokrenuta ako postoje dovoljno jasni pokazatelji da je korišteno zlostavljanje, čak i kada nijedna pritužba nije podnesena. I peto, efikasna istraga je ona koja daje dovoljan element javnog nadzora kako bi se osigurala odgovornost. Iako se stupanj javnog nadzora može razlikovati, podnositelju žalbe mora biti omogućen efikasan pristup istražnom postupku u svim slučajevima.

37. Dakle, apelanti su podnijeli kaznenu prijavu protiv nepoznatih počinitelja 1. studenog 2018. godine, a 29. studenog 2018. godine apelanti su Tužiteljstvu dostavili slike (navedeno loše kvalitete) osoba koje su prepoznali kao osobe koje su ih zlostavljale. Ustavni sud, također, zapaža da su apelanti u kaznenoj prijavi predložili da se pribavi medicinska dokumentacija za apelante i sasluša medicinsko osoblje koje je apelantima pružalo pomoć, a Ustavnom sudu su dostavljeni specijalistički nalazi izdani 27. listopada 2018. godine, te Ustavni sud nalazi da su navodi apelanata dovoljno potkrijepljeni i da je Tužiteljstvo trebalo ispuniti svoju obvezu koju nameće članak 3. Europske konvencije.

38. Što se tiče radnji koje je poduzelo Tužiteljstvo u svezi s kaznenom prijavom apelanata Ustavni sud na temelju navoda iz apelacije, kao i iz odgovora koje je dobio od Tužiteljstva (16. listopada 2020. godine) zaključuje sljedeće: Tužiteljstvo je 31. srpnja 2019. godine obavijestilo apelante "da se predmet nalazi u fazi provjera navoda iz prijave […]". Dalje, kako je Tužiteljstvo navelo u odgovoru, Tužiteljstvo nije donijelo naredbu o provođenju istrage, "te samim tim nije poduzeta nijedna radnja kojim bi se navedena istraga opstruirala". U istom odgovoru (listopad 2020. godine) navedeno je da nisu točni navodi apelanata da oni nisu saslušani kao svjedoci, odnosno da nije zatražena medicinska dokumentacija za njih, te je Tužiteljstvo navelo: "Naime, 4. 6. 2020 godine upućen je zahtjev ovog Tužiteljstva u predmetu broj gornji [T09 0 KTA 0129303 18] kojim je zatražena i pribavljena medicinska dokumentacija za apelante, dok su 9. 11. 2018. godine pribavljena službena izvješća MUPRS – PU Istočno Sarajevo u čijem sastavnom dijelu se nalaze i zapisnici o prikupljanju izjave od osoba u svojstvu svjedoka Stefana Samardžije, Miloša Obradova i dr. Ovo Tužiteljstvo će u daljnjem tijeku rada na ovom predmetu poduzeti i druge potrebne radnje u što kraćem roku radi donošenja tužiteljske odluke."

39. U odgovoru od 20. travnja 2021. godine Tužiteljstvo navodi (u odnosu na postupanja Tužiteljstva u predmetnom spisu) da "nije točno da se u njemu ne provode istražne radnje, odnosno da se istraga opstruira", te dalje navodi: "Naime, 30. 10. 2020. godine primljena je informacija MUPKS po zahtjevu ovog Tužiteljstva od 15. 10. 2020. godine koja se odnosi na podatak o tome tko je bio prisutan u prostorijama MUPKS na dan kada je vršeno ispitivanje apelanata. Dana 17. 2. 2021. godine zatražena je određena dokumentacija iz drugog predmeta ovog Tužiteljstva koja bi mogla imati poveznicu s predmetnim spisom, a koja će po dostavljanju biti predmet analize s ciljem donošenja odluke u ovom predmetu."

40. Iz svega navedenog Ustavni sud može konstatirati da je po kaznenoj prijavi apelanata, koja jeste pokrenula veoma ozbiljna pitanja, Tužiteljstvo, prema dostupnim informacijama, poduzelo nekoliko radnji s ciljem provjere navoda iz kaznene prijave. Čini se da je prva radnja poduzeta 9. studenog 2018. godine, te naredna u lipnju 2020. godine (i to, može se reći, jedan

od ključnih podataka – zatražena je medicinska dokumentacija za apelante) nakon godinu dana i deset mjeseci od događaja, dok je podatak o tome tko je bio prisutan prilikom događaja zatražen skoro dvije godine nakon događaja.

41. Dalje, Ustavni sud primjećuje da je Tužiteljstvo, koje je u obvezi provesti istragu o ovom događaju, te donijeti adekvatnu tužiteljsku odluku, u odnosu na navode da su apelanti fizički i psihički zlostavljani zbog toga što su srpske nacionalnosti u odgovoru navelo da za to nema nikakve osnove (neutemeljen navod, te da može predstavljati obilježje kaznenog djela izazivanja narodnosne, rasne i vjerske mržnje, razdora i netrpeljivosti iz članka 163. KZFBiH), kao i da je nadzor nad radom službenih osoba (članak 233. ZKP-a) garancija da oni moraju postupati u skladu sa zakonom. Također, Ustavni sud ovdje konstatira da je na traženje spisa (a ovaj zahtjev je upućen Tužiteljstvu) dobio odgovor da je spis "pod nadzorom Ureda GKT, te se informacije o radu dostavljaju Uredu GKT", odnosno nije dobio spis. Kako je navedeno u Pravilima Ustavnog suda, Ustavni sud može donijeti odluku i bez dostavljanja odgovora (članak 23. stavak (5) Pravila Ustavnog suda), što se analogno primjenjuje i na spis koji je zatražen od nadležnog organa, konkretno Tužiteljstva, bez obzira na to tko je njime zadužen i gdje se on nalazi.

42. Dakle, u okolnostima konkretnog slučaja, kada je (u trenutku donošenja ove odluke), prema informacijama koje ima Ustavni sud, po kaznenoj prijavi apelanata Tužiteljstvo provelo svega četiri radnje, pri čemu je očit veliki vremenski razmak među njima, odnosno očigledno je da se one ne poduzimaju u kontinuitetu, te nema nikakve tužiteljske odluke, povrijeđeno pravo apelanata da se utvrdi jesu li stvarno odgovorne osobe za koje apelanti tvrde da su poduzele određene radnje prema njima, a kamoli da se te osobe eventualno (ako su navodi apelanata točni) kazneno procesuiraju. Ustavni sud opet podsjeća da svaki nedostatak istrage koji podriva (znatno umanjuje) njezinu sposobnost da utvrdi okolnosti slučaja ili odgovornu osobu riskira da prekrši traženi standard učinkovitosti. S obzirom na gore navedeno, Ustavni sud smatra da postupanje Tužiteljstva po kaznenoj prijavi apelanata u ovom slučaju, odnosno ispitivanje navoda apelanata nije prvenstveno bilo brzo (ažurno), a rezultat navedenog je da dvije godine i šest mjeseci nakon događaja Tužiteljstvo "analizira" predmet "s ciljem donošenja odluke u ovom predmetu".

43. S obzirom na navedeno, Ustavni sud nalazi da je u konkretnom slučaju povrijeđen članak II/3.(b) Ustava Bosne i Hercegovine i članak 3. Europske konvencije. Ustavni sud također ističe da je u ovom trenutku dovoljno da se utvrdi povreda u odnosu na proceduralni aspekt članka 3. Europske konvencije. Također, iako je utvrdio povredu prava apelanata iz članka II/3.(b) Ustava Bosne i Hercegovine i članka 3. Europske konvencije, Ustavni sud nalazi da je utvrđena povreda (pogotovo jer se odnosi na proceduralni aspekt navedenog članka) u ovom trenutku dovoljna satisfakcija, kao i da je potrebno naložiti Tužiteljstvu da u što kraćem roku poduzme potrebne korake s ciljem otklanjanja utvrđene povrede.

44. Imajući u vidu utvrđenu povredu, Ustavni sud ne nalazi za potrebno dodatno ispitati navode apelanata da zbog njihove nacionalne pripadnosti Tužiteljstvo nije postupalo po njihovoj prijavi.

VIII. Zaključak

45. Ustavni sud zaključuje da je povrijeđeno pravo apelanata iz članka II/3.(b) Ustava Bosne i Hercegovine i članka 3. Europske konvencije zbog načina na koji je Tužiteljstvo postupalo po kaznenoj prijavi apelanata u vremenskom razdoblju od dvije i pol godine od dana podnošenja kaznene prijave.

46. Na temelju članka 59. st. (1) i (2) i članka 62. stavak (1) Pravila Ustavnog suda, Ustavni sud je odlučio kao u dispozitivu ove odluke.

47. Prema članku VI/5. Ustava Bosne i Hercegovine, odluke Ustavnog suda su konačne i obvezujuće.

Predsjednik
Ustavnog suda Bosne i Hercegovine
Mato Tadić, v. r.

Уставни суд Босне и Херцеговине у Великом вијећу, у предмету број **АП 3760/19**, рјешавајући апелацију **Милоша Обрадова и других**, на основу члана VI/3б) Устава Босне и Херцеговине, члана 57 став (2) тачка б), члана 59 ст. (1) и (2) и члана 62 став (1) Правила Уставног суда Босне и Херцеговине – пречишћени текст ("Службени гласник Босне и Херцеговине" број 94/14), у саставу:

Мато Тадић, предсједник
Миодраг Симовић, потпредсједник
Мирсад Ћеман, потпредсједник
Валерија Галић, судија
Сеада Палаврић, судија
Златко М. Кнежевић, судија
на сједници одржаној 9. јуна 2021. године донио је

ОДЛУКУ О ДОПУСТИВОСТИ И МЕРИТУМУ

Усваја се апелација **Милоша Обрадова, Стефана Самарџије и Срђана Соколовића**.

Утврђује се повреда права из члана II/3б) Устава Босне и Херцеговине и члана 3 Европске конвенције за заштиту људских права и основних слобода у предмету број Т09 0 КТА 0129303 18 Кантоналног тужилаштва Кантона Сарајево.

Налаже се Кантоналном тужилаштву Кантона Сарајево да без даљег одлагања предузме радње ради отклањања повреде права апеланата из члана II/3б) Устава Босне и Херцеговине и члана 3 Европске конвенције за заштиту људских права и основних слобода утврђене овом одлуком.

Налаже се Кантоналном тужилаштву Кантона Сарајево да у складу са чланом 72 став (5) Правила Уставног суда Босне и Херцеговине у року три мјесеца од дана достављања ове одлуке обавијести Уставни суд Босне и Херцеговине о предузетим мјерама с циљем извршења ове одлуке.

Одлуку објавити у "Службеном гласнику Босне и Херцеговине", "Службеним новинама Федерације Босне и Херцеговине", "Службеном гласнику Републике Српске" и у "Службеном гласнику Брчко дистрикта Босне и Херцеговине".

ОБРАЗЛОЖЕЊЕ

I. Увод

1. Милош Обрадов, Стефан Самарџија и Срђан Соколовић (у даљњем тексту: апеланти), које заступа Бојан Веселиновић, адвокат из Сарајева, поднијели су 1. октобра 2019. године апелацију Уставном суду Босне и Херцеговине (у даљњем тексту: Уставни суд) због непоступања Кантоналног тужилаштва Кантона Сарајево (у даљњем тексту: Тужилаштво) по кривичној пријави коју су поднијели апеланти.

II. Поступак пред Уставним судом

2. На основу члана 23 Правила Уставног суда, од Тужилаштва је затражено да достави одговор на апелацију, те је затим Уставни суд позвао Тужилаштво да достави спис предмета. Тужилаштво је у оба наврата доставило одговор на апелацију без списа.

III. Чињенично стање

3. Чињенице предмета које произлазе из навода апеланата и докумената предочених Уставном суду могу да се сумирају на сљедећи начин.

Чињенице које наводе апеланти

4. Апеланти су се 26. октобра 2018. године одазвали на позив припадника Агенције за истраге и заштиту БиХ (у даљњем тексту: Сипа), која их је лишила слободе. Сипа је предала апеланте припадницима Министарства унутрашњих послова Кантона Сарајево (у даљњем тексту: МУПКС) уз записник о предаји лица на којем је констатовано да не постоје повреде. Како апеланти наводе, налог за хапшење односио се на случај у којем су убијена два припадника МУПКС рано ујутро тог дана.

5. Апеланти наводе да су одмах након што су уведени у просторије МУПКС претучени, злостављани, вријеђани, мучени.

6. Дана 1. новембра 2018. године апеланти су на основу чл. 229 и 230 Закона о кривичном поступку Федерације БиХ (у даљњем тексту: ЗКП) поднијели кривичну пријаву Тужилаштву против више НН лица "због постојања основане сумње да су с директним умишљајем починили кривично дјело, наношење тешке тјелесне повреде ст. 1. и 4. члан 172, у вези са КД злостављање у обављању службе из члана 182. КЗФБиХ, а у вези с КД злоупотреба положаја или овлаштења, став 1. члана 383. КЗФБиХ у вези са чланом 387. ст. 1. и 2. КЗФБиХ, несавјестан рад у служби, те у вези са чланом 31. КЗФБиХ, саучесништво".

7. Даље је наведено: "Кривично дјело је извршено на сљедећи начин:", па је на страници и по наведено како се догађај десио, те је предложено да се утврди идентитет лица која су носила маске на лицу у просторијама МУПКС и која су претукла апеланте, да се против пријављених лица хитно отвори истрага и да се они саслушају на околности навода из пријаве, да се прибави медицинска документација за апеланте, да се саслуша медицинско особље Службе хитне помоћи у Палама које је пружало здравствену његу и помоћ апелантима, да се на околности из пријаве саслушају апеланти, да се саслушају припадници Сипе на околности у каквом су стању предати апеланти, да се прибаве други докази на околности из пријаве, да се против пријављених лица подигне оптужница за почињена кривична дјела.

8. Дана 29. новембра 2018. године (у апелацији грешком наведено 2019. године) апеланти су Тужилаштву доставили фотографије четири лица која су препознали са ТВ као лица која су их злостављала.

9. Дана 23. јула 2019. године апеланти су се обратили Тужилаштву са захтјевом да им достави податке да ли је поступано по пријави.

10. Тужилаштво је апелантима (адвокату) доставило Рјешење број А-И-129/19 од 31. јула којим се удовољава захтјеву за приступ информацијама. Наведено је: "Доставља се статистичко-аналитички податак: Предмет овог тужилаштва број Т09 0 КТА 0129303 18 налази се у фази провјера навода из пријаве."

Чињенице које произлазе из достављеног одговора Тужилаштва

11. Тужилаштво је навело да није донијета наредба о спровођењу истраге.

12. Тужилаштво је навело да су 9. новембра 2018. године прибављени службени извјештаји МУПРС – ПУ Источно Сарајево, у чијем саставном дијелу се налазе и записници о прикупљању изјаве од лица у својству свједока (апеланти).

13. Дана 4. јуна 2020. године Тужилаштво је упутило захтјев којим је затражена и прибављена медицинска документација за апеланте.

14. Тужилаштво је навело да је (по захтјеву Тужилаштва од 15. октобра 2020. године) 30. октобра 2020. године примљена информација МУПКС која се односи на податак о томе ко је био присутан у просторијама МУПКС на дан када је вршено испитивање апеланата.

15. Дана 17. фебруара 2021. године затражена је одређена документација из другог предмета тог тужилаштва која би могла имати повезницу с предметним списом, а која ће по достављању бити предмет анализе с циљем доношења одлуке у овом предмету.

IV. Апелација

а) Наводи из апелације

16. Апеланти у апелацију указују на повреде права из члана II/2 Устава Босне и Херцеговине и чл. 3, 6, 13 и 14 Европске конвенције за заштиту људских права и основних слобода. Апеланти наводе да су се одазвали на позив припадника Сипе, те да их је Сипа предала припадницима МУПКС. Након што су уведени у просторије МУПКС, одмах након затварања улазних врата, лица у тамним униформама, која су носила маске на лицу, заједно с инспекторима МУПКС, која су Обрадов, Соколовић и Самарџија препознали, почела су да ударају Обрадова, Соколовића и Самарџију стиснутим песницама, ногама и палицама у трајању од око 15 минута. Ударани су претежно у предјелу главе, леђа и стомака, што је резултирало ломовима, обилним крварењем из уста и носа, те небројеним подливима. Осим инспектора, униформисаних лица и крим. техничара с којима су и послије комуницирали, оштећени (апеланти) нису успјели да сазнају идентитет лица која су носила маске док су их злостављала. Након тога су (апеланти) одведени у посебне просторије "гдје је злостављање настављено", те је у апелацији детаљно наведено шта им је рађено клијештима, константно су вријеђани и пријећено им је одсијецањем удова и ликвидацијом, ударани су пиштољима, ножевима су им зарезиване уши и друго, како апеланти детаљно наводе, што је трајало до јутра када су пуштени да иду кући. Апеланти указују да су присиљавани да клањају, да им је пуштан езан за џеназу и да су вријеђани на националном и вјерском основу.

17. Апеланти наводе да су претрпјели тешке тјелесне повреде, да је једном апеланту поломљена рука и нагњечен бубрег, те је силован кишобраном, да је за вријеме тортуре три пута губио свијест, те је наведено да ће то потврдити лице које је било присутно приликом злостављања (овај дио је нечитко наведен у апелацији). Апеланти наводе да су поднијели кривичну пријаву и да им у тренутку подношења пријаве није био познат идентитет починилаца, "али је идентитет сасвим сигурно познат службеницима МУПКС и тужиоцима Кантоналног тужилаштва у Сарајеву јер је истрага, с обзиром на то да се ради о кривичном дјелу за које је запријећена казна затвора преко пет година, вођена уз стални и непосредни надзор поступајућих тужилаца". У апелацији је даље наведено да су апеланти на ТВ препознали неколико лица која су их "злостављала", те су доставили фотографије Тужилаштву. Тражили су да им се доставе информације да ли је поступано у складу с пријавом, те су добили акт А-И-129/19 од 31. јула 2019. године да Тужилаштво провјерава наводе из пријаве, "што је ноторна лаж јер од дана подношења пријаве па до подношења ове апелације [апеланте] нико из Кантоналног тужилаштва у Сарајеву није саслушао, нити тражио њихову медицинску документацију. Све што је Тужилаштво учинило је да су

лица која су препозната као злостављачи обавијештена о томе, што су ми директно саопштили". У апелацији се даље наводи да је један од апеланата још једном, мјесец дана касније, испитиван у просторијама МУПКС, гдје су га овлашћена службена лица тјерала да скочи са четвртог спрата. Апеланти у апелацији напомињу да нису саслушавани, да им нису постављена питања у вези с предметом због којег су лишени слободе, да су само злостављани. Такође је наведено да се у овај случај "злостављања од стране полицијских службеника" укључио Европски комитет за превенцију мучења и нечовјечног поступања или понижавања или кажњавања, који је саслушао апеланте и преузео медицинску документацију.

18. Апеланти указују на период од подношења пријаве, да је неколико починилаца идентификовано, а да у истрази нити једна једина радња није извршена, те да се истрага опструише. Осим чињенице да су оштећени апеланти "лица српске националности, не постоји други разлог за опструисање ове истраге, посебно у свјетлу чињенице да се поступци за насилно понашање пред овим тужилаштвом завршавају у року од шест мјесеци, те да је Кантонално тужилаштво у Сарајеву вршило надзор над радом полицијских службеника који су мучили апеланте".

б) Одговори на апелацију

19. У одговору на апелацију од 16. октобра 2020. године Тужилаштво је најприје указало на наводе апеланата, те је истакло:

"Везано за наведено, Тужилаштво сматра да су наводи из апелације, број горњи, у потпуности нетачни с обзиром на то да у предмету, број горњи, није донесена наредба о спровођењу истраге, те самим тим није предузета ниједна радња којом би се наведена истрага опструисала, како то наводи адвокат Веселиновић, те се самим тим на предметни спис не односе ни одредбе члана 240 став 2 ЗКПФБиХ, у којима се наводи да уколико се истрага не заврши у року од шест мјесеци од доношења наредбе о спровођењу истраге, предузеће се потребне мјере да би се она окончала, и то од стране Колегијума Тужилаштва, на шта је претпостављамо бранилац Веселиновић мислио када се у апелацији позвао на рокове од шест мјесеци у којима се наводно завршавају поступци за насилно понашање.

Такође нису тачни ни наводи подносиоца апелације о томе да апеланти нису саслушани као свједоци, односно да није затражена медицинска документација за њих. Наиме, дана 4. 6. 2020. године упућен је захтјев овог тужилаштва у предмету број горњи којим је затражена и прибављена медицинска документација за апеланте, док су дана 9. 11. 2018. године прибављени службени извјештаји МУПРС – ПУ Источно Сарајево, у чијем саставном дијелу се налазе и записници о прикупљању изјаве од лица у својству свједока Стефана Самарџије, Милоша Обрадова и др.

Ово тужилаштво ће у даљњем току рада на овом предмету предузети и друге потребне радње у што краћем року ради доношења тужилачке одлуке.

Наводе апелације који се односе на то да су апеланти физички и психички злостављани због тога што су припадници српске националности је непотребно и коментарисати из разлога јер за то нема никаквог основа и споменути наводи се базирају искључиво на претпоставци адвоката Веселиновића, за које није дао никакав основ, нити доказ, уз напомену да у МУПКС, као и у било којој другој агенцији на територији БиХ непобитно раде припадници сва три конститутивна народа у БиХ, те припадници осталих народа, па је и самим тим оваква теза подносиоца апелације потпуно неоснована и паушална, те може представљати обиљежје кривичног дјела изазивања народносне, расне и вјерске мржње, раздора или нетрпељивости из члана 163 КЗФБиХ.

Када је у питању навод из апелације који се односи на то да су о свим радњама које се вежу за предметни спис били упознати тужиоци овог тужилаштва, односно, како се радње у истом спроводе уз надзор Кантоналног тужилаштва КС, наводим да је управо чињеница да се, како то наводе одредбе члана 233 ЗКПФБиХ, над радом овлашћених службених лица успоставља надзор тужиоца, гаранција да они морају поступати у складу са Законом о кривичном поступку ФБиХ и другим законима који их обавезују.

Узимајући у обзир све наведено, сматрам да је наведена апелација неоснована, те предлажем да се она одбије."

20. Дана 21. априла 2021. године Уставни суд је примио одговор Тужилаштва (по захтјеву Уставног суда да Тужилаштво достави спис предмета) у којем је наведено да Тужилаштво остаје при раније датом одговору. У одговору је наведено: "Када је у питању дио предметне апелације који се односи на рад Кантоналног тужилаштва КС у предметном спису, наводим да није тачно да се у њему не спроводе истражне радње, односно да се истрага опструише", те су даље наведене двије предузете радње (види тач. 14 и 15 одлуке). Такође је наведено: "Када је у питању дио апелације који се односи на то да се рад у овом предмету опструише због тога што су апеланти припадници српске национал-ности, наводим да Тужилаштво и у овом, као и у свим другим предметима, поступа у складу с принципима КЗФБиХ, односно у кривичном поступку ФБиХ, тј. у складу с одредбама члана 15, члана 16 и др. ЗКПФБиХ." Коначно, у одговору је наведено: "Предметни спис је под надзором Уреда ГКТ овог тужилаштва, те се информације о раду у њему достављају Уреду ГКТ [Тужилаштва]."

V. Релевантни прописи

21. **Закон о кривичном поступку Федерације Босне и Херцеговине** ("Службене новине ФБиХ" бр. 35/03, 37/03 – исправка, 56/03 – исправка, 78/04, 28/05, 55/06, 27/07, 53/07, 9/09, 12/10, 8/13, 59/14 и 74/20)

У конкретном случају примјењује се **Закон о кривичном поступку Федерације Босне и Херцеговине** ("Службене новине Федерације БиХ" бр. 35/03, 37/03 – исправка, 56/03 – исправка, 78/04, 28/05, 55/06, 27/07, 53/07, 9/09, 12/10, 8/13 и 59/14) који је био на снази у вријеме подношења апелације. За потребе ове одлуке користи се неслужбени пречишћени текст сачињен у Уставном суду БиХ, а који у релевантном дијелу гласи:

Члан 230. став (1)
Подношење пријаве
(1) Пријава се подноси тужиоцу, писано или усмено.

Члан 231.
Наредба о провођењу истраге

(1) Тужилац наређује провођење истраге ако постоји основана сумња да је извршено кривично дјело.

(2) О провођењу истраге доноси се наредба, која садржи: податке о починиоцу кривичног дјела уколико су познати, опис дјела из којег произилазе законска обиљежја кривичног дјела, законски назив кривичног дјела, околности које потврђују основе сумње за провођење истраге и постојеће доказе. У наредби тужилац ће навести које околности треба истражити и које истражне радње треба предузети.

(3) Тужилац доноси наредбу да се истрага неће проводити ако је из пријаве и пратећих списа очигледно да пријављено дјело није кривично дјело, ако не постоје основи сумње да је пријављено лице починило кривично дјело, ако је

наступила застарјелост или је дјело обухваћено амнестијом или помиловањем или ако постоје друге околности које искључују кривично гоњење.

(4) О непровођењу истраге, као и о разлозима за то тужилац ће обавијестити оштећеног и подносиоца пријаве у року од три дана. Оштећени и подносилац пријаве имају право да поднесу притужбу у року од осам дана канцеларији тужиоца.

Члан 232.

Провођење истраге

(1) У току провођења истраге тужилац може предузети све истражне радње, укључујући испитивање осумњиченог и саслушање оштећеног и свједока, вршење увиђаја и реконструкције догађаја, предузимање посебних мјера које осигуравају безбједност свједока и информација и наређивање потребних вјештачења.

(2) О предузетим истражним радњама саставља се записник у складу са овим законом.

(3) Ако се осумњичени налази у притвору наредбу за довођење ради испитивања издаје тужилац и о томе обавјештава судију за претходни поступак.

Члан 233.

Надзор тужиоца над радом овлаштених службених лица

(1) Ако постоје основи сумње да је извршено кривично дјело с прописаном казном затвора од преко пет година, овлаштено службено лице је дужно да одмах обавијести тужиоца и под његовим надзором предузме потребне мјере да се пронађе починилац кривичног дјела, да се спријечи скривање или бјекство осумњиченог или саучесника, да се открију и сачувају трагови кривичног дјела и предмети који могу послужити као докази, те да се прикупе све информације које могу бити корисне у кривичном поступку.

(2) Ако постоје основи сумње да је извршено кривично дјело из става 1. овог члана, овлаштено службено лице дужно је да у случају опасности од одгађања предузме неопходне радње ради извршења задатака из става 1. овог члана. Приликом предузимања ових радњи, овлаштено службено лице дужно је да поступа по овом закону. О свему што је предузето овлаштено службено лице дужно је да одмах обавијести тужиоца и достави прикупљене предмете који могу да послуже као доказ.

(3) Ако постоје основи сумње да је извршено кривично дјело за које је законом прописана казна затвора до пет година, овлаштено службено лице је дужно да обавијести тужиоца о свим расположивим информацијама, радњама и мјерама које је предузела најкасније седам дана од дана сазнања о постојању основане сумње да је кривично дјело почињено.

Члан 234.

Узимање изјава и прикупљање других доказа

(1) Ради извршења задатака из члана 233. овог закона, овлаштено службено лице може: прикупљати потребне изјаве од лица; извршити потребан преглед превозних средстава, путника и пртљага; ограничити кретање на одређеном простору за вријеме потребно да се изврши одређена радња; предузети потребне мјере у вези са утврђивањем идентитета лица и предмета; расписати потрагу за лицем и стварима за којима се трага; у присуству одговорног лица претражити одређене објекте и просторије државних органа, јавних предузећа и установа, обавити увид у одређену њихову документацију, као и предузети друге потребне мјере и радње. О чињеницама и околностима које су утврђене при предузимању појединих радњи, као и о предметима који су пронађени или одузети саставиће се записник или службена забиљешка.

(2) При прикупљању изјава од лица, овлаштено службено лице може издати писани позив лицу да дође у службене просторије, под условом да се у позиву назначе разлози позивања. Лице не мора дати никакву изјаву ни одговарати на питања која јој овлаштено службено лице поставља, осим давања личних података, о чему ће овлаштено службено лице поучити.

(3) Приликом прикупљања изјава од лица овлаштено службено лице ће поступити у складу са чланом 92. овог закона, односно у складу са чланом 100. овог закона. У том случају се записници о прикупљеним изјавама могу употријебити као докази у кривичном поступку.

(4) Лице према ком је предузета нека од радњи или мјера из овог члана има право да поднесе притужбу тужиоцу у року од три дана. Тужилац ће провјерити основаност притужбе и ако утврди да су се у предузетим радњама или мјерама стекла обиљежја кривичног дјела или повреда радне обавезе поступиће према притужби у складу са законом.

(5) На основу прикупљених изјава и доказа који су откривени, овлаштено службено лице саставља извјештај. Уз извјештај достављају се и предмети, скице, фотографије, прибављени извјештаји, списи о предузетим радњама и мјерама, службене забиљешке, изјаве и други материјали који могу бити корисни за успјешно вођење поступка, укључујући све чињенице и доказе који иду у корист осумњиченом. Ако овлаштено службено лице послије подношења извјештаја сазна за нове чињенице, доказе или трагове кривичног дјела, дужно је да прикупља потребна обавјештења и извјештај о томе као допуну претходног извјештаја одмах преда тужиоцу.

(6) Тужилац може прикупљати изјаве и од лица која се налазе у притвору, ако је то потребно ради откривања других кривичних дјела истог лица, његових саучесника или кривичних дјела других починилаца.

Члан 240.

Окончање истраге

(1) Тужилац окончава истрагу када нађе да је стање ствари довољно разјашњено да се може подићи оптужница. Окончање истраге ће се забиљежити у спису.

(2) Ако се истрага не заврши у року од шест мјесеци од доношења наредбе о провођењу истраге, потребне мјере да би се истрага окончала подузеће колегијум тужилаштва.

(3) Оптужница се не може подићи ако осумњичени није био испитан.

22. **Закон о кривичном поступку Федерације Босне и Херцеговине** ("Службене новине Федерације БиХ" бр. 35/03, 37/03 – исправка, 56/03 – исправка, 78/04, 28/05, 55/06, 27/07, 53/07, 9/09, 12/10, 8/13, 59/14 и 74/20)

Уставни суд примјећује да након измјена и допуна **Закона о кривичном поступку Федерације Босне и Херцеговине** ("Службене новине Федерације БиХ" број 74/20) члан 240 гласи:

Члан 240.

(Окончање истраге)

(1) Тужилац окончава истрагу кад нађе да је стање ствари довољно разјашњено да се може подићи оптужница. Окончање истраге ће се забиљежити у спису.

(2) Ако се истрага не заврши у року од шест мјесеци од доношења наредбе о провођењу истраге, тужилац ће обавијестити главног тужиоца о разлозима неокончања истраге. Главни тужилац ће одредити нови рок за окончање истраге који не може бити дужи од шест мјесеци, односно који не може бити дужи од једне године за кривична дјела за која се може изрећи казна затвора у трајању од 10

година или тежа казна, те наложити предузимање потребних мјера да би се истрага окончала.

(3) Уколико истрагу није било могуће завршити у року из става (2) овог члана, тужилац ће о разлозима због којих истрага није завршена, у року од осам дана обавијестити главног тужиоца, осумњиченог и оштећеног.

(4) Осумњичени и оштећени могу у року од 15 дана од дана достављања обавијести из става (3) овог члана поднијети притужбу главном тужиоцу због трајања поступка. Уколико главни тужилац утврди да је притужба основана, одредиће нови рок у којем се, уколико постоје процесне претпоставке, истрага мора окончати, о чему ће обавијестити подносиоца притужбе.

(5) Оптужница се не може подићи ако осумњичени није био испитан.

VI. Допустивост

23. У складу са чланом VI/3б) Устава Босне и Херцеговине, Уставни суд, такође, има апелациону надлежност у питањима која су садржана у овом уставу када она постану предмет спора због пресуде било којег суда у Босни и Херцеговини.

24. У складу са чланом 18 став (1) Правила Уставног суда, Уставни суд може да разматра апелацију само ако су против пресуде, односно одлуке која се њом побија, исцрпљени сви дјелотворни правни лијекови могући према закону и ако се поднесе у року од 60 дана од дана када је подносилац апелације примио одлуку о посљедњем дјелотворном правном лијеку који је користио.

25. У конкретном случају апелација је поднијета због незадовољства апеланата поступањем Тужилаштва по њиховој кривичној пријави од 1. новембра 2018. године. Сходно наведеном, Уставни суд запажа да апеланти предметном апелацијом заправо не оспоравају мериторну одлуку – пресуду било којег суда у Босни и Херцеговини која би, у смислу члана VI/3б) Устава Босне и Херцеговине, могла бити предмет оспоравања пред Уставним судом, па се поставља питање допустивости предметне апелације.

26. Уставни суд, слиједећи своју досадашњу праксу у предметима који су покретали слична питања у контексту кршења права на живот која су заштићена чланом II/3а) Устава Босне и Херцеговине и чланом 2 Европске конвенције у контексту члана 18 став (2) Правила Уставног суда сматра да у конкретном случају постоји његова надлежност.

27. Наиме, Уставни суд подсјећа и на праксу Уставног суда заузету у предмету број АП 862/10 од 16. маја 2013. године (одлука доступна на интернет страници Уставног суда www.ustavnisud.ba) у којем је Уставни суд утврдио да одредбама ЗКП-а Републике Српске није предвиђена могућност да, у случају када тужилаштво донесе одлуку о неспровођењу истраге, странке које су незадовољне таквом одлуком могу издејствовати мериторну одлуку – пресуду било којег суда у Босни и Херцеговини која би, у смислу члана VI/3б) Устава Босне и Херцеговине, могла бити предмет оспоравања пред Уставним судом. Такође, као и у конкретном случају, недоношење тужилачке одлуке у одређеном временском периоду или непоступање може покренути питања по чл. II/3а) и II/3б) Устава Босне и Херцеговине, чл. 2 и 3 Европске конвенције. Стога, према мишљењу Уставног суда, произлази да је у таквим случајевима једини правни лијек који странке могу да користе апелација Уставном суду. Како је прописано чланом 18 став (2) Правила Уставног суда Уставни суд може изузетно разматрати апелацију и када нема одлуке надлежног суда уколико апелација указује на озбиљна кршења права и основних слобода које штити Устав или међународни документи који се примјењују у Босни и Херцеговини.

28. Имајући у виду одредбе члана VI/3б) Устава Босне и Херцеговине и члана 18 ст. (1), (2), (3) и (4) Правила Уставног суда, Уставни суд је утврдио да предметна апелација испуњава услове у погледу допустивости.

VII. Меритум

29. Апеланти указују на повреду права из члана II/2 Устава и чл. 3, 6, 13 и 14 Европске конвенције због непоступања Тужилаштва по њиховој пријави. У суштини, апеланти се жале што Тужилаштво није испитало наводе из њихове кривичне пријаве (у моменту подношења апелације) у року од 11 мјесеци од подношења кривичне пријаве. Апеланти, такође, износе тврдњу да је тако поступано (односно није поступано) због чињенице да су апеланти српске националности. Коначно, Уставни суд указује на своју праксу (види Одлуку о допустивости број *АП 3357/19* од 19. фебруара 2020. године, доступну на www.ustavnisud.ba) у којој је Уставни суд навео да није везан правном квалификацијом из апелације, те да је, сходно правилу *iura novit curia*, овлашћен да на чињенице предмета примијени релевантно уставно и конвенцијско право. Стога ће у околностима конкретног случаја испитати најприје наводе апеланата у вези са чланом II/3б) Устава и чланом 3 Европске конвенције.

Право лица да не буде подвргнуто мучењу, нити нечовјечном или понижавајућем третману или казни

30. Члан II/3б) Устава Босне и Херцеговине у релевантном дијелу гласи:

Сва лица на територији Босне и Херцеговине уживају људска права и основне слободе из става 2 овог члана, а она обухватају:

б) Право да не буду подвргнута мучењу или нехуманом и понижавајућем поступку или казни.

31. Члан 3 Европске конвенције гласи:

Нико не смије бити подвргнут мучењу, или нечовјечном или понижавајућем поступању или кажњавању.

32. Уставни суд подсјећа да члан 3 Европске конвенције обухвата једну од фундаменталних вриједности демократских друштава. За разлику од већине материјалних клаузула Европске конвенције, члан 3 не садржи одредбу којом се предвиђају изузеци или одступања, те према члану 15 став 2 он не предвиђа никаква одступања, чак ни у случају да јавна опасност пријети опстанку нације (види *Selmouni против Француске* [ВВ] број 25803/94, став 95, ECHR 1999-B и *Labita против Италије* [ВВ] број 26772/95, став 119, ECHR 2000-IV). Европски суд за људска права (у даљњем тексту: Европски суд) потврдио је да чак и у најтежим околностима, као што је борба против тероризма и организованог криминала, Конвенција забрањује на апсолутан начин мучење и нељудске или понижавајуће поступке или кажњавање независно од понашања наведеног лица (види *Chahal против Уједињеног Краљевства* од 15. новембра 1996. године, став 79, Извјештаји 1996-V и *Labita*, горе цитирана, став 119).

33. Надаље, према ставу Европског суда, тврдње о злостављању супротном члану 3 морају да буду поткријепљене одговарајућим доказима. Приликом оцјене ових доказа суд усваја стандард доказивања "ван разумне сумње", али додаје да ти докази могу да проистекну из коегзистенције довољно јаких, јасних и сагласних закључака или сличних неспорних чињеничних претпоставки (види, међу осталим пресудама, *Ирска против Уједињеног Краљевства*, пресуда од 18. јануара 1978, *Labita против*

Италије, *Jalloh против Њемачке*, апликација број 54810/00, став 67, *Ramirez Sanchez против Француске*, апликација број 59450/00, став 117, *Gäfgen против Њемачке*, пресуда од 1. јуна 2010. године, став 92).

34. Уставни суд констатује да апеланти наводе да су се, након убиства два припадника МУПКС тог дана (рано ујутро), одазвали на позив Сипе, која их је предала МУПКС. Чим су уведени у просторије МУПКС, "одмах након затварања врата", службеници МУПКС почели су да ударају апеланте, те су касније одведени у просторије гдје је "злостављање" настављено, на начин како то апеланти детаљно описују у апелацији (и кривичној пријави). Апеланти су поднијели кривичну пријаву против НН лица 1. новембра 2018. године. Уз апелацију су апеланти доставили специјалистички налаз (ЈЗУ Болница Источно Сарајево) од 27. октобра 2018. године у којем (три налаза, за сваког апеланта) су констатоване одређене повреде. Такође, у специјалистичком налазу за сва три апеланта је наведено да су се јавили због повреда задобијених од стране органа МУП-а.

35. Уставни суд подсјећа да, према ставу Европског суда, ако појединац изнесе увјерљиву тврдњу да је претрпио озбиљно злостављање противно члану 3 Европске конвенције од државних власти, та одредба, у вези с општом дужношћу државе из члана 1 Конвенције да "сваком лицу под својом јурисдикцијом обезбиједи права и слободе одређене у Конвенцији", захтијева спровођење дјелотворне службене истраге. Обавеза да се спроведе истрага "није обавеза резултата, него средстава": свака истрага не мора нужно бити успјешна или довести до закључка који се подудара с тражиочевим описом догађаја. Међутим, она, у принципу, треба бити прикладна да доведе до утврђивања чињеница предмета и, ако се докаже да су наводи истинити, до идентификације и кажњавања одговорних (види, поред осталих, Европски суд, *Мађер против Хрватске*, пресуда од 21. јуна 2011. године, став 111).

36. Европски суд је у предмету *Крсмановић против Србије* (пресуда од 19. децембра 2017. године, став 74 са референцама на релевантну праксу Европског суда) сумирао критеријуме које мора задовољити истрага да би задовољила захтјеве из чл. 2 и 3 Европске конвенције на сљедећи начин: прво, ефективна истрага мора бити адекватна, што значи истрага која је у стању довести до идентификације и кажњавања оних који су одговорни; друго, да би се истрага могла сматрати дјелотворном, генерално се може сматрати неопходним да лица која су одговорна за спровођење истраге буду независна од оних који су укључени у догађаје, што значи не само недостатак хијерархијске или институционалне везе већ и практичну независност; треће, истрага мора бити темељита, што значи да власти увијек морају направити озбиљан покушај да сазнају шта се догодило и не би требало да се ослањају на брзоплете или неосноване закључке да би затворили истрагу или на њима засновали одлуку; четврто, постоји обавеза да се одмах реагује и предузму мјере чим се поднесе званична притужба. Строго говорећи, истрага мора бити покренута ако постоје довољно јасни показатељи да је коришћено злостављање, чак и када ниједна притужба није поднесена. И пето, ефикасна истрага је она која даје довољан елемент јавног надзора како би се обезбиједила одговорност. Иако се степен јавног надзора може разликовати, подносиоцу жалбе мора бити омогућен ефикасан приступ истражном поступку у свим случајевима.

37. Дакле, апеланти су поднијели кривичну пријаву против непознатих починилаца 1. новембра 2018. године, а 29. новембра 2018. године апеланти су Тужилаштву доставили слике (наведено лошег квалитета) лица која су препознали као лица која су их злостављала. Уставни суд, такође, запажа да су апеланти у кривичној пријави предложили да се прибави медицинска документација за апеланте и саслуша медицинско особље које је апелантима пружало помоћ, а Уставном суду су достављени специјалистички налази издати 27. октобра 2018. године, те Уставни суд налази да су наводи апеланата довољно поткријепљени и да је Тужилаштво требало испунити своју обавезу коју намеће члан 3 Европске конвенције.

38. Што се тиче радњи које је предузело Тужилаштво у вези с кривичном пријавом апеланата Уставни суд на основу навода из апелације, као и из одговора које је добио од Тужилаштва (16. октобра 2020. године) закључује сљедеће: Тужилаштво је 31. јула 2019. године обавијестило апеланте "да се предмет налази у фази провјера навода из пријаве […]". Даље, како је Тужилаштво навело у одговору, Тужилаштво није донијело наредбу о спровођењу истраге, "те самим тим није предузета ниједна радња којим би се наведена истрага опструисала". У истом одговору (октобар 2020. године) наведено је да нису тачни наводи апеланата да они нису саслушани као свједоци, односно да није затражена медицинска документација за њих, те је Тужилаштво навело: "Наиме, 4. 6. 2020 године упућен је захтјев овог тужилаштва у предмету број горњи [T09 0 KTA 0129303 18] којим је затражена и прибављена медицинска документација за апеланте, док су 9. 11. 2018. године прибављени службени извјештаји МУПРС – ПУ Источно Сарајево у чијем саставном дијелу се налазе и записници о прикупљању изјаве од лица у својству свједока Стефана Самарџије, Милоша Обрадова и др. Ово тужилаштво ће у даљњем току рада на овом предмету предузети и друге потребне радње у што краћем року ради доношења тужилачке одлуке."

39. У одговору од 20. априла 2021. године Тужилаштво наводи (у односу на поступања Тужилаштва у предметном спису) да "није тачно да се у њему не спроводе истражне радње, односно да се истрага опструише", те даље наводи: "Наиме, 30. 10. 2020. године примљена је информација МУПКС по захтјеву овог тужилаштва од 15. 10. 2020. године која се односи на податак о томе ко је био присутан у просторијама МУПКС на дан када је вршено испитивање апеланата. Дана 17. 2. 2021. године затражена је одређена документација из другог предмета овог Тужилаштва која би могла имати повезницу с предметним списом, а која ће по достављању бити предмет анализе с циљем доношења одлуке у овом предмету."

40. Из свега наведеног Уставни суд може да констатује да је по кривичној пријави апеланата, која јесте покренула веома озбиљна питања, Тужилаштво, према доступним информацијама, предузело неколико радњи с циљем провјере навода из кривичне пријаве. Чини се да је прва радња предузета 9. новембра 2018. године, те наредна у јуну 2020. године (и то, може се рећи, један од кључних података – затражена је медицинска документација за апеланте) након годину дана и десет мјесеци од догађаја, док је податак о томе ко је био присутан приликом догађаја затражен скоро двије године након догађаја.

41. Даље, Уставни суд примјећује да је Тужилаштво, које је у обавези да спроведе истрагу о овом догађају, те да донесе адекватну тужилачку одлуку, у односу на наводе да су апеланти физички и психички злостављани због тога што су српске националности у одговору навело да за то нема никаквог основа (неоснован навод, те да може представљати обиљежје кривичног дјела изазивања народносне, расне и вјерске мржње, раздора и нетрпељивости из члана 163 КЗФБиХ), као и да је надзор над радом службених лица (члан 233 ЗКП-а) гаранција да они морају да поступају у

складу са законом. Такође, Уставни суд овдје констатује да је на тражење списа (а овај захтјев је упућен Тужилаштву) добио одговор да је спис "под надзором Канцеларије ГКТ, те се информације о раду достављају Канцеларији ГКТ", односно није добио спис. Како је наведено у Правилима Уставног суда, Уставни суд може донијети одлуку и без достављања одговора (члан 23 став (5) Правила Уставног суда), што се аналогно примјењује и на спис који је затражен од надлежног органа, конкретно Тужилаштва, без обзира на то ко је њиме задужен и гдје се он налази.

42. Дакле, у околностима конкретног случаја, када је (у тренутку доношења ове одлуке), према информацијама које има Уставни суд, по кривичној пријави апеланата Тужилаштво спровело свега четири радње, при чему је очит велики временски размак међу њима, односно очигледно је да се оне не предузимају у континуитету, те нема никакве тужилачке одлуке, повријеђено право апеланата да се утврди да ли су стварно одговорна лица за која апеланти тврде да су предузела одређене радње према њима, а камоли да се та лица евентуално (ако су наводи апеланата тачни) кривично процесуирају. Уставни суд опет подсјећа да сваки недостатак истраге који подрива (знатно умањује) њену способност да утврди околности случаја или одговорно лице ризикује да прекрши тражени стандард дјелотворности. С обзиром на горе наведено, Уставни суд сматра да поступање Тужилаштва по кривичној пријави апеланата у овом случају, односно испитивање навода апеланата није првенствено било брзо (ажурно), а резултат наведеног је да двије године и шест мјесеци након догађаја Тужилаштво "анализира" предмет "с циљем доношења одлуке у овом предмету".

43. С обзиром на наведено, Уставни суд налази да је у конкретном случају повријеђен члан II/3б) Устава Босне и Херцеговине и члан 3 Европске конвенције. Уставни суд такође истиче да је у овом тренутку довољно да се утврди повреда у односу на процедурални аспекат члана 3 Европске конвенције. Такође, иако је утврдио повреду права апеланата из члана II/3б) Устава Босне и Херцеговине и члана 3 Европске конвенције, Уставни суд налази да је утврђена повреда (поготово јер се односи на процедурални аспекат наведеног члана) у овом тренутку довољна сатисфакција, као и да је потребно наложити Тужилаштву да у што краћем року предузме потребне кораке с циљем отклањања утврђене повреде.

44. Имајући у виду утврђену повреду, Уставни суд не налази за потребно додатно испитати наводе апеланата да због њихове националне припадности Тужилаштво није поступало по њиховој пријави.

VIII. Закључак

45. Уставни суд закључује да је повријеђено право апеланата из члана II/3б) Устава Босне и Херцеговине и члана 3 Европске конвенције због начина на који је Тужилаштво поступало по кривичној пријави апеланата у временском периоду од двије и по године од дана подношења кривичне пријаве.

46. На основу члана 59 ст. (1) и (2) и члана 62 став (1) Правила Уставног суда, Уставни суд је одлучио као у диспозитиву ове одлуке.

47. Према члану VI/5 Устава Босне и Херцеговине, одлуке Уставног суда су коначне и обавезујуће.

Предсједник
Уставног суда Босне и Херцеговине
Мато Тадић, с. р.

Ustavni sud Bosne i Hercegovine u Velikom vijeću, u predmetu broj **AP 3760/19**, rješavajući apelaciju **Miloša Obradova i drugih**, na osnovu člana VI/3.b) Ustava Bosne i Hercegovine, člana 57. stav (2) tačka b), člana 59. st. (1) i (2) i člana 62. stav (1) Pravila Ustavnog suda Bosne i Hercegovine – prečišćeni tekst ("Službeni glasnik Bosne i Hercegovine" broj 94/14), u sastavu:

Mato Tadić, predsjednik
Miodrag Simović, potpredsjednik
Mirsad Ćeman, potpredsjednik
Valerija Galić, sutkinja
Seada Palavrić, sutkinja
Zlatko M. Knežević, sudija
na sjednici održanoj 9. juna 2021. godine donio je

ODLUKU O DOPUSTIVOSTI I MERITUMU

Usvaja se apelacija **Miloša Obradova, Stefana Samardžije i Srđana Sokolovića**.

Utvrđuje se povreda prava iz člana II/3.b) Ustava Bosne i Hercegovine i člana 3. Evropske konvencije za zaštitu ljudskih prava i osnovnih sloboda u predmetu broj T09 0 KTA 0129303 18 Kantonalnog tužilaštva Kantona Sarajevo.

Nalaže se Kantonalnom tužilaštvu Kantona Sarajevo da bez daljeg odlaganja preduzme radnje radi otklanjanja povrede prava apelanata iz člana II/3.b) Ustava Bosne i Hercegovine i člana 3. Evropske konvencije za zaštitu ljudskih prava i osnovnih sloboda utvrđene ovom odlukom.

Nalaže se Kantonalnom tužilaštvu Kantona Sarajevo da u skladu sa članom 72. stav (5) Pravila Ustavnog suda Bosne i Hercegovine u roku tri mjeseca od dana dostavljanja ove odluke obavijesti Ustavni sud Bosne i Hercegovine o preduzetim mjerama s ciljem izvršenja ove odluke.

Odluku objaviti u "Službenom glasniku Bosne i Hercegovine", "Službenim novinama Federacije Bosne i Hercegovine", "Službenom glasniku Republike Srpske" i u "Službenom glasniku Brčko distrikta Bosne i Hercegovine".

OBRAZLOŽENJE

I. Uvod

1. Miloš Obradov, Stefan Samardžija i Srđan Sokolović (u daljnjem tekstu: apelanti), koje zastupa Bojan Veselinović, advokat iz Sarajeva, podnijeli su 1. oktobra 2019. godine apelaciju Ustavnom sudu Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: Ustavni sud) zbog nepostupanja Kantonalnog tužilaštva Kantona Sarajevo (u daljnjem tekstu: Tužilaštvo) po krivičnoj prijavi koju su podnijeli apelanti.

II. Postupak pred Ustavnim sudom

2. Na osnovu člana 23. Pravila Ustavnog suda, od Tužilaštva je zatraženo da dostavi odgovor na apelaciju, te je zatim Ustavni sud pozvao Tužilaštvo da dostavi spis predmeta. Tužilaštvo je u oba navrata dostavilo odgovor na apelaciju bez spisa.

III. Činjenično stanje

3. Činjenice predmeta koje proizlaze iz navoda apelanata i dokumenata predočenih Ustavnom sudu mogu se sumirati na sljedeći način.

Činjenice koje navode apelanti

4. Apelanti su se 26. oktobra 2018. godine odazvali na poziv pripadnika Agencije za istrage i zaštitu BiH (u daljnjem tekstu: Sipa), koja ih je lišila slobode. Sipa je predala apelante pripadnicima Ministarstva unutrašnjih poslova Kantona Sarajevo (u daljnjem tekstu: MUPKS) uz zapisnik o predaji lica na kojem je konstatirano da ne postoje povrede. Kako apelanti navode,

nalog za hapšenje odnosio se na slučaj u kojem su ubijena dva pripadnika MUPKS rano ujutro tog dana.

5. Apelanti navode da su odmah nakon što su uvedeni u prostorije MUPKS pretučeni, zlostavljani, vrijeđani, mučeni.

6. Dana 1. novembra 2018. godine apelanti su na osnovu čl. 229. i 230. Zakona o krivičnom postupku Federacije BiH (u daljnjem tekstu: ZKP) podnijeli krivičnu prijavu Tužilaštvu protiv više NN lica "zbog postojanja osnovane sumnje da su s direktnim umišljajem počinili krivično djelo, nanošenje teške tjelesne povrede st. 1. i 4. član 172, u vezi sa KD zlostavljanje u obavljanju službe iz člana 182. KZFBiH, a u vezi s KD zloupotreba položaja ili ovlaštenja, stav 1. člana 383. KZFBiH u vezi sa članom 387. st. 1. i 2. KZFBiH, nesavjestan rad u službi, te u vezi sa članom 31. KZFBiH, saučesništvo".

7. Dalje je navedeno: "Krivično djelo je izvršeno na sljedeći način:", pa je na stranici i po navedeno kako se događaj desio, te je predloženo da se utvrdi identitet lica koja su nosila maske na licu u prostorijama MUPKS i koja su pretukla apelante, da se protiv prijavljenih lica hitno otvori istraga i da se oni saslušaju na okolnosti navoda iz prijave, da se pribavi medicinska dokumentacija za apelante, da se sasluša medicinsko osoblje Službe hitne pomoći u Palama koje je pružalo zdravstvenu njegu i pomoć apelantima, da se na okolnosti iz prijave saslušaju apelanti, da se saslušaju pripadnici Sipe na okolnosti u kakvom su stanju predati apelanti, da se pribave drugi dokazi na okolnosti iz prijave, da se protiv prijavljenih lica podigne optužnica za počinjena krivična djela.

8. Dana 29. novembra 2018. godine (u apelaciji greškom navedeno 2019. godine) apelanti su Tužilaštvu dostavili fotografije četiri lica koja su prepoznali sa TV kao lica koja su ih zlostavljala.

9. Dana 23. jula 2019. godine apelanti su se obratili Tužilaštvu sa zahtjevom da im dostavi podatke da li je postupano po prijavi.

10. Tužilaštvo je apelantima (advokatu) dostavilo Rješenje broj A-I-129/19 od 31. jula kojim se udovoljava zahtjevu za pristup informacijama. Navedeno je: "Dostavlja se statističko-analitički podatak: Predmet ovog tužilaštva broj T09 0 KTA 0129303 18 nalazi se u fazi provjera navoda iz prijave."

Činjenice koje proizlaze iz dostavljenog odgovora Tužilaštva

11. Tužilaštvo je navelo da nije donijeta naredba o provođenju istrage.

12. Tužilaštvo je navelo da su 9. novembra 2018. godine pribavljeni službeni izvještaji MUPRS – PU Istočno Sarajevo, u čijem sastavnom dijelu se nalaze i zapisnici o prikupljanju izjave od lica u svojstvu svjedoka (apelanti).

13. Dana 4. juna 2020. godine Tužilaštvo je uputilo zahtjev kojim je zatražena i pribavljena medicinska dokumentacija za apelante.

14. Tužilaštvo je navelo da je (po zahtjevu Tužilaštva od 15. oktobra 2020. godine) 30. oktobra 2020. godine primljena informacija MUPKS koja se odnosi na podatak o tome ko je bio prisutan u prostorijama MUPKS na dan kada je vršeno ispitivanje apelanata.

15. Dana 17. februara 2021. godine zatražena je određena dokumentacija iz drugog predmeta tog tužilaštva koja bi mogla imati poveznicu s predmetnim spisom, a koja će po dostavljanju biti predmet analize s ciljem donošenja odluke u ovom predmetu.

IV. Apelacija

a) Navodi iz apelacije

16. Apelanti u apelaciju ukazuju na povrede prava iz člana II/2. Ustava Bosne i Hercegovine i čl. 3, 6, 13. i 14. Evropske konvencije za zaštitu ljudskih prava i osnovnih sloboda. Apelanti navode da su se odazvali na poziv pripadnika Sipe, te da ih je Sipa predala pripadnicima MUPKS. Nakon što su uvedeni u prostorije MUPKS, odmah nakon zatvaranja ulaznih vrata, lica u tamnim uniformama, koja su nosila maske na licu, zajedno s inspektorima MUPKS, koja su Obradov, Sokolović i Samardžija prepoznali, počela su da udaraju Obradova, Sokolovića i Samardžiju stisnutim pesnicama, nogama i palicama u trajanju od oko 15 minuta. Udarani su pretežno u predjelu glave, leđa i stomaka, što je rezultiralo lomovima, obilnim krvarenjem iz usta i nosa, te nebrojenim podlivima. Osim inspektora, uniformisanih lica i krim. tehničara s kojima su i poslije komunicirali, oštećeni (apelanti) nisu uspjeli da saznaju identitet lica koja su nosila maske dok su ih zlostavljala. Nakon toga su (apelanti) odvedeni u posebne prostorije "gdje je zlostavljanje nastavljeno", te je u apelaciji detaljno navedeno šta im je rađeno kliještima, konstantno su vrijeđani i prijećeno im je odsijecanjem udova i likvidacijom, udarani su pištoljima, noževima su im zarezivane uši i drugo, kako apelanti detaljno navode, što je trajalo do jutra kada su pušteni da idu kući. Apelanti ukazuju da su prisiljavani da klanjaju, da im je puštan ezan za dženazu i da su vrijeđani na nacionalnom i vjerskom osnovu.

17. Apelanti navode da su pretrpjeli teške tjelesne povrede, da je jednom apelantu polomljena ruka i nagnječen bubreg, te je silovan kišobranom, da je za vrijeme torture tri puta gubio svijest, te je navedeno da će to potvrditi lice koje je bilo prisutno prilikom zlostavljanja (ovaj dio je nečitko naveden u apelaciji). Apelanti navode da su podnijeli krivičnu prijavu i da im u trenutku podnošenja prijave nije bio poznat identitet počinilaca, "ali je identitet sasvim sigurno poznat službenicima MUPKS i tužiocima Kantonalnog tužilaštva u Sarajevu jer je istraga, s obzirom na to da se radi o krivičnom djelu za koje je zaprijećena kazna zatvora preko pet godina, vođena uz stalni i neposredni nadzor postupajućih tužilaca". U apelaciji je dalje navedeno da su apelanti na TV prepoznali nekoliko lica koja su ih "zlostavljala", te su dostavili fotografije Tužilaštvu. Tražili su da im se dostave informacije da li je postupano u skladu s prijavom, te su dobili akt A-I-129/19 od 31. jula 2019. godine da Tužilaštvo provjerava navode iz prijave, "što je notorna laž jer od dana podnošenja prijave pa do podnošenja ove apelacije [apelante] niko iz Kantonalnog tužilaštva u Sarajevu nije saslušao, niti tražio njihovu medicinsku dokumentaciju. Sve što je Tužilaštvo učinilo je da su lica koja su prepoznata kao zlostavljači obaviještena o tome, što su mi direktno saopštili". U apelaciji se dalje navodi da je jedan od apelanata još jednom, mjesec dana kasnije, ispitivan u prostorijama MUPKS, gdje su ga ovlaštena službena lica tjerala da skoči sa četvrtog sprata. Apelanti u apelaciji napominju da nisu saslušavani, da im nisu postavljena pitanja u vezi s predmetom zbog kojeg su lišeni slobode, da su samo zlostavljani. Također je navedeno da se u ovaj slučaj "zlostavljanja od strane policijskih službenika" uključio Evropski komitet za prevenciju mučenja i nečovječnog postupanja ili ponižavanja ili kažnjavanja, koji je saslušao apelante i preuzeo medicinsku dokumentaciju.

18. Apelanti ukazuju na period od podnošenja prijave, da je nekoliko počinilaca identificirano, a da u istrazi niti jedna jedina radnja nije izvršena, te da se istraga opstruira. Osim činjenice da su oštećeni apelanti "lica srpske nacionalnosti, ne postoji drugi razlog za opstruisanje ove istrage, posebno u svjetlu činjenice da se postupci za nasilno ponašanje pred ovim tužilaštvom završavaju u roku od šest mjeseci, te da je Kantonalno tužilaštvo u Sarajevu vršilo nadzor nad radom policijskih službenika koji su mučili apelante".

b) Odgovori na apelaciju

19. U odgovoru na apelaciju od 16. oktobra 2020. godine Tužilaštvo je najprije ukazalo na navode apelanata, te je istaklo:

"Vezano za navedeno, Tužilaštvo smatra da su navodi iz apelacije, broj gornji, u potpunosti netačni s obzirom na to da u predmetu, broj gornji, nije donesena naredba o provođenju

istrage, te samim tim nije preduzeta ni jedna radnja kojom bi se navedena istraga opstruirala, kako to navodi advokat Veselinović, te se samim tim na predmetni spis ne odnose ni odredbe člana 240. stav 2. ZKPFBiH, u kojima se navodi da ukoliko se istraga ne završi u roku od šest mjeseci od donošenja naredbe o provođenju istrage, preduzet će se potrebne mjere da bi se ona okončala, i to od strane Kolegija Tužilaštva, na šta je pretpostavljamo branilac Veselinović mislio kada se u apelaciji pozvao na rokove od šest mjeseci u kojima se navodno završavaju postupci za nasilno ponašanje.

Također nisu tačni ni navodi podnosioca apelacije o tome da apelanti nisu saslušani kao svjedoci, odnosno da nije zatražena medicinska dokumentacija za njih. Naime, dana 4. 6. 2020. godine upućen je zahtjev ovog tužilaštva u predmetu broj gornji kojim je zatražena i pribavljena medicinska dokumentacija za apelante, dok su dana 9. 11. 2018. godine pribavljeni službeni izvještaji MUPRS – PU Istočno Sarajevo, u čijem sastavnom dijelu se nalaze i zapisnici o prikupljanju izjave od lica u svojstvu svjedoka Stefana Samardžije, Miloša Obradova i dr.

Ovo tužilaštvo će u daljnjem toku rada na ovom predmetu preduzeti i druge potrebne radnje u što kraćem roku radi donošenja tužilačke odluke.

Navode apelacije koji se odnose na to da su apelanti fizički i psihički zlostavljani zbog toga što su pripadnici srpske nacionalnosti je nepotrebno i komentirati iz razloga jer za to nema nikakvog osnova i spomenuti navodi se baziraju isključivo na pretpostavci advokata Veselinovića, za koje nije dao nikakav osnov, niti dokaz, uz napomenu da u MUPKS, kao i u bilo kojoj drugoj agenciji na teritoriji BiH nepobitno rade pripadnici sva tri konstitutivna naroda u BiH, te pripadnici ostalih naroda, pa je i samim tim ovakva teza podnosioca apelacije potpuno neosnovana i paušalna, te može predstavljati obilježje krivičnog djela izazivanja narodnosne, rasne i vjerske mržnje, razdora ili netrpeljivosti iz člana 163. KZFBiH.

Kada je u pitanju navod iz apelacije koji se odnosi na to da su o svim radnjama koje se vežu za predmetni spis bili upoznati tužioci ovog tužilaštva, odnosno, kako se radnje u istom provode uz nadzor Kantonalnog tužilaštva KS, navodim da je upravo činjenica da se, kako to navode odredbe člana 233. ZKPFBiH, nad radom ovlaštenih službenih lica uspostavlja nadzor tužioca, garancija da oni moraju postupati u skladu sa Zakonom o krivičnom postupku FBiH i drugim zakonima koji ih obavezuju.

Uzimajući u obzir sve navedeno, smatram da je navedena apelacija neosnovana, te predlažem da se ona odbije."

20. Dana 21. aprila 2021. godine Ustavni sud je primio odgovor Tužilaštva (po zahtjevu Ustavnog suda da Tužilaštvo dostavi spis predmeta) u kojem je navedeno da Tužilaštvo ostaje pri ranije datom odgovoru. U odgovoru je navedeno: "Kada je u pitanju dio predmetne apelacije koji se odnosi na rad Kantonalnog tužilaštva KS u predmetnom spisu, navodim da nije tačno da se u njemu ne provode istražne radnje, odnosno da se istraga opstruira", te su dalje navedene dvije preduzete radnje (vidi tač. 14. i 15. odluke). Također je navedeno: "Kada je u pitanju dio apelacije koji se odnosi na to da se rad u ovom predmetu opstruira zbog toga što su apelanti pripadnici srpske nacionalnosti, navodim da Tužilaštvo i u ovom, kao i u svim drugim predmetima, postupa u skladu s načelima KZFBiH, odnosno u krivičnom postupku FBiH, tj. u skladu s odredbama člana 15, člana 16. i dr. ZKPFBiH." Konačno, u odgovoru je navedeno: "Predmetni spis je pod nadzorom Ureda GKT ovog tužilaštva, te se informacije o radu u njemu dostavljaju Uredu GKT [Tužilaštva]."

V. Relevantni propisi

21. **Zakon o krivičnom postupku Federacije Bosne i Hercegovine** ("Službene novine FBiH" br. 35/03, 37/03 – ispravka, 56/03 – ispravka, 78/04, 28/05, 55/06, 27/07, 53/07, 9/09, 12/10, 8/13, 59/14 i 74/20)

U konkretnom slučaju primjenjuje se **Zakon o krivičnom postupku Federacije Bosne i Hercegovine** ("Službene novine Federacije BiH" br. 35/03, 37/03 – ispravka, 56/03 – ispravka, 78/04, 28/05, 55/06, 27/07, 53/07, 9/09, 12/10, 8/13 i 59/14) koji je bio na snazi u vrijeme podnošenja apelacije. Za potrebe ove odluke koristi se neslužbeni prečišćeni tekst sačinjen u Ustavnom sudu BiH, a koji u relevantnom dijelu glasi:

Član 230. stav (1)

Podnošenje prijave

(1) Prijava se podnosi tužitelju, pisano ili usmeno.

Član 231.

Naredba o provođenju istrage

(1) Tužitelj naređuje provođenje istrage ako postoji osnovana sumnja da je izvršeno krivično djelo.

(2) O provođenju istrage donosi se naredba, koja sadrži: podatke o učinitelju krivičnog djela ukoliko su poznati, opis djela iz kojeg proizilaze zakonska obilježja krivičnog djela, zakonski naziv krivičnog djela, okolnosti koje potvrđuju osnove sumnje za provođenje istrage i postojeće dokaze. U naredbi tužitelj će navesti koje okolnosti treba istražiti i koje istražne radnje treba poduzeti.

(3) Tužitelj donosi naredbu da se istraga neće provoditi ako je iz prijave i pratećih spisa očigledno da prijavljeno djelo nije krivično djelo, ako ne postoje osnovi sumnje da je prijavljena osoba učinila krivično djelo, ako je nastupila zastarjelost ili je djelo obuhvaćeno amnestijom ili pomilovanjem ili ako postoje druge okolnosti koje isključuju krivično gonjenje.

(4) O neprovođenju istrage, kao i o razlozima za to tužitelj će obavijestiti oštećenog i podnositelja prijave u roku od tri dana. Oštećeni i podnositelj prijave imaju pravo podnijeti pritužbu u roku od osam dana uredu tužitelja.

Član 232.

Provođenje istrage

(1) U toku provođenja istrage tužitelj može preduzeti sve istražne radnje, uključujući ispitivanje osumnjičenog i saslušanje oštećenog i svjedoka, vršenje uviđaja i rekonstrukcije događaja, preduzimanje posebnih mjera koje osiguravaju sigurnost svjedoka i informacija i naređivanje potrebnih vještačenja.

(2) O poduzetim istražnim radnjama sastavlja se zapisnik u skladu s ovim zakonom.

(3) Ako se osumnjičeni nalazi u pritvoru naredbu za dovođenje radi ispitivanja izdaje tužitelj i o tome obavještava sudiju za prethodni postupak.

Član 233.

Nadzor tužitelja nad radom ovlaštenih službenih osoba

(1) Ako postoje osnovi sumnje da je izvršeno krivično djelo s propisanom kaznom zatvora preko pet godina, ovlaštena službena osoba je dužna odmah obavijestiti tužitelja i pod njegovim nadzorom preduzeti potrebne mjere da se pronađe učinitelj krivičnog djela, da se spriječi skrivanje ili bjekstvo osumnjičenog ili saučesnika, da se otkriju i sačuvaju tragovi krivičnog djela i predmeti koji mogu poslužiti kao dokazi, te da se prikupe sve informacije koje mogu biti korisne u krivičnom postupku.

(2) Ako postoje osnovi sumnje da je izvršeno krivično djelo iz stava 1. ovog člana, ovlaštena službena osoba dužna je u slučaju opasnosti od odlaganja preduzeti neophodne radnje radi izvršenja zadataka iz stava 1. ovog člana. Prilikom preduzimanja ovih radnji, ovlaštena službena osoba dužna je postupati po ovom zakonu. O svemu što je preduzeto ovlaštena službena osoba dužna je odmah obavijestiti tužitelja i dostaviti prikupljene predmete koji mogu poslužiti kao dokaz.

(3) Ako postoje osnovi sumnje da je izvršeno krivično djelo za koje je zakonom propisana kazna zatvora do pet godina, ovlaštena službena osoba je dužna obavijestiti tužitelja o svim raspoloživim informacijama, radnjama i mjerama koje je preduzela najkasnije sedam dana od dana saznanja o postojanju osnovane sumnje da je krivično djelo učinjeno.

Član 234.

Uzimanje izjava i prikupljanje drugih dokaza

(1) Radi izvršenja zadataka iz člana 233. ovog zakona, ovlaštena službena osoba može: prikupljati potrebne izjave od osoba; izvršiti potreban pregled prijevoznih sredstava, putnika i prtljage; ograničiti kretanje na određenom prostoru za vrijeme potrebno da se obavi određena radnja; preduzeti potrebne mjere u vezi s utvrđivanjem identiteta osoba i predmeta; raspisati potragu za osobom i stvarima za kojima se traga; u prisustvu odgovorne osobe pretražiti određene objekte i prostorije državnih organa, javnih preduzeća i ustanova, obaviti uvid u određenu njihovu dokumentaciju, kao i preduzeti druge potrebne mjere i radnje. O činjenicama i okolnostima koje su utvrđene pri preduzimanju pojedinih radnji, kao i o predmetima koji su pronađeni ili oduzeti sastavit će se zapisnik ili službena zabilješka.

(2) Pri prikupljanju izjava od osoba, ovlaštena službena osoba može izdati pisani poziv osobi da dođe u službene prostorije, pod uvjetom da se u pozivu naznače razlozi pozivanja. Osoba ne mora dati nikakvu izjavu ni odgovarati na pitanja koja joj ovlaštena službena osoba postavlja, osim davanja osobnih podataka, o čemu će je ovlaštena službena osoba poučiti.

(3) Prilikom prikupljanja izjava od osobe ovlaštena službena osoba će postupiti u skladu s članom 92. ovog zakona, odnosno u skladu s članom 100. ovog zakona. U tom slučaju se zapisnici o prikupljenim izjavama mogu upotrijebiti kao dokazi u krivičnom postupku.

(4) Osoba prema kojoj je preduzeta neka od radnji ili mjera iz ovog člana ima pravo da podnese pritužbu tužitelju u roku od tri dana. Tužitelj će provjeriti osnovanost pritužbe i ako utvrdi da su se u preduzetim radnjama ili mjerama stekla obilježja krivičnog djela ili povreda radne obaveze postupit će prema pritužbi u skladu sa zakonom.

(5) Na osnovu prikupljenih izjava i dokaza koji su otkriveni, ovlaštena službena osoba sastavlja izvještaj. Uz izvještaj dostavljaju se i predmeti, skice, fotografije, pribavljeni izvještaji, spisi o preduzetim radnjama i mjerama, službene zabilješke, izjave i drugi materijali koji mogu biti korisni za uspješno vođenje postupka, uključujući sve činjenice i dokaze koji idu u korist osumnjičenom. Ako ovlaštena službena osoba poslije podnošenja izvještaja sazna za nove činjenice, dokaze ili tragove krivičnog djela, dužna je prikupljati potrebna obavještenja i izvještaj o tome kao dopunu prethodnog izvještaja odmah predati tužitelju.

(6) Tužitelj može prikupljati izjave i od osoba koje se nalaze u pritvoru ako je to potrebno radi otkrivanja drugih krivičnih djela iste osobe, njezinih saučesnika ili krivičnih djela drugih učinitelja.

Član 240.

Okončanje istrage

(1) Tužitelj okončava istragu kad nađe da je stanje stvari dovoljno razjašnjeno da se može podići optužnica. Okončanje istrage će se zabilježiti u spisu.

(2) Ako se istraga ne završi u roku od šest mjeseci od donošenja naredbe o provođenju istrage, potrebne mjere da bi se istraga okončala poduzet će kolegij tužilaštva.

(3) Optužnica se ne može podići ako osumnjičeni nije bio ispitan.

22. **Zakon o krivičnom postupku Federacije Bosne i Hercegovine** ("Službene novine Federacije BiH" br. 35/03, 37/03 – ispravka, 56/03 – ispravka, 78/04, 28/05, 55/06, 27/07, 53/07, 9/09, 12/10, 8/13, 59/14 i 74/20)

Ustavni sud primjećuje da nakon izmjena i dopuna **Zakona o krivičnom postupku Federacije Bosne i Hercegovine** ("Službene novine Federacije BiH" broj 74/20) član 240. glasi:

Član 240.

(Okončanje istrage)

(1) Tužilac okončava istragu kad nađe da je stanje stvari dovoljno razjašnjeno da se može podići optužnica. Okončanje istrage će se zabilježiti u spisu.

(2) Ako se istraga ne završi u roku od šest mjeseci od donošenja naredbe o provođenju istrage, tužilac će obavijestiti glavnog tužioca o razlozima neokončanja istrage. Glavni tužilac će odrediti novi rok za okončanje istrage koji ne može biti duži od šest mjeseci, odnosno koji ne može biti duži od jedne godine za krivična djela za koja se može izreći kazna zatvora u trajanju od 10 godina ili teža kazna, te naložiti poduzimanje potrebnih mjera da bi se istraga okončala.

(3) Ukoliko istragu nije bilo moguće završiti u roku iz stava (2) ovog člana, tužilac će o razlozima zbog kojih istraga nije završena, u roku od osam dana obavijestiti glavnog tužioca, osumnjičenog i oštećenog.

(4) Osumnjičeni i oštećeni mogu u roku od 15 dana od dana dostavljanja obavijesti iz stava (3) ovog člana podnijeti pritužbu glavnom tužiocu zbog trajanja postupka. Ukoliko glavni tužilac utvrdi da je pritužba osnovana, odrediće novi rok u kojem se, ukoliko postoje procesne pretpostavke, istraga mora okončati, o čemu će obavijestiti podnosioca pritužbe.

(5) Optužnica se ne može podići ako osumnjičeni nije bio ispitan.

VI. Dopustivost

23. U skladu sa članom VI/3.b) Ustava Bosne i Hercegovine, Ustavni sud, također, ima apelacionu nadležnost u pitanjima koja su sadržana u ovom ustavu kada ona postanu predmet spora zbog presude bilo kojeg suda u Bosni i Hercegovini.

24. U skladu sa članom 18. stav (1) Pravila Ustavnog suda, Ustavni sud može razmatrati apelaciju samo ako su protiv presude, odnosno odluke koja se njom pobija, iscrpljeni svi djelotvorni pravni lijekovi mogući prema zakonu i ako se podnese u roku od 60 dana od dana kada je podnosilac apelacije primio odluku o posljednjem djelotvornom pravnom lijeku koji je koristio.

25. U konkretnom slučaju apelacija je podnijeta zbog nezadovoljstva apelanata postupanjem Tužilaštva po njihovoj krivičnoj prijavi od 1. novembra 2018. godine. Shodno navedenom, Ustavni sud zapaža da apelanti predmetnom apelacijom zapravo ne osporavaju meritornu odluku – presudu bilo kojeg suda u Bosni i Hercegovini koja bi, u smislu člana VI/3.b) Ustava Bosne i Hercegovine, mogla biti predmet osporavanja pred Ustavnim sudom, pa se postavlja pitanje dopustivosti predmetne apelacije.

26. Ustavni sud, slijedeći svoju dosadašnju praksu u predmetima koji su pokretali slična pitanja u kontekstu kršenja prava na život koja su zaštićena članom II/3.a) Ustava Bosne i Hercegovine i članom 2. Evropske konvencije u kontekstu člana 18. stav (2) Pravila Ustavnog suda smatra da u konkretnom slučaju postoji njegova nadležnost.

27. Naime, Ustavni sud podsjeća i na praksu Ustavnog suda zauzetu u predmetu broj AP 862/10, od 16. maja 2013. godine (odluka dostupna na internetskoj stranici Ustavnog suda www.ustavnisud.ba) u kojem je Ustavni sud utvrdio da odredbama ZKP-a Republike Srpske nije predviđena mogućnost da, u slučaju kada tužilaštvo donese odluku o neprovođenju

istrage, stranke koje su nezadovoljne takvom odlukom mogu izdejstvovati meritornu odluku – presudu bilo kojeg suda u Bosni i Hercegovini koja bi, u smislu člana VI/3.b) Ustava Bosne i Hercegovine, mogla biti predmet osporavanja pred Ustavnim sudom. Također, kao i u konkretnom slučaju, nedonošenje tužilačke odluke u određenom vremenskom periodu ili nepostupanje može pokrenuti pitanja po čl. II/3.a) i II/3.b) Ustava Bosne i Hercegovine, čl. 2. i 3. Evropske konvencije. Stoga, prema mišljenju Ustavnog suda, proizlazi da je u takvim slučajevima jedini pravni lijek koji stranke mogu koristiti apelacija Ustavnom sudu. Kako je propisano članom 18. stav (2) Pravila Ustavnog suda Ustavni sud može izuzetno razmatrati apelaciju i kada nema odluke nadležnog suda ukoliko apelacija ukazuje na ozbiljna kršenja prava i osnovnih sloboda koje štiti Ustav ili međunarodni dokumenti koji se primjenjuju u Bosni i Hercegovini.

28. Imajući u vidu odredbe člana VI/3.b) Ustava Bosne i Hercegovine i člana 18. st. (1), (2), (3) i (4) Pravila Ustavnog suda, Ustavni sud je utvrdio da predmetna apelacija ispunjava uvjete u pogledu dopustivosti.

VII. Meritum

29. Apelanti ukazuju na povredu prava iz člana II/2. Ustava i čl. 3, 6, 13. i 14. Evropske konvencije zbog nepostupanja Tužilaštva po njihovoj prijavi. U suštini, apelanti se žale što Tužilaštvo nije ispitalo navode iz njihove krivične prijave (u momentu podnošenja apelacije) u roku od 11 mjeseci od podnošenja krivične prijave. Apelanti, također, iznose tvrdnju da je tako postupano (odnosno nije postupano) zbog činjenice da su apelanti srpske nacionalnosti. Konačno, Ustavni sud ukazuje na svoju praksu (vidi Odluku o dopustivosti broj *AP 3357/19* od 19. februara 2020. godine, dostupnu na www.ustavnisud.ba) u kojoj je Ustavni sud naveo da nije vezan pravnom kvalifikacijom iz apelacije, te da je, shodno pravilu *iura novit curia*, ovlašten da na činjenice predmeta primijeni relevantno ustavno i konvencijsko pravo. Stoga će u okolnostima konkretnog slučaja ispitati najprije navode apelanata u vezi sa članom II/3.b) Ustava i članom 3. Evropske konvencije.

Pravo lica da ne bude podvrgnuto mučenju, niti nečovječnom ili ponižavajućem tretmanu ili kazni

30. Član II/3.b) Ustava Bosne i Hercegovine u relevantnom dijelu glasi:

Sva lica na teritoriji Bosne i Hercegovine uživaju ljudska prava i slobode iz stava 2.ovog člana, što uključuje:

b) Pravo lica da ne bude podvrgnuto mučenju niti nečovječnom ili ponižavajućem tretmanu ili kazni.

31. Član 3. Evropske konvencije glasi:

Niko ne smije biti podvrgnut mučenju ili nečovječnom ili ponižavajućem postupanju ili kažnjavanju.

32. Ustavni sud podsjeća da član 3. Evropske konvencije obuhvaća jednu od fundamentalnih vrijednosti demokratskih društava. Za razliku od većine materijalnih klauzula Evropske konvencije, član 3. ne sadrži odredbu kojom se predviđaju izuzeci ili odstupanja, te prema članu 15. stav 2. on ne predviđa nikakva odstupanja, čak ni u slučaju da javna opasnost prijeti opstanku nacije (vidi *Selmouni protiv Francuske* [VV] broj 25803/94, stav 95, ECHR 1999-V i *Labita protiv Italije* [VV] broj 26772/95, stav 119, ECHR 2000-IV). Evropski sud za ljudska prava (u daljnjem tekstu: Evropski sud) potvrdio je da čak i u najtežim okolnostima, kao što je borba protiv terorizma i organiziranog kriminala, Konvencija zabranjuje na apsolutan način mučenje i neljudske ili ponižavajuće postupke ili kažnjavanje nezavisno od ponašanja navedenog lica (vidi *Chahal protiv Ujedinjenog Kraljevstva* od 15. novembra 1996. godine, stav 79, Izvještaji 1996-V i *Labita*, gore citirana, stav 119).

33. Nadalje, prema stavu Evropskog suda, tvrdnje o zlostavljanju suprotnom članu 3. moraju biti potkrijepljene odgovarajućim dokazima. Prilikom ocjene ovih dokaza sud usvaja standard dokazivanja "van razumne sumnje", ali dodaje da ti dokazi mogu da proisteknu iz koegzistencije dovoljno jakih, jasnih i saglasnih zaključaka ili sličnih nespornih činjeničnih pretpostavki (vidi, među ostalim presudama, *Irska protiv Ujedinjenog Kraljevstva*, presuda od 18. januara 1978, *Labita protiv Italije*, *Jalloh protiv Njemačke*, aplikacija broj 54810/00, stav 67, *Ramirez Sanchez protiv Francuske*, aplikacija broj 59450/00, stav 117, *Gäfgen protiv Njemačke*, presuda od 1. juna 2010. godine, stav 92).

34. Ustavni sud konstatira da apelanti navode da su se, nakon ubistva dva pripadnika MUPKS tog dana (rano ujutro), odazvali na poziv Sipe, koja ih je predala MUPKS. Čim su uvedeni u prostorije MUPKS, "odmah nakon zatvaranja vrata", službenici MUPKS počeli su da udaraju apelante, te su kasnije odvedeni u prostorije gdje je "zlostavljanje" nastavljeno, na način kako to apelanti detaljno opisuju u apelaciji (i krivičnoj prijavi). Apelanti su podnijeli krivičnu prijavu protiv NN lica 1. novembra 2018. godine. Uz apelaciju su apelanti dostavili specijalistički nalaz (JZU Bolnica Istočno Sarajevo) od 27. oktobra 2018. godine u kojem (tri nalaza, za svakog apelanta) su konstatirane određene povrede. Također, u specijalističkom nalazu za sva tri apelanta je navedeno da su se javili zbog povreda zadobivenih od strane organa MUP-a.

35. Ustavni sud podsjeća da, prema stavu Evropskog suda, ako pojedinac iznese uvjerljivu tvrdnju da je pretrpio ozbiljno zlostavljanje protivno članu 3. Evropske konvencije od državnih vlasti, ta odredba, u vezi s općom dužnošću države iz člana 1. Konvencije da "svakom licu pod svojom jurisdikcijom osigura prava i slobode određene u Konvenciji", zahtijeva provođenje djelotvorne službene istrage. Obaveza da se provede istraga "nije obaveza rezultata, nego sredstava": svaka istraga ne mora nužno biti uspješna ili dovesti do zaključka koji se podudara s tražiočevim opisom događaja. Međutim, ona, u načelu, treba biti prikladna da dovede do utvrđivanja činjenica predmeta i, ako se dokaže da su navodi istiniti, do identifikacije i kažnjavanja odgovornih (vidi, pored ostalih, Evropski sud, *Mađer protiv Hrvatske*, presuda od 21. juna 2011. godine, stav 111).

36. Evropski sud je u predmetu *Krsmanović protiv Srbije* (presuda od 19. decembra 2017. godine, stav 74. sa referencama na relevantnu praksu Evropskog suda) sumirao kriterije koje mora zadovoljiti istraga da bi zadovoljila zahtjeve iz čl. 2. i 3. Evropske konvencije na sljedeći način: prvo, efektivna istraga mora biti adekvatna, što znači istraga koja je u stanju dovesti do identifikacije i kažnjavanja onih koji su odgovorni; drugo, da bi se istraga mogla smatrati djelotvornom, generalno se može smatrati neophodnim da lica koja su odgovorna za provođenje istrage budu nezavisna od onih koji su uključeni u događaje, što znači ne samo nedostatak hijerarhijske ili institucionalne veze već i praktičnu nezavisnost; treće, istraga mora biti temeljita, što znači da vlasti uvijek moraju napraviti ozbiljan pokušaj da saznaju šta se dogodilo i ne bi trebalo da se oslanjaju na brzoplete ili neosnovane zaključke da bi zatvorili istragu ili na njima zasnovali odluku; četvrto, postoji obaveza da se odmah reagira i preduzmu mjere čim se podnese zvanična pritužba. Strogo govoreći, istraga mora biti pokrenuta ako postoje dovoljno jasni pokazatelji da je korišteno zlostavljanje, čak i kada nijedna pritužba nije podnesena. I peto, efikasna istraga je ona koja daje dovoljan element javnog nadzora kako bi se osigurala odgovornost. Iako se stepen javnog nadzora može razlikovati, podnosiocu žalbe mora biti omogućen efikasan pristup istražnom postupku u svim slučajevima.

37. Dakle, apelanti su podnijeli krivičnu prijavu protiv nepoznatih počinilaca 1. novembra 2018. godine, a 29. novembra 2018. godine apelanti su Tužilaštvu dostavili slike (navedeno lošeg kvaliteta) lica koja su prepoznali kao lica koja su ih

zlostavljala. Ustavni sud, također, zapaža da su apelanti u krivičnoj prijavi predložili da se pribavi medicinska dokumentacija za apelante i sasluša medicinsko osoblje koje je apelantima pružalo pomoć, a Ustavnom sudu su dostavljeni specijalistički nalazi izdati 27. oktobra 2018. godine, te Ustavni sud nalazi da su navodi apelanata dovoljno potkrijepljeni i da je Tužilaštvo trebalo ispuniti svoju obavezu koju nameće član 3. Evropske konvencije.

38. Što se tiče radnji koje je preduzelo Tužilaštvo u vezi s krivičnom prijavom apelanata Ustavni sud na osnovu navoda iz apelacije, kao i iz odgovora koje je dobio od Tužilaštva (16. oktobra 2020. godine) zaključuje sljedeće: Tužilaštvo je 31. jula 2019. godine obavijestilo apelante "da se predmet nalazi u fazi provjera navoda iz prijave […]". Dalje, kako je Tužilaštvo navelo u odgovoru, Tužilaštvo nije donijelo naredbu o provođenju istrage, "te samim tim nije preduzeta nijedna radnja kojim bi se navedena istraga opstruirala". U istom odgovoru (oktobar 2020. godine) navedeno je da nisu tačni navodi apelanata da oni nisu saslušani kao svjedoci, odnosno da nije zatražena medicinska dokumentacija za njih, te je Tužilaštvo navelo: "Naime, 4. 6. 2020 godine upućen je zahtjev ovog tužilaštva u predmetu broj gornji [T09 0 KTA 0129303 18] kojim je zatražena i pribavljena medicinska dokumentacija za apelante, dok su 9. 11. 2018. godine pribavljeni službeni izvještaji MUPRS – PU Istočno Sarajevo u čijem sastavnom dijelu se nalaze i zapisnici o prikupljanju izjave od lica u svojstvu svjedoka Stefana Samardžije, Miloša Obradova i dr. Ovo tužilaštvo će u daljnjem toku rada na ovom predmetu preduzeti i druge potrebne radnje u što kraćem roku radi donošenja tužilačke odluke."

39. U odgovoru od 20. aprila 2021. godine Tužilaštvo navodi (u odnosu na postupanja Tužilaštva u predmetnom spisu) da "nije tačno da se u njemu ne provode istražne radnje, odnosno da se istraga opstruira", te dalje navodi: "Naime, 30. 10. 2020. godine primljena je informacija MUPKS po zahtjevu ovog tužilaštva od 15. 10. 2020. godine koja se odnosi na podatak o tome ko je bio prisutan u prostorijama MUPKS na dan kada je vršeno ispitivanje apelanata. Dana 17. 2. 2021. godine zatražena je određena dokumentacija iz drugog predmeta ovog Tužilaštva koja bi mogla imati poveznicu s predmetnim spisom, a koja će po dostavljanju biti predmet analize s ciljem donošenja odluke u ovom predmetu."

40. Iz svega navedenog Ustavni sud može da konstatira da je po krivičnoj prijavi apelanata, koja jeste pokrenula veoma ozbiljna pitanja, Tužilaštvo, prema dostupnim informacijama, preduzelo nekoliko radnji s ciljem provjere navoda iz krivične prijave. Čini se da je prva radnja preduzeta 9. novembra 2018. godine, te naredna u junu 2020. godine (i to, može se reći, jedan od ključnih podataka – zatražena je medicinska dokumentacija za apelante) nakon godinu dana i deset mjeseci od događaja, dok je podatak o tome ko je bio prisutan prilikom događaja zatražen skoro dvije godine nakon događaja.

41. Dalje, Ustavni sud primjećuje da je Tužilaštvo, koje je u obavezi da provede istragu o ovom događaju, te da donese adekvatnu tužilačku odluku, u odnosu na navode da su apelanti fizički i psihički zlostavljani zbog toga što su srpske nacionalnosti u odgovoru navelo da za to nema nikakvog osnova (neosnovan navod, te da može predstavljati obilježje krivičnog djela izazivanja narodnosne, rasne i vjerske mržnje, razdora i netrpeljivosti iz člana 163. KZFBiH), kao i da je nadzor nad radom službenih lica (član 233. ZKP-a) garancija da oni moraju postupati u skladu sa zakonom. Također, Ustavni sud ovdje konstatira da je na traženje spisa (a ovaj zahtjev je upućen Tužilaštvu) dobio odgovor da je spis "pod nadzorom Ureda GKT, te se informacije o radu dostavljaju Uredu GKT", odnosno nije dobio spis. Kako je navedeno u Pravilima Ustavnog suda, Ustavni sud može donijeti odluku i bez dostavljanja odgovora (član 23. stav (5) Pravila Ustavnog suda), što se analogno primjenjuje i na spis koji je zatražen od nadležnog organa, konkretno Tužilaštva, bez obzira na to ko je njime zadužen i gdje se on nalazi.

42. Dakle, u okolnostima konkretnog slučaja, kada je (u trenutku donošenja ove odluke), prema informacijama koje ima Ustavni sud, po krivičnoj prijavi apelanata Tužilaštvo provelo svega četiri radnje, pri čemu je očit veliki vremenski razmak među njima, odnosno očigledno je da se one ne preduzimaju u kontinuitetu, te nema nikakve tužilačke odluke, povrijeđeno pravo apelanata da se utvrdi da li su stvarno odgovorna lica za koja apelanti tvrde da su preduzela određene radnje prema njima, a kamoli da se ta lica eventualno (ako su navodi apelanata tačni) krivično procesuiraju. Ustavni sud opet podsjeća da svaki nedostatak istrage koji podriva (znatno umanjuje) njenu sposobnost da utvrdi okolnosti slučaja ili odgovorno lice rizikuje da prekrši traženi standard djelotvornosti. S obzirom na gore navedeno, Ustavni sud smatra da postupanje Tužilaštva po krivičnoj prijavi apelanata u ovom slučaju, odnosno ispitivanje navoda apelanata nije prvenstveno bilo brzo (ažurno), a rezultat navedenog je da dvije godine i šest mjeseci nakon događaja Tužilaštvo "analizira" predmet "s ciljem donošenja odluke u ovom predmetu".

43. S obzirom na navedeno, Ustavni sud nalazi da je u konkretnom slučaju povrijeđen član II/3.b) Ustava Bosne i Hercegovine i član 3. Evropske konvencije. Ustavni sud također ističe da je u ovom trenutku dovoljno da se utvrdi povreda u odnosu na proceduralni aspekt člana 3. Evropske konvencije. Također, iako je utvrdio povredu prava apelanata iz člana II/3.b) Ustava Bosne i Hercegovine i člana 3. Evropske konvencije, Ustavni sud nalazi da je utvrđena povreda (pogotovo jer se odnosi na proceduralni aspekt navedenog člana) u ovom trenutku dovoljna satisfakcija, kao i da je potrebno naložiti Tužilaštvu da u što kraćem roku preduzme potrebne korake s ciljem otklanjanja utvrđene povrede.

44. Imajući u vidu utvrđenu povredu, Ustavni sud ne nalazi za potrebno dodatno ispitati navode apelanata da zbog njihove nacionalne pripadnosti Tužilaštvo nije postupalo po njihovoj prijavi.

VIII. Zaključak

45. Ustavni sud zaključuje da je povrijeđeno pravo apelanata iz člana II/3.b) Ustava Bosne i Hercegovine i člana 3. Evropske konvencije zbog načina na koji je Tužilaštvo postupalo po krivičnoj prijavi apelanata u vremenskom periodu od dvije i po godine od dana podnošenja krivične prijave.

46. Na osnovu člana 59. st. (1) i (2) i člana 62. stav (1) Pravila Ustavnog suda, Ustavni sud je odlučio kao u dispozitivu ove odluke.

47. Prema članu VI/5. Ustava Bosne i Hercegovine, odluke Ustavnog suda su konačne i obavezujuće.

Predsjednik
Ustavnog suda Bosne i Hercegovine
Mato Tadić, s. r.

657

Ustavni sud Bosne i Hercegovine u Velikom vijeću, u predmetu broj **AP 599/21**, rješavajući apelaciju **D. S.**, na temelju članka VI/3.(b) Ustava Bosne i Hercegovine, članka 18. stavak (3) točka l), članka 57. stavak (2) točka b) i članka 59. st. (1) i (3) Pravila Ustavnog suda Bosne i Hercegovine-prečišćeni tekst ("Službeni glasnik Bosne i Hercegovine" broj 94/14), u sastavu:

Mato Tadić, predsjednik
Miodrag Simović, dopredsjednik

Mirsad Ćeman, dopredsjednik
Valerija Galić, sutkinja
Seada Palavrić, sutkinja
Zlatko M. Knežević, sudac
na sjednici održanoj 9. lipnja 2021. godine donio je

ODLUKU O DOPUSTIVOSTI I MERITUMU

Odbija se kao neutemeljena apelacija **D.S**. podnesena protiv Rješenja Vrhovnog suda Federacije Bosne i Hercegovine broj 09 0 K 035634 21 Kž 7 od 5. veljače 2021. godine i Rješenja Kantonalnog suda u Sarajevu broj 09 0 K 035634 21 Kv 8 od 21. siječnja 2021. godine u odnosu na članak II/3.(d) Ustava Bosne i Hercegovine i članak 5. Europske konvencije za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda.

Odbacuje se kao nedopuštena apelacija **D.S**. podnesena protiv Rješenja Vrhovnog suda Federacije Bosne i Hercegovine broj 09 0 K 035634 21 Kž 7 od 5. veljače 2021. godine i Rješenja Kantonalnog suda u Sarajevu broj 09 0 K 035634 21 Kv 8 od 21. siječnja 2021. godine u odnosu na (e) Ustava Bosne i Hercegovine i članak 6. Europske konvencije za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda, jer je preuranjena.

Odluku objaviti u "Službenom glasniku Bosne i Hercegovine", "Službenim novinama Federacije Bosne i Hercegovine", "Službenom glasniku Republike Srpske" i u "Službenom glasniku Brčko distrikta Bosne i Hercegovine".

OBRAZLOŽENJE

I. Uvod

1. D. S. (u daljnjem tekstu: apelant) iz Zenice, kojeg zastupa Senad Kreho, odvjetnik iz Sarajeva, podnio je 22. veljače 2021. godine apelaciju Ustavnom sudu Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: Ustavni sud) protiv Rješenja Vrhovnog suda Federacije Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: Vrhovni sud) broj 09 0 K 035634 21 Kž 7 od 5. veljače 2021. godine i Rješenja Kantonalnog suda u Sarajevu (u daljnjem tekstu: Kantonalni sud) broj 09 0 K 035634 21 Kv 8 od 21. siječnja 2021. godine.

II. Postupak pred Ustavnim sudom

2. Na temelju članka 23. Pravila Ustavnog suda, od Vrhovnog suda, Kantonalnog suda i Kantonalnog tužiteljstva Sarajevo (u daljnjem tekstu: Tužiteljstvo) zatraženo je da dostave odgovore na apelaciju. Pozvani su dostavili odgovore.

III. Činjenično stanje

3. Činjenice predmeta koje proizlaze iz apelantovih navoda i dokumenata predočenih Ustavnom sudu mogu se sumirati na sljedeći način:

4. Kantonalni sud, u vijeću sastavljenom od suca R.Š., kao predsjednika vijeća, i još dvojice sudaca, kao članova vijeća, donio je Rješenje broj 09 0 K 035634 21 Kv 8 od 21. siječnja 2021. godine kojim je apelantu produljen pritvor za dva mjeseca (od 24. siječnja do 24. ožujka 2021. godine ili do druge odluke suda).

5. U obrazloženju je navedeno da je Tužiteljstvo podnijelo Kantonalnom sudu optužnicu protiv apelanta zbog kaznenog djela silovanje iz članka 203. stavak 2. u svezi sa stavkom 1. Kaznenog zakona FBiH (u daljnjem tekstu: KZ) i kaznenog djela protupravno lišavanje slobode iz članka 179. stavak 2. u svezi sa stavkom 1. KZ, sve u svezi sa člankom 54. istog zakona, koja je potvrđena, i da je posljednje rješenje o produljenju pritvora apelantu doneseno 24. studenog 2020. godine. Vršeći kontrolu opravdanosti pritvora nakon detaljno izvršenog uvida u spis, Kantonalni sud je zaključio da postoje opravdani zakonski razlozi za produljenje po osnovi članka 146. stavak 1. točka c) Zakona o kaznenom postupku (u daljnjem tekstu: ZKP). Kako je naveo Kantonalni sud, utemeljena sumnja koja je opisana ranije u rješenju nije dovedena u pitanje, te je navedeno što se apelantu stavlja na teret optužnicom i dokazi iz kojih proistječe utemeljena sumnja (str. 3-7). Dalje, Kantonalni sud je naveo što je utvrđeno ocjenom navedenih dokaza (str.7-12), među kojima je potvrda o privremenom oduzimanju predmeta iz koje proizlazi da je oštećena dragovoljno predala telefon, nalaz GAK-ambulantni pregled za oštećenu, nalaz vještaka, dr. Žuje od 30. siječnja 2020. godine. Dalje, od strane 12. Kantonalni sud navodi da je 11. lipnja 2020. godine započeo glavni pretres, te je naveo datume pretresa i dokaze koji su izvođeni, među kojima je, opet, saslušanje vještaka, dr. Žuje (strana 16), saslušanje vještaka Zorana Obradovića (strana 20) na (između ostalog) okolnost vještačenja bioloških tragova uzetih ispod noktiju oštećene i apelanta.

6. Na strani 31. Kantonalni sud je naveo da iz analize navedenih dokaza i činjenica utvrđenih njima, prvenstveno iskaza oštećene i objektivne medicinske dokumentacije, te nalaza vještaka sudskomedicinske struke, dr. Žuje i videozapisa snimke na telefonu, proizlazi utemeljena sumnja da je apelant u inkriminiranom razdoblju držao oštećenu protiv njezine volje u stanu, gdje ju je konstantno fizički maltretirao, udarao i vršio nasilje nad njom, te da ju je na okrutan način protupravno zatvorio i držao zatvorenu u svom stanu i lišio je slobode kretanja zaključavanjem stana i držanjem ključa na lancu oko vrata, ne dozvoljavajući joj ni da obavi telefonsku komunikaciju bez njegove nazočnosti, te sugerirajući odgovore koje treba dati u komunikaciji koju je obavljala sa sestrom, te da joj je upućivao razne prijetnje, kako to proizlazi iz njezinog iskaza, da je od nje tražio i prisiljavao je na spolni odnošaj na koji je ona i pristala zbog straha koji je osjećala od apelanta, zbog fizičkog nasilja koje je ispoljavao i upućenih prijetnji, te činjenice da ju je sprečavao da napusti stan u koji je dragovoljno došla. Apelant je, kako se to utemeljeno sumnja, ne samo fizičkim nasiljem već i prijetnjama da će aktivirati bombu prijetio oštećenoj i objašnjavao joj i posljedice koje bi je mogle snaći u slučaju da ona odbije sa njim stupiti u spolne odnose, te ju je na različite ponižavajuće načine primoravao na seksualne odnose. Očigledno iskazano fizičko nasilje, uslijed kojeg je oštećena zadobila povrede po glavi, licu i cijelom tijelu, a koje su konstatirane u medicinskoj dokumentaciji i u nalazu vještaka, te iskazane prijetnje da će je posuti kiselinom i spaliti joj lice, da će aktivirati bombu i na drugi način iskazane prijetnje fizičkim nasiljem prema njoj i njezinoj sestri, uslijed čega je oštećena osjećala da je ugrožena i njegove prijetnje shvatila ozbiljno, ukazuju na osobito okrutan i ponižavajući način na koji se apelant ophodio prema oštećenoj, da je nad njom vršio više spolnih odnošaja protiv njezine volje, te da je prilikom jednog odnosa snimao video ukazuju na apelantovu iskazanu namjeru da na osobito ponižavajući način izvrši ovo kazneno djelo prema oštećenoj, a kako za to postoji utemeljena sumnja.

7. Dakle, ocjenom navedenih dokaza i činjenica i okolnosti utvrđenih njima Kantonalni sud je smatrao da je ispunjen temeljni uvjet za produljenje mjere pritvora i u ovoj fazi postupka, a to je utemeljena sumnja da je apelant počinio kazneno djelo silovanje iz članka 203. stavak 2. u svezi sa stavkom 1. KZ i kazneno djelo protupravno lišavanje slobode iz članka 179. stavak 2. u svezi sa stavkom 1. KZ, a sve u svezi sa člankom 54. KZ.

8. Kantonalni sud je na strani 32. ukazao da je iz transkripta zapisnika sa glavnih pretresa utvrdio da je apelantov branitelj isticao prigovore koji se odnose na zakonitost i relevantnost određenih dokaza. Ocjenjujući provedene dokaze na glavnom pretresu, u okviru postojanja utemeljene sumnje (kako je navedeno u rješenju Kantonalnog suda), evidentno je da se iskazima saslušanih svjedoka i vještaka optužbe nije dovelo u pitanje postojanje utemeljene sumnje, a konačnu ocjenu dokaza, odnosno njihovu vjerodostojnost dat će sudeće vijeće.

9. Dalje, Kantonalni sud je naveo da su ispunjeni i da i dalje postoje razlozi za produljenje pritvora iz članka 146. stavak 1. točka c) ZKP zbog postojanja osobitih okolnosti koje opravdavaju strah da će apelant boravkom na slobodi počiniti kazneno djelo za koje se može izreći kazna zatvora od tri godine ili teža. Kantonalni sud je u odnosu na odredbu članka 146. stavak 1. točka c) ZKP najprije naveo da je objektivni uvjet ispunjen, ali i da postoje osobite okolnosti na apelantovoj strani.

10. Kantonalni sud je naveo da je pri ocjeni osobitih okolnosti potrebno imati u vidu ličnost optuženog, kao i vrstu kaznenih djela koja mu se stavljaju na teret. Prije svega, kaznena djela koja se stavljaju na teret apelantu su iz skupine kaznenih djela protiv spolne slobode i morala, čiji primarmi objekt zaštite jeste čovjekovo pravo da potpuno, slobodno i samostalno odlučuje o svom spolnom životu, kao i protiv slobode i prava čovjeka i građanina kao elementarnih ljudskih prava. U svezi sa navedenim, Kantonalni sud je ocijenio da je apelant u ovom predmetu utemeljeno sumnjiv da je počinio više kaznenopravnih radnji u kontinuitetu, u razdoblju od tri dana neprekidno, da je oštećenu u nekoliko navrata fizički udarao i prisiljavao na seksualne odnose u više navrata, a sve nakon što ju je zatočio i držao zatvorenu protiv njezine volje u navedenom razdoblju, što ukazuje na njegovu upornost, odlučnost i bezobzirnost, kao i na osobito izraženu nasilnu narav, te činjenicu da se fizički iživljavao na slabijem spolu i potčinjavao je, te na različite načine je stavljao u odnos subordinacije i prisiljavao je da ga seksualno zadovoljava, kako za sve to postoji utemeljena sumnja.

11. Dalje, Kantonalni sud je naveo da je, prema izvatku iz kaznene evidencije, apelant osuđivan presudom Općinskog suda u Sarajevu (naveden broj i datum) zbog kaznenog djela iz članka 239. stavak 3. KZFBiH, kojom mu je utvrđena kazna zatvora u trajanju od četiri mjeseca sa rokom provjere od jedne godine, uz mjeru sigurnosti oduzimanja predmeta. Dovodeći to u svezu sa činjenicom da je apelant utemeljeno sumnjiv da je počinio kaznena djela u stjecaju, u vremenu od 6. do 9. siječnja 2020. godine, proizlazi da je apelant počinio ova kaznena djela u vrijeme dok je na snazi bila uvjetna osuda prema njemu, odnosno u vrijeme provjeravanja u kojem vremenu bi se trebao uzdržavati od činjenja bilo kakvih kaznenih djela, kako je o tome upozoren odlukom Općinskog suda. Prema mišljenju Kantonalnog suda, to dodatno ukazuje na apelantovu sklonost vršenju kaznenih djela, jer se, i pored ove činjenice, nije uzdržavao od činjenja kaznenih djela, a što je sve pokazatelj njegove ličnosti, odnosno pokazatelj da je sklon asocijalnom ponašanju, da ne poštuje društvene norme i standarde ponašanja i da nije uspio pravilno se postaviti i zauzeti pozitivno stajalište, odnosno da se suzdrži od činjenja novih kaznenih djela ni nakon pravomoćne presude, nego da je, naprotiv, u vremenu provjere po ranijoj presudi počinio dva kaznena djela u stjecaju u kontinuitetu, kako za to postoji utemeljena sumnja. Sve navedeno, prema ocjeni Kantonalnog suda, u svojoj ukupnosti predstavlja osobite okolnosti koje opravdavaju bojazan da će apelant, u slučaju puštanja na slobodu, ponoviti kazneno djelo za koje se može izreći kazna zatvora od tri godine ili teža kazna iz kojih razloga je apelantu pritvor produljen i iz osnove odredbe članka 146. stavak 1. točka c) ZKP.

12. Također, Kantonalni sud je naveo, pozivajući se na odredbe članka 137. stavak 2. i članka 145. stavak 1. ZKP, da je razmotrio mogućnost izricanja blažih mjera, ali da je, imajući u vidu vrstu i težinu kaznenih djela koja se apelantu stavljaju na teret, kao i zakonski razlog na temelju kojeg je optuženom produljena mjera pritvora, ocijenio da u konkretnom slučaju mjerama zabrane nije moguće osigurati uspješno i neometano vođenje ovog kaznenog postupka, odnosno da mjere zabrane u konkretnom slučaju nisu adekvatne da bi se njima ostvarila svrha otklanjanja navedenih opasnosti.

13. Vrhovni sud je donio Rješenje broj 09 0 K 035634 21 Kž 7 od 5. veljače 2021. godine kojim je apelantov priziv odbio kao neutemeljen.

14. U obrazloženju rješenja je navedeno da je apelant u prizivu isticao da je sutkinja R.Š., koja je srodnik oštećene (M.Š.), sudjelovala u donošenju rješenja, protivno članku 39. točka b) ZKP. U odnosu na ove navode, Vrhovni sud je naveo da oni nisu ničim potkrijepljeni (osim navoda apelantovog branitelja da ta saznanja crpi od apelanta). Dalje, pozivajući se na članak 39. točka b) ZKP, Vrhovni sud je naveo da apelant nije naveo o kojem se stupnju srodstva radi, te je smatrao da je neprihvatljivo stajalište da je povrijeđeno pravo na apelantovu obranu. Dalje, Vrhovni sud je ukazao da je uvidom u kompletan spis utvrdio da je apelant u rješenju (prethodnom) isticao iste navode na koje mu je sud odgovorio na označenim stranama, a da potom u prizivu nije više isticao te navode, te je netočan navod da mu Vrhovni sud nije odgovorio na navode.

15. Dalje, u odnosu na navod iz priziva da su nezakonito izuzeti isječci ispod noktiju apelanta i oštećene, koji su bili predmetom biološkog vještačenja, Vrhovni sud je ukazao da oni ne dovode u pitanje zakonitost pobijanog rješenja, da je vještak postupao po naredbi i da prvostupanjski sud nije temeljio svoje rješenje na rezultatima analize brisa isječaka noktiju apelanta i oštećene, već na drugim zaključcima ovog vještaka koji su rađeni na temelju izdanih naredbi, pa se ne može prihvatiti apelantov navod da je pobijano rješenje utemeljeno na dokazu na kojem se prema odredbama ZKP ne može zasnivati odluka i da je donošenjem pobijanog rješenja učinjena bitna povreda odredaba kaznenog postupka iz članka 312. stavak 1. točka i) ZKP.

16. Vrhovni sud je, dalje, odgovorio na navod iz priziva da su obavljeni tjelesni pregledi oštećene, da je prikupljena medicinska dokumentacija na njezino ime (pregled KCUS-A, GAK-a, navedeni broj i datum, nalaz i mišljenje liječnika specijaliste KCUS-a), pa, u svezi sa tim, i nalaz i mišljenje vještaka, dr. Žuje nezakoniti dokazi u smislu odredbe članka 312. stavak 1. točka i) ZKP koji se kao takvi moraju izuzeti iz spisa, budući da je pregled oštećene obavljen bez naredbe suda, odnosno tužiteljstva, te je ustanovio da su ovi navodi neutemeljeni. Kako je naveo Vrhovni sud, uvidom u spis predmeta, konkretno uvidom u nalaz Klinike za ginekologiju i akušerstvo u Sarajevu (na koji apelant u prizivu ukazuje), u trećem pasusu je konstatirano: "Na prijedlog policijskog istražitelja Odjela kriminalističke policije MUP-a KS IV. Policijska uprava/Odjel kriminalističke policije Sarajevo, a uz prethodnu suglasnost dežurnog tužitelja KTKS […], koja je dala suglasnost i naredbu za vršenje ginekološkog i tjelesnog pregleda." Stoga, budući da je tjelesni i ginekološki pregled oštećene obavljen uz suglasnost i po naredbi navedene tužiteljice, Vrhovni sud nije mogao prihvatiti istaknute prizivne navode, pa se, s tim u svezi, dokazi na koje apelant u prizivu ukazuje ne mogu označiti kao nezakoniti dokazi u smislu odredbe članka 11. st. 1. i 2. ZKP. Slijedom navedenog, u konkretnom slučaju nije učinjena ni bitna povreda odredaba kaznenog postupka iz članka 312. stavak l. točka i) ZKP.

17. Dalje, pobijajući prvostupanjsko rješenje, apelant je ukazivao u prizivu da je oštećena dragovoljno predala telefon navedene marke, na temelju čega joj je izdana potvrda o privremenom oduzimanju predmeta, ali da je (na temelju dokumentacije na koju se apelant poziva iz koje to proizlazi) predmetni mobitel predan na deponiranje (čuvanje) tek kasnije, odnosno da je bio u posjedu policije punih osam dana, da je sadržaj tog telefona sa pristupnom šifrom bio dostupan pripadnicima policije, te da je neistinita konstatacija službenika policije na potvrdi o privremenom oduzimanju predmetnog telefona da je navedeni telefon predan na čuvanje Kantonalnom sudu u Sarajevu sa danom navedenim na potvrdi. Dalje, ovaj

telefon je predan na vještačenje vještaku, te je i ovo nezakonit dokaz, kao plod otrovne voćke.

18. U odnosu na ove navode, Vrhovni sud je naveo da oni nisu točni, što je obrazložio na strani 5, dok se na strani 6. izjasnio na navode da je sudac postupao protivno članku 70. stavak 2. ZKP, odnosno da nije sačinio zapisnik nakon izdavanja usmene naredbe za pretres apelantovog stana o čemu se Vrhovni sud izjasnio navodeći da ni ovi navodi ne dovode u pitanje zakonitost pobijanog rješenja.

19. U odnosu na navod iz priziva da sud nije naveo razloge o odlučnim činjenicama za zaključak o postojanju utemeljene sumnje, već da su samo pobrojani priloženi dokazi i navedeno što iz njih proizlazi, ali da nisu navedeni jasni, logični i nedvojbeni razlozi o odlučnim činjenicama koje konkretiziraju utemeljenu sumnju da je apelant učinio kaznena djela koja mu se stavljaju na teret.

20. Vrhovni sud je u odnosu na navedeno istaknuo da ovi navodi nisu utemeljeni, jer iz pobijanog rješenja proizlazi da je prvostupanjski sud naveo konkretne razloge za zaključak o postojanju utemeljene sumnje da je apelant učinio kaznena djela za koja se predmetnom optužnicom tereti, pozivajući se pri tome na niz dokaza objektivne i subjektivne naravi (iskaze svjedoka, nalaz i mišljenje vještaka medicinske struke, vještaka biološke struke i materijalne dokaze u spisu, među kojima i mobilni telefon sa videosnimkom o kojem se u svom iskazu oštećena izjašnjavala), čiji sadržaj je ukratko naveden u pobijanom rješenju, a potom je na strani 31, nakon ocjene dokaza, iznio jasne razloge za zaključak o postojanju utemeljene sumnje da je apelant učinio kaznena djela za koja se vodi kazneni postupak protiv njega. Stoga se neutemeljeno prizivom branitelja optuženog ukazuje da pobijano rješenje, kada je u pitanju zaključak suda o postojanju utemeljene sumnje da je apelant učinio kaznena djela koja mu se stavljaju na teret, ne sadrži razloge o odlučnim činjenicama, odnosno da je njima učinjena bitna povreda odredaba kaznenog postupka iz članka 312. stavak 1. točka k) ZKP, pa je, s tim u svezi, neutemeljeno i njegovo pozivanje na navedene odluke Vrhovnog suda Federacije Bosne i Hercegovine i presude Europskog suda za ljudska prava (u daljnjem tekstu: Europski sud), kao i standarde utvrđene praksom Europskog suda i Ustavnog suda.

21. Vrhovni sud na strani 8. navodi da je apelant pobijao rješenje i u odnosu na posebnu pritvorsku osnovu navodima da prvostupanjski sud naročite okolnosti vidi u činjenici "da je [apelantu] stavljeno na teret kazneno djelo protiv spolne slobode i morala, ličnosti optuženog, vrsti kaznenih djela, više kaznenopravnih radnji, udaranju i prisiljavanju na seksualne odnose u više navrata, što je apsolutno isključeno upravo iskazom oštećene, te izvršenju ovih djela kada je bio na uvjetnoj osudi zbog posjedovanja droge, da je apelant konzumirao opojnu drogu u stanu, a koje činjenice dodatno ukazuju na sklonost [apelanta] vršenju kaznenih djela". Apelant je smatrao da je ovakav zaključak prvostupanjskog suda o postojanju osobitih okolnosti u smislu predmetne odredbe proizvoljan i paušalan, da optuženje za ovakvu vrstu kaznenih djela "nije nikakav dodatni teret, niti naročita okolnost, te posebno činjenica da je on bio na uvjetnoj osudi", da prema praksi Europskog suda, "upotreba pritvorske osnove po osnovi iteracijske opasnosti dolazi u obzir samo onda kada postoji stvarna opasnost od ponavljanja teške kaznene radnje", da je prvostupanjski sud proizvoljno zaključio da je "[apelant] konzumirao drogu u stanu znajući da je posjedovanje opojne droge zabranjeno a čiji su tragovi pronađeni u njegovom stanu", koristeći to kao argument za stajalište o postojanju osobitih okolnosti koje opravdavaju bojazan od ponavljanja kaznenog djela, te da je ovako jednostrano i paušalno zaključivanje prvostupanjskog suda (što je protivno uspostavljenim standardima Europskog suda) dovelo do kršenja apelantovog prava na fer i pravično suđenje. Vrhovni sud je naveo da je apelant navode potkrijepio pozivanjem na odluke Europskog suda, te odluke Ustavnog suda.

22. Vrhovni sud je ukazao da ovi prizivni navodi ne dovode u pitanje pravilnost zaključka prvostupanjskog suda da na apelantovoj strani egzistira pritvorska osnova iz članka 146. stavak 1. točka c) ZKP. Protivno prizivnim tvrdnjama, prvostupanjski sud je u obrazloženju svog rješenja naveo jasne i određene razloge za zaključak da u konkretnom slučaju postoje osobite okolnosti koje opravdavaju bojazan da će apelant, ukoliko bi mu pritvor bio ukinut, ponoviti kaznena djela za koja se može izreći kazna zatvora od tri godine ili teža kazna. Tako se prvostupanjski sud određeno pozvao na činjenicu da postoji utemeljena sumnja da je apelant počinio kaznena djela iz potvrđene optužnice (silovanje iz članka 203. stavak 2. u svezi sa stavkom 1. i protupravno lišavanje slobode iz članka 179. stavak 2. u svezi sa stavkom 1. KZ, u svezi sa člankom 54. KZ), da je apelant, također, utemeljeno sumnjiv da je u razdoblju od svega tri dana počinio više kaznenopravnih radnji u kontinuitetu (sve radnje poduzete su prema istoj oštećenoj), da je oštećenu u nekoliko navrata više puta fizički udarao i prisiljavao na seksualne odnose, i to sve nakon što ju je zatočio i u svom stanu držao zatvorenu protiv njezine volje iz kojih činjenica i okolnosti je potom izveo zaključak o njegovoj upornosti, odlučnosti i bezobzirnosti. Dalje je prvostupanjski sud u obzir uzeo i činjenicu da je apelant ranije osuđivan presudom Općinskog suda u Sarajevu zbog kaznenog djela posjedovanje i omogućavanje uživanja opojnih droga iz članka 239. stavak 3. KZ, kojom mu je izrečena uvjetna osuda sa utvrđenom kaznom zatvora u trajanju od četiri mjeseca i rokom provjere od jedne godine, pri čemu je posebice naglašeno da je apelant predmetna kaznena djela, kako postoji utemeljena sumnja, počinio za vrijeme roka provjere po navedenoj presudi Općinskog suda u Sarajevu. Ove okolnosti u svojoj ukupnosti i po nalaženju Vrhovnog suda predstavljaju osobite okolnosti koje opravdavaju bojazan da bi apelant, za slučaj da se nađe na slobodi, mogao ponoviti kaznena djela za koja se po zakonu može izreći kazna zatvora od tri godine ili teža kazna. Kod ovakvih činjeničnih utvrđenja neutemeljenim se pokazuju prizivni navodi da prvostupanjski sud u svom rješenju nije dao razloge za stajalište da je na apelantovoj strani iteracijska opasnost još uvijek aktualna, te da i dalje egzistira posebna pritvorska osnova iz odredbe članka 146. stavak 1. točka c) ZKP.

23. Kako je Vrhovni sud naveo, ova ocjena nije dovedena u pitanje ni, u osnovi korektnim, prigovorom iz priziva da je u obrazloženju pobijanog rješenja nepotrebno navedeno da je "[apelant] konzumirao drogu u stanu, znajući da je posjedovanje opojne droge zabranjeno, a čiji su tragovi pronađeni u njegovom stanu". Okolnost da je apelant radnje za koje se tereti (za što postoji utemeljena sumnja) počinio u vrijeme provjere prema ranije izrečenoj uvjetnoj osudi, i po mišljenju Vrhovnog suda, ima značaj za konkretnu posebnu pritvorsku osnovu i prvostupanjski sud ju je pravilno ocijenio. Stoga, odluke Europskog suda, kao ni odluke Ustavnog suda na koje se priziv poziva nisu primjenjive na konkretan predmet.

24. Vrhovni sud je, na koncu, istaknuo da je prvostupanjski sud, kada je donio prvostupanjsko rješenje, imao u vidu odredbu članka 137. ZKP, odnosno razmotrio je mogućnost bi li se ista svrha mogla ostvariti nekom blažom mjerom, ali je zaključio da je mjera pritvora za sada jedina adekvatna mjera.

IV. Apelacija

a) Navodi iz apelacije

25. Apelant u apelaciji ukazuje na povredu prava na osobnu slobodu i sigurnost iz članka II/3.(d) Ustava Bosne i Hercegovine i članka 5. Europske konvencije i prava na pravično suđenje iz članka II/3.(e) Ustava Bosne i Hercegovine i članka 6. Europske

konvencije i članka 13. Europske konvencije. Apelant, najprije, detaljno navodi povredu prava na pravično suđenje. Suština navoda (veoma detaljno i opširno navedeni) iz apelacije se svodi na apelantovu tvrdnju da su dokazi na kojima sud temelji postojanje utemeljene sumnje nezakoniti dokazi, pribavljeni protivno odredbama ZKP, te da su se oni morali izdvojiti i na njima se nije mogla utemeljiti odluka o određivanju i produljenju pritvora. Prema apelantovom mišljenju, ovi dokazi su takve kvalitete da, osim iskaza oštećene, te videozapisa koji potvrđuje nepostojanje bilo kakve sile i dragovoljnost oštećene, ne postoji nijedan drugi dokaz o postojanju utemeljene sumnje za izvršenje kaznenih djela, te da postoji povreda prava na pravično suđenje obzirom na to da su se navedeni dokazi koristili u postupku određivanja i produljavanja pritvora kao *de facto* jedini izravan dokaz kojim se apelant teretio za predmetno kazneno djelo. Dalje, apelant u apelaciji detaljno ukazuje u čemu se sastoji nezakonitost dokaza (medicinska dokumentacija oštećene nakon njezinog tjelesnog pregleda izvršenog bez naredbe suda ili tužiteljstva, protivno odredbi članka 123. stavak 3. ZKP, što je detaljno navedeno u apelaciji, te u svezi sa tim nezakonitom dokazom nalazom i mišljenjem vještaka koji je koristio navedenu medicinsku dokumentaciju. Dalje, apelant navodi da je nezakonit dokaz nalaz vještaka koji je vještačio biološke tragove, a koji su, također, uzeti bez naredbe suda, te u tom dijelu problematizira rješenje Vrhovnog suda da sud nije temeljio pobijano rješenje na rezultatima analize brisa isječka noktiju. Apelant ukazuje da mobilni telefon koji je predala oštećena službenicima policije nije odmah predan sudu i pohranjen). Također, apelant u odnosu na kršenje prava na pravično suđenje ukazuje da je o apelantovom pritvoru odlučivao srodnik R.Š., predsjednik vijeća, oštećene M.Š., a koje saznanje o srodstvu ima jer je sa oštećenom bio devet mjeseci u izvanbračnoj zajednici. U tom dijelu problematizira odluku suda i zaključak Vrhovnog suda da apelant nije naveo stupanj srodstva i to potkrijepio dokazom, ukazujući da je ovaj navod htio potkrijepiti saslušanjem oštećene, koje je predsjednica vijeća odbila (11. veljače 2021. godine), čime mu je povrijeđeno pravo na jednakost oružja. Također, obzirom na to da se radi o osobnim podacima svake osobe koji su zaštićeni zakonom, apelant ne može to dokazati, a Vrhovni sud (čija pasivnost začuđuje, kako navodi apelant) nije npr. tražio izjašnjenje suca R.Š., ili proveo druge potrebne radnje putem državnih i drugih institucija, čime su oba suda pokazala pristranost.

26. U odnosu na povredu prava na osobnu slobodu i sigurnost, apelant navodi da sud nije iznio razloge o odlučnim činjenicama ili razloge na temelju čega je apelant utemeljeno sumnjiv (jer je prethodno ukazano na povrede prava na pravično suđenje). Suština navoda o povredi prava na osobnu slobodu i sigurnost mogla bi se sažeti u sljedeće apelantove navode: "…iz ovako kontradiktornog obrazloženja pobijanog rješenja i učinjenih bitnih povreda, te zasnivanja odluke na nezakonitim dokazima sasvim sigurno se ne može zaključiti da je zadovoljen standard utemeljene sumnje kako je definiran odredbama ZKPFBiH, niti postoje činjenice i informacije na temelju kojih će objektivni promatrač zaključiti da je osoba u pitanju mogla počiniti kazneno djelo za koje se tereti, kako to zahtijevaju standardi članka 5. stavak 1. točka c) Europske konvencije" i navod: "Zbog evidentnih povreda, te činjenice da je pobijano rješenje svoju odluku zasnovalo na dokazima pribavljenim povredama ljudskih prava i sloboda propisanih Ustavom i međunarodnim ugovorima, kao i protivno odredbama ZKPFBiH obrana neće detaljnije analizirati posebne pritvorske razloge iz točke c) obzirom na to da pobrojane povrede do temelja osporavaju zaključke suda o postojanju utemeljene sumnje, jer izdvajanjem prethodno navedenih nezakonito pribavljenih dokaza takav zaključak apsolutno neće biti moguć". Ipak, u nastavku apelant ukazuje da redoviti sudovi nisu identificirali osobite okolnosti, te da se pozivaju na "ukupne okolnosti predmeta". Apelant je ukazao da ni oštećena nije iskazala nikakvu bojazan ili strah da će apelant puštanjem na slobodu počiniti kazneno djelo.

b) Odgovor na apelaciju

27. U odgovoru na apelaciju Vrhovni sud je naveo da je apelacija neutemeljena, upućujući na relevantne dijelove osporenog rješenja u kojima se izjašnjavao o apelantovim prizivnim prigovorima (i navodima iz apelacije).

28. U odgovoru na apelaciju Kantonalni sud je naveo da je apelacija neutemeljena i da nisu počinjene povrede koje apelant navodi u apelaciji, kao i da je rješenje doneseno sukladno odredbi čl. 146. stavak 1. točka c) i 151. ZKP.

29. U odgovoru na apelaciju Tužiteljstvo je istaknulo da je apelacija neutemeljena, posebice se osvrćući na apelantov navod o nezakonitosti pregleda oštećene i ukazujući da je oštećena dragovoljno pregledana.

V. Relevantni propisi

30. **Zakon o kaznenom postupku FBiH** ("Službene novine FBiH" br. 35/03, 37/03 - ispravak, 56/03 - ispravak, 78/04, 28/05, 55/06, 27/07, 53/07, 9/09, 12/10, 8/13, 59/14 i 74/20)

Za potrebe ove odluke koristi se neslužbeni prečišćeni tekst, sačinjen u Ustavnom sudu BiH, koji glasi:

Članak 39. točka b)
Razlozi za izuzeće

Sudac ne može obavljati sudačku dužnost:

b) ako mu je osumnjičenik odnosno optuženik njegov branitelj, tužitelj, oštećenik, njegov zakonski zastupnik ili opunomoćenik, bračni odnosno izvanbračni drug ili krvni rođak u ravnoj liniji do bilo kojeg stupnja, u pobočnoj liniji do četvrtog stupnja, a po tazbini do drugog stupnja,

Članak 146. stavak (1) točka c)
Razlozi za pritvor

(1) Ako postoji osnovana sumnja da je određena osoba počinila kazneno djelo, pritvor joj se može odrediti:

c) ako naročite okolnosti opravdavaju bojazan da će ponoviti kazneno djelo ili će dovršiti pokušano kazneno djelo ili će učiniti kazneno djelo kojim prijeti, a za ta se kaznena djela može izreći kazna zatvora najmanje od tri godine ili teža kazna,

Članak 151. stavak (1)
Pritvor nakon potvrđivanja optužnice

(1) Pritvor se može odrediti, produljiti ili ukinuti i nakon potvrđivanja optužnice. Nadzor opravdanosti pritvora obavlja se istekom svaka dva mjeseca od dana donošenja posljednjega rješenja o pritvoru. Žalba protiv ovoga rješenja ne zadržava njegovo izvršenje.

VI. Dopustivost

31. Sukladno članku VI/3.(b) Ustava Bosne i Hercegovine, Ustavni sud, također, ima apelacijsku nadležnost u pitanjima koja su sadržana u ovom ustavu kada ona postanu predmetom spora zbog presude bilo kojeg suda u Bosni i Hercegovini.

32. Sukladno članku 18. stavak (1) Pravila Ustavnog suda, Ustavni sud može razmatrati apelaciju samo ako su protiv presude, odnosno odluke koja se njome pobija, iscrpljeni svi učinkoviti pravni lijekovi mogući prema zakonu i ako se podnese u roku od 60 dana od dana kada je podnositelj apelacije primio odluku o posljednjem učinkovitom pravnom lijeku kojeg je koristio.

Pravo na pravično suđenje

33. Ustavni sud primjećuje da se najveći dio apelacije odnosi na apelantove navode o povredi prava na pravično suđenje

uslijed činjenice da sud odluku o pritvoru temelji na nezakonitim dokazima.

34. U svezi sa apelantovim navodima o kršenju prava na pravično suđenje iz članka II/3.(e) Ustava Bosne i Hercegovine i članka 6. stavak 1. Europske konvencije, Ustavni sud podsjeća da se garancije prava na pravično suđenje iz članka 6. Europske konvencije odnose na kazneni postupak u cijelosti, te da se odgovor na pitanje je li neka od ovih garancija prekršena ne može dati dok postupak traje, jer eventualni proceduralni propusti i nedostaci koji se pojave u jednoj fazi postupka mogu biti ispravljeni u nekoj od narednih faza istog tog postupka. Slijedom toga, nije moguće, u načelu, utvrditi je li kazneni postupak bio pravičan dok se postupak pravomoćno ne okonča (vidi, Europski sud, *Barbera, Meeseque i Jabardo protiv Španjolske*, presuda od 6. prosinca 1988. godine, Serija A, broj 146, stavak 68, Ustavni sud, Odluka broj *U 63/01* od 27. lipnja 2003. godine, točka 18, objavljena u "Službenom glasniku Bosne i Hercegovine" broj 38/03).

35. U konkretnom slučaju kazneni postupak protiv apelanta još nije okončan, već su predmetnom apelacijom osporena procesna rješenja kojim mu je određen pritvor a nakon potvrđivanja optužnice, dok je faza suđenja u tijeku. U svezi s tim, Ustavni sud primjećuje da osporena rješenja ne predstavljaju utvrđenje utemeljenosti kaznene optužbe protiv apelanta, u smislu članka 6. Europske konvencije (vidi, *mutatis mutandis*, Ustavni sud, Odluka broj *AP 3271/13* od 23. prosinca 2013. godine, dostupna na www.ustavnisud.ba, točka 26). Obzirom na to Ustavni sud zaključuje da je predmetna apelacija u odnosu na navode o kršenju prava na pravično suđenje iz članka II/3.(e) Ustava Bosne i Hercegovine i članka 6. Europske konvencije preuranjena.

36. Apelantov navod o povredi prava na pravično suđenje zbog navodnog srodstva predsjednice sudećeg vijeća koja je donijela rješenje o produljenju pritvora apelantu i oštećene Ustavni sud će ispitati u nastavku odluke, ali u okviru navoda o povredi prava iz članka 5. stavak 4. Europske konvencije.

Pravo na osobnu slobodu i sigurnost

37. U konkretnom slučaju predmet osporavanja apelacijom je rješenje Vrhovnog suda protiv kojeg nema drugih učinkovitih pravnih lijekova mogućih prema zakonu. Potom, osporeno rješenje apelant je primio 17. veljače 2021. godine, a apelacija je podnesena 23. veljače 2021. godine, tj. u roku od 60 dana, kako je propisano člankom 18. stavak (1) Pravila Ustavnog suda. Konačno, apelacija ispunjava i uvjete iz članka 18. st. (3) i (4) Pravila Ustavnog suda, jer ne postoji neki formalni razlog zbog kojeg apelacija nije dopustiva, niti je očigledno (*prima facie*) neutemeljena.

38. Imajući u vidu odredbe članka VI/3.(b) Ustava Bosne i Hercegovine, članka 18. st. (1), (3) i (4) Pravila Ustavnog suda, Ustavni sud je utvrdio da predmetna apelacija ispunjava uvjete u pogledu dopustivosti.

VII. Meritum

39. Apelant pobija navedena rješenja, tvrdeći da su tim rješenjima povrijeđena njegova prava iz članka II/3.(d) Ustava Bosne i Hercegovine i članka 5. Europske konvencije.

Pravo na osobnu slobodu i sigurnost

40. Članak II/3. Ustava Bosne i Hercegovine u relevantnom dijelu glasi:

Sve osobe na teritoriju Bosne i Hercegovine uživaju ljudska prava i temeljne slobode iz ovog članka, stavak 2 što uključuje:

d) Pravo na slobodu i sigurnost osobe.

41. Članak 5. Europske konvencije u relevantnom dijelu glasi:

1. Svako ima pravo na slobodu i sigurnost ličnosti. Nitko ne može biti lišen slobode osim u sljedećim slučajevima i sukladno postupku propisanom zakonom:

(...)

c) u slučaju zakonitog uhićenja ili pritvaranja osobe u svrhu njezinog dovođenja pred nadležnu zakonitu vlast zbog razumne sumnje da je počinila kazneno djelo, ili kada se to razumno smatra potrebnim kako bi se spriječilo počinjenje kaznenog djela ili bjekstvo nakon počinjenja kaznenog djela;

(...)

3. Svatko tko je uhićen ili pritvoren sukladno odredbama iz stavka 1. točka c) ovog članka izvodi se bez odgađanja pred suca ili drugu službenu osobu zakonom ovlaštenu da vrši sudsku vlast, te ima pravo da mu se sudi u razumnom roku ili da bude pušten na slobodu do suđenja. Puštanje na slobodu može biti uvjetovano jamstvima da će se osoba pojaviti na suđenju.

4. Svatko tko je lišen slobode uhićenjem ili pritvaranjem ima pravo pokrenuti postupak u kojem će sud brzo odlučiti o zakonitosti njegova pritvaranja i naložiti puštanje na slobodu ako je pritvaranje bilo nezakonito.

42. Ustavni sud primjećuje da je apelant osporio rješenja kojim mu je produljen pritvor i odbijen njegov priziv na takvo rješenje. Također, Ustavni sud primjećuje da apelant u svezi sa donesenim rješenjima i danim obrazloženjima osporava postojanje utemeljene sumnje i posebnih pritvorskih razloga. Apelant ukazuje i na pristranost suda, i to prvostupanjskog, zbog sudjelovanja predsjednika vijeća R.Š., kao i Vrhovnog suda zbog načina na koji je odlučio o ovim apelantovim prigovorima u odluci o prizivu. Dakle, kako se apelant nalazi u pritvoru, te osporava rješenja o produljenju pritvora, Ustavni sud smatra da ove navode treba ispitati u okviru garancija koje nude članak II/3.(d) Ustava Bosne i Hercegovine i članak 5. Europske konvencije.

43. Također, kako je prethodno navedeno u ovoj odluci (vidi točku 36. Odluke), apelantove navode o tome da je sud koji je donio rješenje o produljenju pritvora bio pristran, jer je predsjednik vijeća navodni srodnik oštećene, kao i Vrhovni sud, koji nije adekvatno postupio po apelantovom prizivu (i u ovom dijelu), Ustavni sud će, sukladno praksi Europskog suda, ispitati povrede prava iz članka 5. stavak 4. Europske konvencije. Imajući u vidu dosadašnju praksu Ustavnog suda u predmetima u kojima se bavio pitanjem nepristranosti suda (vidi, *inter alia*, Odluku broj *AP 2107/12* od 24. travnja 2015. godine, točka 37, dostupnu na www.ustavnisud.ba) da, ukoliko se utvrdi da sud nije bio nepristran, nije potrebno dalje ispitivati apelantove navode, Ustavni sud smatra da je potrebno najprije ispitati ovaj navod.

44. Dakle, Ustavni sud primjećuje da je apelant ukazao da je predsjednica vijeća R.Š. koja je donijela prvostupanjsko rješenje srodnik oštećene M.Š.

45. S tim u svezi, Ustavni sud podsjeća na stajalište Europskog suda da članak 5. stavak 4. Europske konvencije sadrži pravo "pokretanja postupka pred sudom", ne utvrđuje zahtjev neovisnosti i nepristranosti tog suda (u jezičnom smislu, sadržajno, već traži "sud") i stoga se razlikuje od članka 6. stavak 1. koji se, između ostalog, odnosi na "neovisan i nepristran sud" (dakle, jasno i eksplicitno navedeno). Međutim, Europski sud je u nekoliko presuda zaključio da je neovisnost jedan od najvažnijih konstitutivnih elemenata pojma "sud" (vidi, *Neumeister protiv Austrije*, presuda od 27. lipnja 1968, Serija A br. 8, par. 24, i *D.N. protiv Švicarske* [VV], br. 27154/95, stavak 42, ECHR 2001-III). Prema mišljenju Europskog suda, bilo bi nezamislivo da članak 5. stavak 4. Konvencije, koji se, između ostalog, odnosi na tako osjetljivo pitanje kao što je lišavanje slobode osobe, ne bi trebao podjednako predviđati, kao temeljni uvjet, nepristranost tog suda.

46. Dalje, Ustavni sud primjećuje da je sutkinja R.Š. (koja ima isto prezime kao oštećena) sudjelovala kao predsjednica

vijeća u donošenju rješenja Kantonalnog suda. Također, Ustavni sud primjećuje da apelant navodi da je R.Š. "tetka" oštećene i da je ova saznanja dobio od oštećene, jer je živio sa oštećenom u izvanbračnoj zajednici. Apelant problematizira stajalište Vrhovnog suda (koji je po apelantovom prizivu odlučivao o apelantovom prigovoru da je u donošenju odluke sudjelovao sudac koji se trebao izuzeti) da apelant nije pružio dokaz o navedenom, te navodi da on srodstvo (obzirom na to da se radi o osobnim podacima osobe koji su zaštićeni zakonom) nije ni mogao dokazati, osim predloženim saslušanjem i izravnim ispitivanjem oštećene, koje je odbijeno 21. veljače 2021. godine. U svezi sa navedenim, Ustavni sud primjećuje da se Vrhovni sud pozvao na odredbe članka 39. točka b) ZKP, ali da je istaknuo da apelant nije naveo o kojem se stupnju srodstva radi i da ničim nije potkrijepio navode.

47. Ustavni sud ukazuje na stajalište Europskog suda izneseno u brojnim odlukama da sudovi trebaju ulivati povjerenje kako javnosti, tako i optuženim osobama. Međutim, sumnja u pristranost suda, pogotovo u objektivnu pristranost (dakle, zbog srodstva), trebala bi biti dana konkretnije i uvjerljivije nego što je apelant to uradio u predmetnom slučaju. Apelant je u prizivu isticao da sutkinja nije mogla sudjelovati u vijeću, pozivajući se na članak 39. stavak b) ZKP, ukazujući da ima saznanje da je tetka oštećene, a u apelaciji navodi da on srodstvo ne može dokazati, jer se radi o osobnim podacima. Ustavni sud ukazuje da takav navod nije isticao pred redovitim sudom, niti je sudu dostavio dokaze da mu je, zbog eventualnih zakonskih ograničenja, nemoguće pružiti dokaze o srodstvu.

48. Dakle, Ustavni sud nalazi da je apelant trebao, uz priziv Vrhovnom sudu, učiniti konkretnijim i vjerojatnijim navode o srodstvu, ili obrazložiti i učiniti vjerojatnom svoju tvrdnju da dokaze ne može pribaviti, jer mu to ne dozvoljava javna vlast koja je u posjedu dokaza, tj. da mu to ne dozvoljavaju pozitivni propisi, te zatražiti/predložiti da ih sud pribavi po službenoj dužnosti, a što je propustio učiniti u redovitom postupku. Apelant je u apelaciji naveo da je navode o srodstvu htio potvrditi saslušanjem M.Š., čime je samo ukazao na mogućnost dokazivanja ovakvih navoda na različite načine. U odnosu na činjenicu (koju navodi apelant u apelaciji) da je prijedlog obrane "predsjednica vijeća dana 11. veljače 2021. godine odbila", čime je, kako navodi apelant, došlo do kršenja prava na jednakost oružja, Ustavni sud se ne može izjašnjavati i dovesti je u svezu sa osporenim rješenjima, imajući u vidu da se radi o datumu nakon donošenja osporenih rješenja.

49. Imajući u vidu sve navedeno, Ustavni sud zaključuje da su apelantovi navodi o povredi prava iz članka II/3.(d) Ustava Bosne i Hercegovine i članka 5. stavak 4. Europske konvencije neutemeljeni.

50. Dalje će Ustavni sud ispitati apelantove navode koji se odnose na nepostojanje utemeljene sumnje i posebnih pritvorskih razloga u osporenim rješenjima.

51. Ustavni sud podsjeća da je Europski sud u svojoj praksi usvojio stajalište da postojanje "utemeljene sumnje" na kojoj se temelji lišavanje slobode čini suštinski dio garancija protiv proizvoljnog lišavanja i predstavlja *conditio sine qua non* za određivanje ili produljenje pritvora. Postojanje "utemeljene sumnje" pretpostavlja postojanje činjenica ili informacija na temelju kojih će, kako je Europski sud ukazao, objektivni promatrač zaključiti da je osoba koja je u pitanju mogla počiniti kazneno djelo za koje se tereti. Što će se smatrati "utemeljenim", ovisit će od svih okolnosti slučaja. Čak i u slučajevima kada se od policije i drugih tijela gonjenja zahtijeva žurno postupanje zbog zaštite interesa javne sigurnosti, javna vlast mora pružiti bar neke činjenice ili informacije iz kojih bi se vidjelo da je postojala utemeljena sumnja da je osoba lišena slobode počinila kazneno djelo za koje se tereti (vidi, Europski sud, *Fox, Campbell i Hartley protiv Ujedinjene Kraljevine*, presuda od 30. kolovoza 1990. godine, Serija A broj 182, toč. 32-34, i *Stepuleac protiv Moldavije*, presuda od 6. nstudenog 2007. godine, aplikacija broj 8207/06, točka 68).

52. U konkretnom slučaju, kako je to prethodno navedeno u odluci, suština apelantovih navoda se može svesti na tvrdnju o "nepostojanju utemeljene sumnje", jer se ona temelji na nezakonitim dokazima, te njihovim izdvajanjem iz predmeta ne bi ostao niti jedan dokaz "osim iskaza oštećene, te videozapisa koji potvrđuje nepostojanje bilo kakve sile i dragovoljnost oštećene" koji bi potvrdio postojanje utemeljenost sumnje. Apelant je, također, ukazao da sud nije iznio razloge o odlučnim činjenicama.

53. Ustavni sud, protivno apelantovim navodima, primjećuje da je redoviti sud ukazao na tijek postupka, činjenicu da je optužnica protiv apelanta podignuta i potvrđena, kao i da je u tijeku glavni pretres. Dalje, sud je pobrojao dokaze koji ukazuju na postojanje utemeljene sumnje, te je ukazao što iz dokaza proizlazi, što je sve detaljno obrazložio. Ustavni sud primjećuje da je apelantov navod da sud nije naveo jasne i konkretne razloge o postojanju utemeljene sumnje ispitao i Vrhovni sud, te da je on dao sasvim jasno i odgovarajuće obrazloženje u svezi sa navedenim, ukazujući da ovim apelantovim navodima (iz priziva) nisu dovedene u pitanje zakonitost i pravilnost pobijanog rješenja, a navedeno obrazloženje Ustavnom sudu ni u čemu ne ostavlja dojam proizvoljnosti ili bilo koje povrede standarda koji su garantirani člankom 5. Europske konvencije. Osim toga, Ustavni sud ukazuje na svoje stajalište izraženo u brojnim odlukama da pitanje zakonitosti ili nezakonitosti pribavljanja dokaza na kojima je zasnovana utemeljena sumnja nije pitanje koje potpada pod članak 5. stavak 1. točka c) Europske konvencije.

54. Dalje, Ustavni sud primjećuje da je apelant problematizirao i (ne)postojanje osobitih okolnosti na apelantovoj strani, odnosno da sudovi nisu identificirali osobite okolnosti proizvoljnom primjenom odredaba čl. 146. stavak 1. točka c) i 151. ZKP.

55. U svezi sa navedenim, Ustavni sud podsjeća da poštivanje članka 5. stavak 3. Europske konvencije zahtijeva da sudska vlast preispita sva pitanja u svezi s pritvorom, te da odluku o pritvoru donese pozivajući se na objektivne kriterije predviđene zakonom. Pri tome postojanje utemeljene sumnje nakon određenog vremena nije dostatno, već se mora procijeniti postoje li za pritvor relevantni i dostatni razlozi (vidi, Europski sud, *Trzaska protiv Poljske*, presuda od 11. srpnja 2000. godine, aplikacija broj 25792/94, stavak 63). Kad su dani takvi razlozi, Europski i Ustavni sud će ispitati i jesu li nadležne vlasti pokazale posebnu revnost u vođenju postupka (*idem, Bernobić protiv Hrvatske*, stavak 62. s daljnjim referencama).

56. Ustavni sud, također, ukazuje da je pri odlučivanju o opravdanosti određivanja pritvora osumnjičenom ili optuženom težina kaznenog djela koje mu se stavlja na teret, svakako, relevantan element za odlučivanje, ali da to ne može biti argument koji jedini može biti dostatan za produljenje pritvora (vidi, Europski sud, *Ilijkov protiv Bugarske*, presuda od 26. srpnja 2001. godine, aplikacija broj 33977/96, st. 80-81). Razlozi "za i protiv" ne mogu biti samo općenito navedeni, već moraju sadržavati referencu na specifične činjenice i na osobne okolnosti osumnjičenog koje opravdavaju njegovo pritvaranje (vidi, Europski sud, *Aleksaniyan protiv Rusije*, presuda od 22. prosinca 2008. godine, aplikacija broj 46468/06, točka 179).

57. U konkretnom slučaju apelantu je produljen pritvor zbog opasnosti da će ponoviti kazneno djelo kako je propisano člankom 146. stavak 1. točka c) ZKP, te će Ustavni sud ispitati obrazloženja koja su redoviti sudovi dali u pogledu postojanja ovog posebnog pritvorskog razloga.

58. Ustavni sud ponavlja da opasnost od ponovnog počinjenja djela, ako je uvjerljivo utvrđena, može navesti sudske vlasti da stave i ostave osumnjičenog u pritvoru kako bi spriječile pokušaje da počini daljnja kaznena djela. Međutim, potrebno je, između ostalih uvjeta, da opasnost bude vjerojatna, a mjera odgovarajuća u svjetlu okolnosti predmeta, posebice prošlosti i ličnosti navedene osobe (vidi, Europski sud, *Clooth protiv Belgije*, 12. prosinac 1991, stavak 40, Serija A br. 225, i *Paradysz protiv Francuske*, aplikacija broj 17020/05, stavak 71, 29. listopada 2009. godine). Najzad, težina kaznenog djela ne može sama za sebe poslužiti kao opravdanje za duga razdoblja pritvora (vidi, Europski sud, *Ilijkov protiv Bugarske*, aplikacija broj 33977/96, st. 80-81, 26. srpanj 2001, *Michta protiv Poljske*, aplikacija broj 13425/02, stavak 49, 4. svibanj 2006, i *Gultyayeva protiv Rusije*, aplikacija broj 67413/01, stavak 186, 1. travanj 2010. godine).

59. Imajući u vidu apelantove navode i sadržaj rješenja koja je osporio apelacijom, Ustavni sud primjećuje da se radi o rješenjima koja su donesena nakon podignute optužnice protiv apelanta, u postupku sudske kontrole opravdanosti pritvora. U odnosu na poseban pritvorski razlog iz članka 146. stavak 1. točka c) ZKP, Ustavni sud primjećuje da je apelant istaknuo da sud nije naveo osobite okolnosti, da se i u ovom dijelu ponovno interpretirao nalaz o postojanju utemeljene sumnje i da se sud pozvao na "ukupne okolnosti konkretnog predmeta", te da ovakav pristup pretvara pritvor u obligatoran. Protivno apelantovim navodima, Ustavni sud primjećuje da je redoviti sud ocijenio kao osobitu okolnost činjenicu o načinu izvršenja kaznenog djela (za što postoji utemeljena sumnja) pri čemu je pokazao izrazitu upornost, bezobzirnost i odlučnost, kao i nasilnu narav prema slabijem spolu, ali i ličnost apelanta koji je radnje izvršenja poduzeo u vremenu kada je po presudi Općinskog suda trebao uzdržati se od činjenja bilo kakvih kaznenih djela (u vremenu provjeravanja po pravomoćnoj presudi), te imajući u vidu brojnost kaznenih djela, kao i sama kaznena djela koja se apelantu stavljaju na teret u konkretnom predmetu (za što postoji utemeljena sumnja). Navedeno, prema mišljenju Ustavnog suda, u svojoj sveukupnosti predstavlja osobite okolnosti koje opravdavaju bojazan od ponavljanja kaznenog djela od apelanta, kako je i redoviti sud naveo i predstavlja ozbiljan razlog od javnog interesa koji, neovisno o pretpostavci nevinosti, pretežu nad pravom na slobodu.

60. Dalje, iako apelant ukazuje da sudovi nisu adekvatno razmotrili primjenu blažih mjera, imajući u vidu sve navedeno, kao i obrazloženja redovitog suda, Ustavni sud ne može prihvatiti ovaj apelantov navod, već smatra da je on paušalan.

61. Stoga, Ustavni sud smatra da su u ovoj fazi postupka redoviti sudovi dali dostatne i relevantne razloge za produljenje pritvora zbog postojanja utemeljene sumnje i po osnovi članka 146. stavak 1. točka c) ZKP, a što, prema mišljenju Ustavnog suda, ne izgleda proizvoljno, već konkretno i obrazloženo, te sukladno standardima iz članka 5. Europske konvencije.

62. Imajući u vidu činjenicu da je apelant izjavio priziv protiv rješenja Kantonalnog suda o kojem je odlučio Vrhovni sud, kao i prethodne zaključke Ustavnog suda u ovoj odluci, Ustavni sud nalazi da u okolnostima konkretnog predmeta nema potrebe da ispituje navode o povredi apelantovog prava iz članka 13. Europske konvencije.

VIII. Zaključak

63. Ustavni sud zaključuje da su apelantovi navodi o povredi prava na slobodu i sigurnost ličnosti iz članka II/3.(d) Ustava Bosne i Hercegovine i članka 5. stavak 1. točka c) i st. 3. i 4. Europske konvencije neutemeljeni u odnosu na osporena rješenja, jer apelant nije na adekvatan način pred sud iznio navode o nepristranosti suda/suca/predsjednika vijeća, koje je donijelo rješenje o produljenju pritvora apelantu u postupku sudske kontrole iz osnove članka 146. stavak 1. točka c) ZKP o čemu su redoviti sudovi dali konkretne, jasne i dostatne razloge koji, protivno navodima iz apelacije, nisu proizvoljni.

64. Na temelju članka 18. stavak (3) točka l), članka 59. st. (1) i (3) Pravila Ustavnog suda, Ustavni sud je odlučio kao u dispozitivu ove odluke.

65. Prema članku VI/5. Ustava Bosne i Hercegovine, odluke Ustavnog suda su konačne i obvezujuće.

Predsjednik
Ustavnog suda Bosne i Hercegovine
Mato Tadić, v. r.

Уставни суд Босне и Херцеговине у Великом вијећу, у предмету број **АП 599/21**, рјешавајући апелацију **Д. С.**, на основу члана VI/3б) Устава Босне и Херцеговине, члана 18 став (3) тачка л), члана 57 став (2) тачка б) и члана 59 ст. (1) и (3) Правила Уставног суда Босне и Херцеговине-пречишћени текст ("Службени гласник Босне и Херцеговине" број 94/14), у саставу:

Мато Тадић, предсједник
Миодраг Симовић, потпредсједник
Мирсад Ћеман, потпредсједник
Валерија Галић, судија
Сеада Палаврић, судија
Златко М. Кнежевић, судија
на сједници одржаној 9. јуна 2021. године донио је

ОДЛУКУ О ДОПУСТИВОСТИ И МЕРИТУМУ

Одбија се као неоснована апелација **Д.С**. поднесена против Рјешења Врховног суда Федерације Босне и Херцеговине број 09 0 К 035634 21 Кж 7 од 5. фебруара 2021. године и Рјешења Кантоналног суда у Сарајеву број 09 0 К 035634 21 Кв 8 од 21. јануара 2021. године у односу на члан II/3д) Устава Босне и Херцеговине и члан 5 Европске конвенције за заштиту људских права и основних слобода.

Одбацује се као недопуштена апелација **Д.С**. поднесена против Рјешења Врховног суда Федерације Босне и Херцеговине број 09 0 К 035634 21 Кж 7 од 5. фебруара 2021. године и Рјешења Кантоналног суда у Сарајеву број 09 0 К 035634 21 Кв 8 од 21. јануара 2021. године у односу на члан II/3е) Устава Босне и Херцеговине и члан 6 Европске конвенције за заштиту људских права и основних слобода, јер је преурађена.

Одлуку објавити у "Службеном гласнику Босне и Херцеговине", "Службеним новинама Федерације Босне и Херцеговине", "Службеном гласнику Републике Српске" и у "Службеном гласнику Брчко дистрикта Босне и Херцеговине".

ОБРАЗЛОЖЕЊЕ

I. Увод

1. Д. С. (у даљњем тексту: апелант) из Зенице, којег заступа Сенад Крехо, адвокат из Сарајева, поднио је 22. фебруара 2021. године апелацију Уставном суду Босне и Херцеговине (у даљњем тексту: Уставни суд) против Рјешења Врховног суда Федерације Босне и Херцеговине (у даљњем тексту: Врховни суд) број 09 0 К 035634 21 Кж 7 од 5. фебруара 2021. године и Рјешења Кантоналног суда у Сарајеву (у даљњем тексту: Кантонални суд) број 09 0 К 035634 21 Кв 8 од 21. јануара 2021. године.

II. Поступак пред Уставним судом

2. На основу члана 23 Правила Уставног суда, од Врховног суда, Кантоналног суда и Кантоналног тужилаштва Сарајево (у даљњем тексту: Тужилаштво) затражено је да

доставе одговоре на апелацију. Позвани су доставили одговоре.

III. Чињенично стање

3. Чињенице предмета које произилазе из апелантових навода и докумената предочених Уставном суду могу да се сумирају на сљедећи начин:

4. Кантонални суд, у вијећу састављеном од судије Р.Ш., као предсједника вијећа, и још двојице судија, као чланова вијећа, донио је Рјешење број 09 0 К 035634 21 Кв 8 од 21. јануара 2021. године којим је апеланту продужен притвор за два мјесеца (од 24. јануара до 24. марта 2021. године или до друге одлуке суда).

5. У образложењу је наведено да је Тужилаштво поднијело Кантоналном суду оптужницу против апеланта због кривичног дјела силовање из члана 203 став 2 у вези са ставом 1 Кривичног закона ФБиХ (у даљњем тексту: КЗ) и кривичног дјела противправно лишавање слободе из члана 179 став 2 у вези са ставом 1 КЗ, све у вези са чланом 54 истог закона, која је потврђена, и да је посљедње рјешење о продужењу притвора апеланту донесено 24. новембра 2020. године. Вршећи контролу оправданости притвора након детаљно извршеног увида у спис, Кантонални суд је закључио да постоје оправдани законски разлози за продужење по основу члана 146 став 1 тачка ц) Закона о кривичном поступку (у даљњем тексту: ЗКП). Како је навео Кантонални суд, основана сумња која је описана раније у рјешењу није доведена у питање, те је наведено шта се апеланту ставља на терет оптужницом и докази из којих проистиче основана сумња (стр. 3-7). Даље, Кантонални суд је навео шта је утврђено оцјеном наведених доказа (стр. 7-12), међу којима је потврда о привременом одузимању предмета из које произилази да је оштећена добровољно предала телефон, налаз ГАК-амбулантни преглед за оштећену, налаз вјештака, др Жује од 30. јануара 2020. године. Даље, од стране 12. Кантонални суд наводи да је 11. јуна 2020. године започео главни претрес, те је навео датуме претреса и доказе који су извођени, међу којима је, опет, саслушање вјештака, др Жује (страна 16), саслушање вјештака Зорана Обрадовића (страна 20) на (између осталог) околност вјештачења биолошких трагова узетих испод ноктију оштећене и апеланта.

6. На страни 31. Кантонални суд је навео да из анализе наведених доказа и чињеница утврђених њима, првенствено исказа оштећене и објективне медицинске документације, те налаза вјештака судскомедицинске струке, др Жује и видеозаписа снимка на телефону, произилази основана сумња да је апелант у инкриминисаном периоду држао оштећену против њене воље у стану, гдје ју је константно физички малтретирао, ударао и вршио насиље над њом, те да ју је на окрутан начин противправно затворио и држао затворену у свом стану и лишио је слободе кретања закључавањем стана и држањем кључа на ланцу око врата, не дозвољавајући јој ни да обави телефонску комуникацију без његовог присуства, те сугеришући одговоре које треба дати у комуникацији коју је обављала са сестром, те да јој је упућивао разне пријетње, како то произилази из њеног исказа, да је од ње тражио и присиљавао је на полни одношај на који је она и пристала због страха који је осјећала од апеланта, због физичког насиља које је испољавао и упућених пријетњи, те чињенице да ју је спречавао да напусти стан у који је добровољно дошла. Апелант је, како се то основано сумња, не само физичким насиљем већ и пријетњама да ће активирати бомбу пријетио оштећеној и објашњавао јој и посљедице које би могле да је снађу у случају да она одбије да са њим ступи у полне односе, те ју је на различите понижавајуће начине приморавао на сексуалне односе. Очигледно исказано физичко насиље, услијед којег је оштећена задобила повреде по глави, лицу и цијелом тијелу, а које су констатоване у медицинској документацији и у налазу вјештака, те исказане пријетње да ће је посути киселином и спалити јој лице, да ће активирати бомбу и на други начин исказане пријетње физичким насиљем према њој и њеној сестри, услијед чега је оштећена осјећала да је угрожена и његове пријетње схватила озбиљно, указују на нарочито окрутан и понижавајући начин на који се апелант опходио према оштећеној, да је над њом вршио више полних одношаја против њене воље, те да је приликом једног односа снимао видео указују на апелантову исказану намјеру да на нарочито понижавајући начин изврши ово кривично дјело према оштећеној, а како за то постоји основана сумња.

7. Дакле, оцјеном наведених доказа и чињеница и околности утврђених њима Кантонални суд је сматрао да је испуњен основни услов за продужење мјере притвора и у овој фази поступка, а то је основана сумња да је апелант починио кривично дјело силовање из члана 203 став 2 у вези са ставом 1 КЗ и кривично дјело противправно лишавање слободе из члана 179 став 2 у вези са ставом 1 КЗ, а све у вези са чланом 54 КЗ.

8. Кантонални суд је на страни 32. указао да је из транскрипта записника са главних претреса утврдио да је апелантов бранилац истицао приговоре који се односе на законитост и релевантност одређених доказа. Оцјењујући спроведене доказе на главном претресу, у оквиру постојања основане сумње (како је наведено у рјешењу Кантоналног суда), евидентно је да се исказима саслушаних свједока и вјештака оптужбе није довело у питање постојање основане сумње, а коначну оцјену доказа, односно њихову вјеродостојност даће судеће вијеће.

9. Даље, Кантонални суд је навео да су испуњени и да и даље постоје разлози за продужење притвора из члана 146 став 1 тачка ц) ЗКП због постојања нарочитих околности које оправдавају страх да ће апелант боравком на слободи починити кривично дјело за које се може изрећи казна затвора од три године или тежа. Кантонални суд је у односу на одредбу члана 146 став 1 тачка ц) ЗКП најприје навео да је објективни услов испуњен, али и да постоје нарочите околности на апелантовој страни.

10. Кантонални суд је навео да је при оцјени нарочитих околности потребно имати у виду личност оптуженог, као и врсту кривичних дјела која му се стављају на терет. Прије свега, кривична дјела која се стављају на терет апеланту су из групе кривичних дјела против полне слободе и морала, чији примарми објекат заштите јесте човјеково право да потпуно, слободно и самостално одлучује о свом полном животу, као и против слободе и права човјека и грађанина као елементарних људских права. У вези са наведеним, Кантонални суд је оцијенио да је апелант у овом предмету основано сумњив да је починио више кривичноправних радњи у континуитету, у периоду од три дана непрекидно, да је оштећену у неколико наврата физички ударао и присиљавао на сексуалне односе у више наврата, а све након што ју је заточио и држао затворену против њене воље у наведеном периоду, што указује на његову упорност, одлучност и безобзирност, као и на нарочито изражену насилну природу, те чињеницу да се физички иживљавао на слабијем полу и потчињавао је, те на различите начине је стављао у однос субординације и присиљавао је да га сексуално задовољава, како за све то постоји основана сумња.

11. Даље, Кантонални суд је навео да је, према изводу из казнене евиденције, апелант осуђиван пресудом Општин-

ског суда у Сарајеву (наведен број и датум) због кривичног дјела из члана 239 став 3 КЗФБиХ, којом му је утврђена казна затвора у трајању од четири мјесеца са роком провјере од једне године, уз мјеру безбједности одузимања предмета. Доводећи то у везу са чињеницом да је апелант основано сумњив да је починио кривична дјела у стицају, у времену од 6. до 9. јануара 2020. године, произилази да је апелант починио ова кривична дјела у вријеме док је на снази била условна осуда према њему, односно у вријеме провјеравања у којем времену би требало да се уздржава од чињења било каквих кривичних дјела, како је о томе упозорен одлуком Општинског суда. Према мишљењу Кантоналног суда, то додатно указује на апелантову склоност вршењу кривичних дјела, јер се, и поред ове чињенице, није уздржавао од чињења кривичних дјела, а што је све показатељ његове личности, односно показатељ да је склон асоцијалном понашању, да не поштује друштвене норме и стандарде понашања и да није успио да се правилно постави и да заузме позитивно становиште, односно да се суздржи од чињења нових кривичних дјела ни након правоснажне пресуде, него да је, напротив, у времену провјере по ранијој пресуди починио два кривична дјела у стицају у континуитету, како за то постоји основана сумња. Све наведено, према оцјени Кантоналног суда, у својој укупности представља нарочите околности које оправдавају бојазан да ће апелант, у случају пуштања на слободу, поновити кривично дјело за које може да се изрекне казна затвора од три године или тежа казна из којих разлога је апеланту притвор продужен и из основа одредбе члана 146 став 1 тачка ц) ЗКП.

12. Такође, Кантонални суд је навео, позивајући се на одредбе члана 137 став 2 и члана 145 став 1 ЗКП, да је размотрио могућност изрицања блажих мјера, али да је, имајући у виду врсту и тежину кривичних дјела која се апеланту стављају на терет, као и законски разлог на основу којег је оптуженом продужена мјера притвора, оцијенио да у конкретном случају мјерама забране није могуће обезбиједити успјешно и неометано вођење овог кривичног поступка, односно да мјере забране у конкретном случају нису адекватне да би се њима остварила сврха отклањања наведених опасности.

13. Врховни суд је донио Рјешење број 09 0 К 035634 21 Кж 7 од 5. фебруара 2021. године којим је апелантову жалбу одбио као неосновану.

14. У образложењу рјешења је наведено да је апелант у жалби истицао да је судија Р.Ш., која је сродник оштећене (М.Ш.), учествовала у доношењу рјешења, супротно члану 39 тачка б) ЗКП. У односу на ове наводе, Врховни суд је навео да они нису ничим поткријепљени (осим навода апелантовог браниоца да та сазнања црпи од апеланта). Даље, позивајући се на члан 39 тачка б) ЗКП, Врховни суд је навео да апелант није навео о ком се степену сродства ради, те је сматрао да је неприхватљиво становиште да је повријеђено право на апелантову одбрану. Даље, Врховни суд је указао да је увидом у комплетан спис утврдио да је апелант у рјешењу (претходном) истицао исте наводе на које му је суд одговорио на означеним странама, а да затим у жалби није више истицао те наводе, те је нетачан навод да му Врховни суд није одговорио на наводе.

15. Даље, у односу на навод из жалбе да су незаконито изузети исјечци испод ноктију апеланта и оштећене, који су били предмет биолошког вјештачења, Врховни суд је указао да они не доводе у питање законитост побијаног рјешења, да је вјештак поступао по наредби и да првостепени суд није заснивао своје рјешење на резултатима анализе бриса исјечака ноктију апеланта и оштећене, већ на другим закључцима овог вјештака који су рађени на основу издатих наредби, па се не може прихватити апелантов навод да је побијано рјешење засновано на доказу на којем према одредбама ЗКП не може да се заснива одлука и да је доношењем побијаног рјешења учињена битна повреда одредаба кривичног поступка из члана 312 став 1 тачка и) ЗКП.

16. Врховни суд је, даље, одговорио на навод из жалбе да су обављени тјелесни прегледи оштећене, да је прикупљена медицинска документација на њено име (преглед КЦУС-А, ГАК-а, наведени број и датум, налаз и мишљење љекара специјалисте КЦУС-а), па, у вези са тим, и налаз и мишљење вјештака, др Жује незаконити докази у смислу одредбе члана 312 став 1 тачка и) ЗКП који као такви морају да се изузму из списа, будући да је преглед оштећене обављен без наредбе суда, односно тужилаштва, те је установио да су ови наводи неосновани. Како је навео Врховни суд, увидом у спис предмета, конкретно увидом у налаз Клинике за гинекологију и акушерство у Сарајеву (на који апелант у жалби указује), у трећем пасусу је констатовано: "На приједлог полицијског истражитеља Одјељења криминалистичке полиције МУП-а КС IV Полицијска управа/Одјељење криминалистичке полиције Сарајево, а уз претходну сагласност дежурног тужиоца КТКС […], која је дала сагласност и наредбу за вршење гинеколошког и тјелесног прегледа." Стога, будући да је тјелесни и гинеколошки преглед оштећене обављен уз сагласност и по наредби наведене тужитељке, Врховни суд није могао да прихвати истакнуте жалбене наводе, па се, с тим у вези, докази на које апелант у жалби указује не могу да означе као незаконити докази у смислу одредбе члана 11 ст. 1 и 2 ЗКП. Слиједом наведеног, у конкретном случају није учињена ни битна повреда одредаба кривичног поступка из члана 312 став 1 тачка и) ЗКП.

17. Даље, побијајући првостепено рјешење, апелант је указивао у жалби да је оштећена добровољно предала телефон наведене марке, на основу чега јој је издата потврда о привременом одузимању предмета, али да је (на основу документације на коју се апелант позива из које то произилази) предметни мобител предат на депоновање (чување) тек касније, односно да је био у посједу полиције пуних осам дана, да је садржина тог телефона са приступном шифром био доступан припадницима полиције, те да је неистинита констатација службеника полиције на потврди о привременом одузимању предметног телефона да је наведени телефон предат на чување Кантоналном суду у Сарајеву са даном наведеним на потврди. Даље, овај телефон је предат на вјештачење вјештаку, те је и ово незаконит доказ, као плод отровне воћке.

18. У односу на ове наводе, Врховни суд је навео да они нису тачни, што је образложио на страни 5, док се на страни 6. изјаснио на наводе да је судија поступао супротно члану 70 став 2 ЗКП, односно да није сачинио записник након издавања усмене наредбе за претрес апелантовог стана о чему се Врховни суд изјаснио наводећи да ни ови наводи не доводе у питање законитост побијаног рјешења.

19. У односу на навод из жалбе да суд није навео разлоге о одлучним чињеницама за закључак о постојању основане сумње, већ да су само побројани приложени докази и наведено шта из њих произилази, али да нису наведени јасни, логични и недвосмислени разлози о одлучним чињеницама које конкретизују основану сумњу да је апелант учинио кривична дјела која му се стављају на терет.

20. Врховни суд је у односу на наведено истакао да ови наводи нису основани, јер из побијаног рјешења произилази да је првостепени суд навео конкретне разлоге за закључак о постојању основане сумње да је апелант учинио кривична

дјела за која се предметном оптужницом терети, позивајући се при томе на низ доказа објективне и субјективне природе (исказе свједока, налаз и мишљење вјештака медицинске струке, вјештака биолошке струке и материјалне доказе у спису, међу којима и мобилни телефон са видео-снимком о којем се у свом исказу оштећена изјашњавала), чија садржина је укратко наведена у побијаном рјешењу, а потом је на страни 31, након оцјене доказа, изнио јасне разлоге за закључак о постојању основане сумње да је апелант учинио кривична дјела за која се води кривични поступак против њега. Стога се неосновано жалбом браниоца оптуженог указује да побијано рјешење, када је у питању закључак суда о постојању основане сумње да је апелант учинио кривична дјела која му се стављају на терет, не садржи разлоге о одлучним чињеницама, односно да је њима учињена битна повреда одредаба кривичног поступка из члана 312 став 1 тачка к) ЗКП, па је, с тим у вези, неосновано и његово позивање на наведене одлуке Врховног суда Федерације Босне и Херцеговине и пресуде Европског суда за људска права (у даљњем тексту: Европски суд), као и стандарде утврђене праксом Европског суда и Уставног суда.

21. Врховни суд на страни 8. наводи да је апелант побијао рјешење и у односу на посебни притворски основ наводима да првостепени суд нарочите околности види у чињеници "да је [апеланту] стављено на терет кривично дјело против полне слободе и морала, личности оптуженог, врсти кривичних дјела, више кривичноправних радњи, ударању и присиљавању на сексуалне односе у више наврата, што је апсолутно искључено управо исказом оштећене, те извршењу ових дјела када је био на условној осуди због посједовања дроге, да је апелант конзумирао опојну дрогу у стану, а које чињенице додатно указују на склоност [апеланта] вршењу кривичних дјела". Апелант је сматрао да је овакав закључак првостепеног суда о постојању нарочитих околности у смислу предметне одредбе произвољан и паушалан, да оптужење за овакву врсту кривичних дјела "није никакав додатни терет, нити нарочита околност, те посебно чињеница да је он био на условној осуди", да према пракси Европског суда, "употреба притворског основа по основу итерацијске опасности долази у обзир само онда када постоји стварна опасност од понављања тешке кривичне радње", да је првостепени суд произвољно закључио да је "[апелант] конзумирао дрогу у стану знајући да је посједовање опојне дроге забрањено а чији су трагови пронађени у његовом стану", користећи то као аргуменат за становиште о постојању нарочитих околности које оправдавају бојазан од понављања кривичног дјела, те да је овако једнострано и паушално закључивање првостепеног суда (што је противно успостављеним стандардима Европског суда) довело до кршења апелантовог права на фер и правично суђење. Врховни суд је навео да је апелант наводе поткријепио позивањем на одлуке Европског суда, те одлуке Уставног суда.

22. Врховни суд је указао да ови жалбени наводи не доводе у питање правилност закључка првостепеног суда да на апелантовој страни егзистира притворски основ из члана 146 став 1 тачка ц) ЗКП. Супротно жалбеним тврдњама, првостепени суд је у образложењу свог рјешења навео јасне и одређене разлоге за закључак да у конкретном случају постоје нарочите околности које оправдавају бојазан да ће апелант, уколико би му притвор био укинут, поновити кривична дјела за која може да се изрекне казна затвора од три године или тежа казна. Тако се првостепени суд одређено позвао на чињеницу да постоји основана сумња да је апелант починио кривична дјела из потврђене оптужнице (силовање из члана 203 став 2 у вези са ставом 1 и противправно лишавање слободе из члана 179 став 2 у вези са ставом 1 КЗ, у вези са чланом 54 КЗ), да је апелант, такође, основано сумњив да је у периоду од свега три дана починио више кривичноправних радњи у континуитету (све радње предузете су према истој оштећеној), да је оштећену у неколико наврата више пута физички ударао и присиљавао на сексуалне односе, и то све након што ју је заточио и у свом стану држао затворену против њене воље из којих чињеница и околности је потом извео закључак о његовој упорности, одлучности и безобзирности. Даље је првостепени суд у обзир узео и чињеницу да је апелант раније осуђиван пресудом Општинског суда у Сарајеву због кривичног дјела посједовање и омогућавање уживања опојних дрога из члана 239 став 3 КЗ, којом му је изречена условна осуда са утврђеном казном затвора у трајању од четири мјесеца и роком провјере од једне године, при чему је посебно наглашено да је апелант предметна кривична дјела, како постоји основана сумња, починио за вријеме рока провјере по наведеној пресуди Општинског суда у Сарајеву. Ове околности у својој укупности и по налажењу Врховног суда представљају нарочите околности које оправдавају бојазан да би апелант, за случај да се нађе на слободи, могао да понови кривична дјела за која се по закону може изрећи казна затвора од три године или тежа казна. Код оваквих чињеничних утврђења неоснованим се показују жалбени наводи да првостепени суд у свом рјешењу није дао разлоге за становиште да је на апелантовој страни итерацијска опасност још увијек актуелна, те да и даље егзистира посебни притворски основ из одредбе члана 146 став 1 тачка ц) ЗКП.

23. Како је Врховни суд навео, ова оцјена није доведена у питање ни, у основи коректним, приговором из жалбе да је у образложењу побијаног рјешења непотребно наведено да је "[апелант] конзумирао дрогу у стану, знајући да је посједовање опојне дроге забрањено, а чији су трагови пронађени у његовом стану". Околност да је апелант радње за које се терети (за шта постоји основана сумња) починио у вријеме провјере према раније изреченој условној осуди, и по мишљењу Врховног суда, има значај за конкретни посебни притворски основ и првостепени суд ју је правилно оцијенио. Стога, одлуке Европског суда, као ни одлуке Уставног суда на које се жалба позива нису примјењиве на конкретан предмет.

24. Врховни суд је, на крају, истакао да је првостепени суд, када је донио првостепено рјешење, имао у виду одредбу члана 137 ЗКП, односно размотрио је могућност да ли би се иста сврха могла да оствари неком блажом мјером, али је закључио да је мјера притвора за сада једина адекватна мјера.

IV. Апелација

а) Наводи из апелације

25. Апелант у апелацији указује на повреду права на личну слободу и безбједност из члана II/3д) Устава Босне и Херцеговине и члана 5 Европске конвенције и права на правично суђење из члана II/3е) Устава Босне и Херцеговине и члана 6 Европске конвенције и члана 13 Европске конвенције. Апелант, најприје, детаљно наводи повреду права на правично суђење. Суштина навода (веома детаљно и опширно наведени) из апелације се своди на апелантову тврдњу да су докази на којима суд заснива постојање основане сумње незаконити докази, прибављени супротно одредбама ЗКП, те да су се они морали да издвоје и на њима није могла да се заснује одлука о одређивању и продужењу притвора. Према апелантовом мишљењу, ови докази су таквог квалитета да, осим исказа оштећене, те видео-записа

који потврђује непостојање било какве силе и добровољност оштећене, не постоји ниједан други доказ о постојању основане сумње за извршење кривичних дјела, те да постоји повреда права на правично суђење с обзиром на то да су се наведени докази користили у поступку одређивања и продужавања притвора као *de facto* једини директан доказ којим се апелант теретио за предметно кривично дјело. Даље, апелант у апелацији детаљно указује у чему се састоји незаконитост доказа (медицинска документација оштећене након њеног тјелесног прегледа извршеног без наредбе суда или тужилаштва, супротно одредби члана 123 став 3 ЗКП, што је детаљно наведено у апелацији, те у вези са тим незаконитом доказом налазом и мишљењем вјештака који је користио наведену медицинску документацију. Даље, апелант наводи да је незаконит доказ налаз вјештака који је вјештачио биолошке трагове, а који су, такође, узети без наредбе суда, те у том дијелу проблематизује рјешење Врховног суда да суд није темељио побијано рјешење на резултатима анализе бриса исјечка ноктију. Апелант указује да мобилни телефон који је предала оштећена службеницима полиције није одмах предат суду и похрањен). Такође, апелант у односу на кршење права на правично суђење указује да је о апелантовом притвору одлучивао сродник Р.Ш., предсједник вијећа, оштећене М.Ш., а које сазнање о сродству има јер је са оштећеном био девет мјесеци у ванбрачној заједници. У том дијелу проблематизује одлуку суда и закључак Врховног суда да апелант није навео степен сродства и то поткријепио доказом, указујући да је овај навод хтио поткријепити саслушањем оштећене, које је предсједница вијећа одбила (11. фебруара 2021. године), чиме му је повријеђено право на једнакост оружја. Такође, с обзиром на то да се ради о личним подацима сваког лица који су заштићени законом, апелант не може то доказати, а Врховни суд (чија пасивност зачуђује, како наводи апелант) није нпр. тражио изјашњење судије Р.Ш., или спровео друге потребне радње путем државних и других институција, чиме су оба суда показала пристрасност.

26. У односу на повреду права на личну слободу и безбједност, апелант наводи да суд није изнио разлоге о одлучним чињеницама или разлоге на основу чега је апелант основано сумњив (јер је претходно указано на повреде права на правично суђење). Суштина навода о повреди права на личну слободу и безбједност могла би да се сажме у сљедеће апелантове наводе: "…из овако контрадикторног образложења побијаног рјешења и учињених битних повреда, те заснивања одлуке на незаконитим доказима сасвим сигурно се не може закључити да је задовољен стандард основане сумње како је дефинисан одредбама ЗКПФБиХ, нити постоје чињенице и информације на основу којих ће објективни посматрач закључити да је лице у питању могло да почини кривично дјело за које се терети, како то захтијевају стандарди члана 5 став 1 тачка ц) Европске конвенције" и навод: "Због евидентних повреда, те чињенице да је побијано рјешење своју одлуку засновало на доказима прибављеним повредама људских права и слобода прописаних Уставом и међународним уговорима, као и противно одредбама ЗКПФБиХ одбрана неће детаљније анализирати посебне притворске разлоге из тачке ц) с обзиром на то да побројане повреде до темеља оспоравају закључке суда о постојању основане сумње, јер издвајањем претходно наведених незаконито прибављених доказа такав закључак апсолутно неће бити могућ". Ипак, у наставку апелант указује да редовни судови нису идентификовали нарочите околности, те да се позивају на "укупне околности предмета". Апелант је указао да ни оштећена није исказала никакву бојазан или страх да ће апелант пуштањем на слободу починити кривично дјело.

б) Одговор на апелацију

27. У одговору на апелацију Врховни суд је навео да је апелација неоснована, упућујући на релевантне дијелове оспореног рјешења у којима се изјашњавао о апелантовим жалбеним приговорима (и наводима из апелације).

28. У одговору на апелацију Кантонални суд је навео да је апелација неоснована и да нису почињене повреде које апелант наводи у апелацији, као и да је рјешење донесено у складу са одредбом чл. 146 став 1 тачка ц) и 151 ЗКП.

29. У одговору на апелацију Тужилаштво је истакло да је апелација неоснована, посебно се осврћући на апелантов навод о незаконитости прегледа оштећене и указујући да је оштећена добровољно прегледана.

V. Релевантни прописи

30. **Закон о кривичном поступку ФБиХ** ("Службене новине ФБиХ" бр. 35/03, 37/03 - исправка, 56/03 - исправка, 78/04, 28/05, 55/06, 27/07, 53/07, 9/09, 12/10, 8/13, 59/14 и 74/20)

За потребе ове одлуке користи се неслужбени пречишћени текст, сачињен у Уставном суду БиХ, који гласи:

Члан 39. тачка б)

Разлози за изузимање

Судија не може вршити судијску дужност:

б) ако му је осумњичени односно оптужени, његов бранилац, тужилац, оштећени, његов законски заступник или опуномоћеник, брачни односно ванбрачни друг или сродник по крви у правој линији до било којег степена, у бочној линији до четвртог степена, а по тазбини до другог степена,

Члан 146. став (1) тачка ц)

Разлози за притвор

(1) Ако постоји основана сумња да је одређено лице починило кривично дјело, притвор му се може одредити:

ц) ако нарочите околности оправдавају страх да ће поновити кривично дјело или да ће довршити покушано кривично дјело или да ће починити кривично дјело којим пријети, а за та кривична дјела може се изрећи казна затвора најмање од три године или тежа казна,

Члан 151. став (1)

Притвор послије потврђивања оптужнице

(1) Притвор се може одредити, продужити или укинути и послије потврђивања оптужнице. Контрола оправданости притвора се врши по истеку свака два мјесеца од дана доношења посљедњег рјешења о притвору. Жалба против овог рјешења не задржава његово извршење.

VI. Допустивост

31. У складу са чланом VI/3б) Устава Босне и Херцеговине, Уставни суд, такође, има апелациону надлежност у питањима која су садржана у овом уставу када она постану предмет спора због пресуде било којег суда у Босни и Херцеговини.

32. У складу са чланом 18 став (1) Правила Уставног суда, Уставни суд може да разматра апелацију само ако су против пресуде, односно одлуке која се њоме побија, исцрпљени сви дјелотворни правни лијекови могући према закону и ако се поднесе у року од 60 дана од дана када је подносилац апелације примио одлуку о посљедњем дјелотворном правном лијеку којег је користио.

Право на правично суђење

33. Уставни суд примјећује да се највећи дио апелације односи на апелантове наводе о повреди права на правично

суђење услијед чињенице да суд одлуку о притвору заснива на незаконитим доказима.

34. У вези са апелантовим наводима о кршењу права на правично суђење из члана II/3е) Устава Босне и Херцеговине и члана 6 став 1 Европске конвенције, Уставни суд подсјећа да се гаранције права на правично суђење из члана 6 Европске конвенције односе на кривични поступак у цијелости, те да се одговор на питање да ли је нека од ових гаранција прекршена не може дати док поступак траје, јер евентуални процедурални пропусти и недостаци који се појаве у једној фази поступка могу да буду исправљени у некој од наредних фаза истог тог поступка. Слиједом тога, није могуће, у начелу, утврдити да ли је кривични поступак био правичан док се поступак правоснажно не оконча (види, Европски суд, *Barbera, Meeseque и Jabardo против Шпаније*, пресуда од 6. децембра 1988. године, Серија А, број 146, став 68, Уставни суд, Одлука број *У 63/01* од 27. јуна 2003. године, тачка 18, објављена у "Службеном гласнику Босне и Херцеговине" број 38/03).

35. У конкретном случају кривични поступак против апеланта још није окончан, већ су предметном апелацијом оспорена процесна рјешења којим му је одређен притвор а након потврђивања оптужнице, док је фаза суђења у току. У вези с тим, Уставни суд примјећује да оспорена рјешења не представљају утврђење основаности кривичне оптужбе против апеланта, у смислу члана 6 Европске конвенције (види, *mutatis mutandis*, Уставни суд, Одлука број *АП 3271/13* од 23. децембра 2013. године, доступна на www.ustavnisud.ba, тачка 26). С обзиром на то Уставни суд закључује да је предметна апелација у односу на наводе о кршењу права на правично суђење из члана II/3е) Устава Босне и Херцеговине и члана 6 Европске конвенције преурањена.

36. Апелантов навод о повреди права на правично суђење због наводног сродства предсједника судећег вијећа која је донијела рјешење о продужењу притвора апеланту и оштећене Уставни суд ће испитати у наставку одлуке, али у оквиру навода о повреди права из члана 5 став 4 Европске конвенције.

Право на личну слободу и безбједност

37. У конкретном случају предмет оспоравања апелацијом је рјешење Врховног суда против којег нема других дјелотворних правних лијекова могућих према закону. Затим, оспорено рјешење апелант је примио 17. фебруара 2021. године, а апелација је поднесена 23. фебруара 2021. године, тј. у року од 60 дана, како је прописано чланом 18 став (1) Правила Уставног суда. Коначно, апелација испуњава и услове из члана 18 ст. (3) и (4) Правила Уставног суда, јер не постоји неки формални разлог због којег апелација није допустива, нити је очигледно (*prima facie)* неоснована.

38. Имајући у виду одредбе члана VI/3б) Устава Босне и Херцеговине, члана 18 ст. (1), (3) и (4) Правила Уставног суда, Уставни суд је утврдио да предметна апелација испуњава услове у погледу допустивости.

VII. Меритум

39. Апелант побија наведена рјешења, тврдећи да су тим рјешењима повријеђена његова права из члана II/3д) Устава Босне и Херцеговине и члана 5 Европске конвенције.

Право на личну слободу и безбједност

40. Члан II/3 Устава Босне и Херцеговине у релевантном дијелу гласи:

Сва лица на територији Босне и Херцеговине уживају људска права и основне слободе из става 2 овог члана, а она обухватају:

д) Право на личну слободу и безбједност.

41. Члан 5 Европске конвенције у релевантном дијелу гласи:

1. Свако има право на слободу и безбједност личности. Нико не може бити лишен слободе осим у сљедећим случајевима и у складу са поступком прописаним законом:

(...)

ц) у случају законитог хапшења или притварања лица у сврху његовог довођења пред надлежну закониту власт због разумне сумње да је починило кривично дјело, или када се то разумно сматра потребним како би се спријечило почињење кривичног дјела или бјекство након почињења кривичног дјела;

(...)

3. Свако ко је ухапшен или притворен у складу с одредбама из става 1 тачка ц) овог члана изводи се без одлагања пред судију или друго службено лице овлашћено законом да врши судску власт, те има право да му се суди у разумном року или да буде пуштен на слободу до суђења. Пуштање на слободу може бити условљено јемствима да ће се лице појавити на суђењу.

4. Свако ко је лишен слободе хапшењем или притварањем има право покренути поступак у коме ће суд брзо одлучити о законитости његовог притварања и наложити пуштање на слободу ако је притварање било незаконито.

42. Уставни суд примјећује да је апелант оспорио рјешења којим му је продужен притвор и одбијена његова жалба на такво рјешење. Такође, Уставни суд примјећује да апелант у вези са донесеним рјешењима и датим образложењима оспорава постојање основане сумње и посебних притворских разлога. Апелант указује и на пристрасност суда, и то првостепеног, због учествовања предсједника вијећа Р.Ш., као и Врховног суда због начина на који је одлучио о овим апелантовим приговорима у одлуци о жалби. Дакле, како се апелант налази у притвору, те оспорава рјешења о продужењу притвора, Уставни суд сматра да ове наводе треба испитати у оквиру гаранција које нуде члан II/3д) Устава Босне и Херцеговине и члан 5 Европске конвенције.

43. Такође, како је претходно наведено у овој одлуци (види тачку 36. Одлуке), апелантове наводе о томе да је суд који је донио рјешење о продужењу притвора био пристрасан, јер је предсједник вијећа наводни сродник оштећене, као и Врховни суд, који није адекватно поступио по апелантовој жалби (и у овом дијелу), Уставни суд ће, сходно пракси Европског суда, испитати повреде права из члана 5 став 4 Европске конвенције. Имајући у виду досадашњу праксу Уставног суда у предметима у којима се бавио питањем непристрасности суда (види, *inter alia,* Одлуку број *АП 2107/12* од 24. априла 2015. године, тачка 37, доступну на www.ustavnisud.ba) да, уколико се утврди да суд није био непристрасан, није потребно даље испитивати апелантове наводе, Уставни суд сматра да је потребно најприје испитати овај навод.

44. Дакле, Уставни суд примјећује да је апелант указао да је предсједница вијећа Р.Ш. која је донијела првостепено рјешење сродник оштећене М.Ш.

45. С тим у вези, Уставни суд подсјећа на становиште Европског суда да члан 5 став 4 Европске конвенције садржи право "покретања поступка пред судом", не утврђује захтјев независности и непристрасности тог суда (у језичком смислу, садржајно, већ тражи "суд") и стога се разликује од члана 6 став 1 који се, између осталог, односи на "независан

и непристрасни суд" (дакле, јасно и експлицитно наведено). Међутим, Европски суд је у неколико пресуда закључио да је независност један од најважнијих конститутивних елемената појма "суд" (види, *Neumeister против Аустрије*, пресуда од 27. јуна 1968, Серија А бр. 8, пар. 24, и *D.N. против Швајцарске* [VV], бр. 27154/95, став 42, ECHR 2001-III). Према мишљењу Европског суда, било би незамисливо да члан 5 став 4 Конвенције, који се, између осталог, односи на тако осјетљиво питање као што је лишавање слободе лица, не би требало да подједнако предвиђа, као основни услов, непристрасност тог суда.

46. Даље, Уставни суд примјећује да је судија Р.Ш. (која има исто презиме као оштећена) учествовала као предсједница вијећа у доношењу рјешења Кантоналног суда. Такође, Уставни суд примјећује да апелант наводи да је Р.Ш. "тетка" оштећене и да је ова сазнања добио од оштећене, јер је живио са оштећеном у ванбрачној заједници. Апелант проблематизује становиште Врховног суда (који је по апелантовој жалби одлучивао о апелантовом приговору да је у доношењу одлуке учествовао судија који је требало да се изузме) да апелант није пружио доказ о наведеном, те наводи да он сродство (с обзиром на то да се ради о личним подацима лица који су заштићени законом) није ни могао да докаже, осим предложеним саслушањем и директним испитивањем оштећене, које је одбијено 21. фебруара 2021. године. У вези са наведеним, Уставни суд примјећује да се Врховни суд позвао на одредбе члана 39 тачка б) ЗКП, али да је истакао да апелант није навео о којем се степену сродства ради и да ничим није поткријепио наводе.

47. Уставни суд указује на становиште Европског суда изнесено у бројним одлукама да судови треба да уливају повјерење како јавности, тако и оптуженим лицима. Међутим, сумња у пристрасност суда, поготово у објективну пристрасност (дакле, због сродства), требало би да буде дата конкретније и увјерљивије него што је апелант то урадио у предметном случају. Апелант је у жалби истицао да судија није могла да учествује у вијећу, позивајући се на члан 39 став б) ЗКП, указујући да има сазнање да је тетка оштећене, а у апелацији наводи да он сродство не може да докаже, јер се ради о личним подацима. Уставни суд указује да такав навод није истицао пред редовним судом, нити је суду доставио доказе да му је, због евентуалних законских ограничења, немогуће да пружи доказе о сродству.

48. Дакле, Уставни суд налази да је апелант требало, уз жалбу Врховном суду, да учини конкретнијим и вјероватнијим наводе о сродству, или да образложи и учини вјероватном своју тврдњу да доказе не може да прибави, јер му то не дозвољава јавна власт која је у посједу доказа, тј. да му то не дозвољавају позитивни прописи, те да затражи/предложи да их суд прибави по службеној дужности, а што је пропустио да учини у редовном поступку. Апелант је у апелацији навео да је наводе о сродству хтио да потврди саслушањем М.Ш., чиме је само указао на могућност доказивања оваквих навода на различите начине. У односу на чињеницу (коју наводи апелант у апелацији) да је приједлог одбране "предсједница вијећа дана 11. фебруара 2021. године одбила", чиме је, како наводи апелант, дошло до кршења права на једнакост оружја, Уставни суд не може да се изјашњава и да је доведе у везу са оспореним рјешењима, имајући у виду да се ради о датуму након доношења оспорених рјешења.

49. Имајући у виду све наведено, Уставни суд закључује да су апелантови наводи о повреди права из члана II/3д) Устава Босне и Херцеговине и члана 5 став 4 Европске конвенције неосновани.

50. Даље ће Уставни суд испитати апелантове наводе који се односе на непостојање основане сумње и посебних притворских разлога у оспореним рјешењима.

51. Уставни суд подсјећа да је Европски суд у својој пракси усвојио становиште да постојање "основане сумње" на којој се темељи лишавање слободе чини суштински дио гаранција против произвољног лишавања и представља *conditio sine qua non* за одређивање или продужење притвора. Постојање "основане сумње" претпоставља постојање чињеница или информација на основу којих ће, како је Европски суд указао, објективни посматрач закључити да је лице које је у питању могло да почини кривично дјело за које се терети. Што ће се сматрати "основаним", зависиће од свих околности случаја. Чак и у случајевима када се од полиције и других органа гоњења захтијева хитно поступање због заштите интереса јавне безбједности, јавна власт мора да пружи бар неке чињенице или информације из којих би се видјело да је постојала основана сумња да је лице лишено слободе починило кривично дјело за које се терети (види, Европски суд, *Fox, Campbell и Hartley против Уједињеног Краљевства*, пресуда од 30. августа 1990. године, Серија А број 182, тач. 32-34, и *Stepuleac против Молдавије*, пресуда од 6. новембра 2007. године, апликација број 8207/06, тачка 68).

52. У конкретном случају, како је то претходно наведено у одлуци, суштина апелантових навода може да се сведе на тврдњу о "непостојању основане сумње", јер се она заснива на незаконитим доказима, те њиховим издвајањем из предмета не би остао нити један доказ "осим исказа оштећене, те видео-записа који потврђује непостојање било какве силе и добровољност оштећене" који би потврдио постојање основане сумње. Апелант је, такође, указао да суд није изнио разлоге о одлучним чињеницама.

53. Уставни суд, супротно апелантовим наводима, примјећује да је редовни суд указао на ток поступка, чињеницу да је оптужница против апеланта подигнута и потврђена, као и да је у току главни претрес. Даље, суд је побројао доказе који указују на постојање основане сумње, те је указао шта из доказа произилази, што је све детаљно образложио. Уставни суд примјећује да је апелантов навод да суд није навео јасне и конкретне разлоге о постојању основане сумње испитао и Врховни суд, те да је он дао сасвим јасно и одговарајуће образложење у вези са наведеним, указујући да овим апелантовим наводима (из жалбе) нису доведене у питање законитост и правилност побијаног рјешења, а наведено образложење Уставном суду ни у чему не оставља утисак произвољности или било које повреде стандарда који су гарантовани чланом 5 Европске конвенције. Осим тога, Уставни суд указује на своје становиште изражено у бројним одлукама да питање законитости или незаконитости прибављања доказа на којима је заснована основана сумња није питање које потпада под члан 5 став 1 тачка ц) Европске конвенције.

54. Даље, Уставни суд примјећује да је апелант проблематизовао и (не)постојање нарочитих околности на апелантовој страни, односно да судови нису идентификовали нарочите околности произвољном примјеном одредаба чл. 146 став 1 тачка ц) и 151 ЗКП.

55. У вези са наведеним, Уставни суд подсјећа да поштивање члана 5 став 3 Европске конвенције захтијева да судска власт преиспита сва питања у вези с притвором, те да одлуку о притвору донесе позивајући се на објективне критеријуме предвиђене законом. При томе постојање основане сумње након одређеног времена није довољно, већ мора да се процијени да ли за притвор постоје релевантни и довољни разлози (види, Европски суд, *Trzaska против*

Пољске, пресуда од 11. јула 2000. године, апликација број 25792/94, став 63). Кад су дати такви разлози, Европски и Уставни суд ће испитати и да ли су надлежне власти показале посебну ревност у вођењу поступка (*idem, Бернобић против Хрватске*, став 62 с даљњим референцама).

56. Уставни суд, такође, указује да је при одлучивању о оправданости одређивања притвора осумњиченом или оптуженом тежина кривичног дјела које му се ставља на терет, свакако, релевантан елеменат за одлучивање, али да то не може бити аргуменат који једини може бити довољан за продужење притвора (види, Европски суд, *Ilijkov против Бугарске*, пресуда од 26. јула 2001. године, апликација број 33977/96, ст. 80-81). Разлози "за и против" не могу бити само уопштено наведени, већ морају да садржавају референцу на специфичне чињенице и на личне околности осумњиченог које оправдавају његово притварање (види, Европски суд, *Aleksaniyan против Русије*, пресуда од 22. децембра 2008. године, апликација број 46468/06, тачка 179).

57. У конкретном случају апеланту је продужен притвор због опасности да ће поновити кривично дјело како је прописано чланом 146 став 1 тачка ц) ЗКП, те ће Уставни суд испитати образложења која су редовни судови дали у погледу постојања овог посебног притворског разлога.

58. Уставни суд понавља да опасност од поновног почињења дјела, ако је увјерљиво утврђена, може да наведе судске власти да ставе и оставе осумњиченог у притвору како би спријечиле покушаје да почини даљња кривична дјела. Међутим, потребно је, између осталих услова, да опасност буде вјероватна, а мјера одговарајућа у свјетлу околности предмета, посебно прошлости и личности наведеног лица (види, Европски суд, *Clooth против Белгије,* 12. децембар 1991, став 40, Серија А бр. 225, и *Paradysz против Француске*, апликација број 17020/05, став 71, 29. октобра 2009. године). Најзад, тежина кривичног дјела не може сама за себе да послужи као оправдање за дуге периоде притвора (види, Европски суд, *Ilijkov против Бугарске,* апликација број 33977/96, ст. 80-81, 26. јули 2001, *Michta против Пољске*, апликација број 13425/02, став 49, 4. мај 2006, и *Gultyayeva против Русије*, апликација број 67413/01, став 186, 1. април 2010. године).

59. Имајући у виду апелантове наводе и садржину рјешења која је оспорио апелацијом, Уставни суд примјећује да се ради о рјешењима која су донесена након подигнуте оптужнице против апеланта, у поступку судске контроле оправданости притвора. У односу на посебан притворски разлог из члана 146 став 1 тачка ц) ЗКП, Уставни суд примјећује да је апелант истакао да суд није навео нарочите околности, да се и у овом дијелу поново интерпретирао налаз о постојању основане сумње и да се суд позвао на "укупне околности конкретног предмета", те да овакав приступ претвара притвор у облигаторан. Супротно апелантовим наводима, Уставни суд примјећује да је редовни суд оцијенио као нарочиту околност чињеницу о начину извршења кривичног дјела (за шта постоји основана сумња) при чему је показао изразиту упорност, безобзирност и одлучност, као и насилну природу према слабијем полу, али и личност апеланта који је радње извршења предузео у времену када је по пресуди Општинског суда требало да се уздржава од чињења било каквих кривичних дјела (у времену провјеравања по правоснажној пресуди), те имајући у виду бројност кривичних дјела, као и сама кривична дјела која се апеланту стављају на терет у конкретном предмету (за шта постоји основана сумња). Наведено, према мишљењу Уставног суда, у својој свеукупности представља нарочите околности које оправдавају бојазан од понављања кривичног дјела од апеланта, како је и редовни суд навео и представља озбиљан разлог од јавног интереса који, независно о претпоставци невиности, претежу над правом на слободу.

60. Даље, иако апелант указује да судови нису адекватно размотрили примјену блажих мјера, имајући у виду све наведено, као и образложења редовног суда, Уставни суд не може да прихвати овај апелантов навод, већ сматра да је он паушалан.

61. Стога, Уставни суд сматра да су у овој фази поступка редовни судови дали довољне и релевантне разлоге за продужење притвора због постојања основане сумње и по основу члана 146 став 1 тачка ц) ЗКП, а што, према мишљењу Уставног суда, не изгледа произвољно, већ конкретно и образложено, те у складу са стандардима из члана 5 Европске конвенције.

62. Имајући у виду чињеницу да је апелант изјавио жалбу против рјешења Кантоналног суда о којој је одлучио Врховни суд, као и претходне закључке Уставног суда у овој одлуци, Уставни суд налази да у околностима конкретног предмета нема потребе да испитује наводе о повреди апелантовог права из члана 13 Европске конвенције.

VIII. Закључак

63. Уставни суд закључује да су апелантови наводи о повреди права на слободу и безбједност личности из члана II/3д) Устава Босне и Херцеговине и члана 5 став 1 тачка ц) и ст. 3 и 4 Европске конвенције неосновани у односу на оспорена рјешења, јер апелант није на адекватан начин пред суд изнио наводе о непристрасности суда/судије/предсједника вијећа, које је донијело рјешење о продужењу притвора апеланту у поступку судске контроле из основа члана 146 став 1 тачка ц) ЗКП о чему су редовни судови дали конкретне, јасне и довољне разлоге који, супротно наводима из апелације, нису произвољни.

64. На основу члана 18 став (3) тачка л), члана 59 ст. (1) и (3) Правила Уставног суда, Уставни суд је одлучио као у диспозитиву ове одлуке.

65. Према члану VI/5 Устава Босне и Херцеговине, одлуке Уставног суда су коначне и обавезујуће.

Предсједник
Уставног суда Босне и Херцеговине
Мато Тадић, с. р.

Ustavni sud Bosne i Hercegovine u Velikom vijeću, u predmetu broj **AP 599/21**, rješavajući apelaciju **D. S.**, na osnovu člana VI/3.b) Ustava Bosne i Hercegovine, člana 18. stav (3) tačka l), člana 57. stav (2) tačka b) i člana 59. st. (1) i (3) Pravila Ustavnog suda Bosne i Hercegovine-prečišćeni tekst ("Službeni glasnik Bosne i Hercegovine" broj 94/14), u sastavu:

Mato Tadić, predsjednik
Miodrag Simović, potpredsjednik
Mirsad Ćeman, potpredsjednik
Valerija Galić, sutkinja
Seada Palavrić, sutkinja
Zlatko M. Knežević, sudija
na sjednici održanoj 9. juna 2021. godine donio je

ODLUKU O DOPUSTIVOSTI I MERITUMU

Odbija se kao neosnovana apelacija **D.S**. podnesena protiv Rješenja Vrhovnog suda Federacije Bosne i Hercegovine broj 09 0 K 035634 21 Kž 7 od 5. februara 2021. godine i Rješenja Kantonalnog suda u Sarajevu broj 09 0 K 035634 21 Kv 8 od 21. januara 2021. godine u odnosu na član II/3.d) Ustava Bosne i Hercegovine i član 5. Evropske konvencije za zaštitu ljudskih prava i osnovnih sloboda.

Odbacuje se kao nedopuštena apelacija **D.S**. podnesena protiv Rješenja Vrhovnog suda Federacije Bosne i Hercegovine

broj 09 0 K 035634 21 Kž 7 od 5. februara 2021. godine i Rješenja Kantonalnog suda u Sarajevu broj 09 0 K 035634 21 Kv 8 od 21. januara 2021. godine u odnosu na član II/3.e) Ustava Bosne i Hercegovine i član 6. Evropske konvencije za zaštitu ljudskih prava i osnovnih sloboda, jer je preuranjena.

Odluku objaviti u "Službenom glasniku Bosne i Hercegovine", "Službenim novinama Federacije Bosne i Hercegovine", "Službenom glasniku Republike Srpske" i u "Službenom glasniku Brčko distrikta Bosne i Hercegovine".

OBRAZLOŽENJE

I. Uvod

1. D. S. (u daljnjem tekstu: apelant) iz Zenice, kojeg zastupa Senad Kreho, advokat iz Sarajeva, podnio je 22. februara 2021. godine apelaciju Ustavnom sudu Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: Ustavni sud) protiv Rješenja Vrhovnog suda Federacije Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: Vrhovni sud) broj 09 0 K 035634 21 Kž 7 od 5. februara 2021. godine i Rješenja Kantonalnog suda u Sarajevu (u daljnjem tekstu: Kantonalni sud) broj 09 0 K 035634 21 Kv 8 od 21. januara 2021. godine.

II. Postupak pred Ustavnim sudom

2. Na osnovu člana 23. Pravila Ustavnog suda, od Vrhovnog suda, Kantonalnog suda i Kantonalnog tužilaštva Sarajevo (u daljnjem tekstu: Tužilaštvo) zatraženo je da dostave odgovore na apelaciju. Pozvani su dostavili odgovore.

III. Činjenično stanje

3. Činjenice predmeta koje proizlaze iz apelantovih navoda i dokumenata predočenih Ustavnom sudu mogu se sumirati na sljedeći način:

4. Kantonalni sud, u vijeću sastavljenom od sudije R.Š., kao predsjednika vijeća, i još dvojice sudija, kao članova vijeća, donio je Rješenje broj 09 0 K 035634 21 Kv 8 od 21. januara 2021. godine kojim je apelantu produžen pritvor za dva mjeseca (od 24. januara do 24. marta 2021. godine ili do druge odluke suda).

5. U obrazloženju je navedeno da je Tužilaštvo podnijelo Kantonalnom sudu optužnicu protiv apelanta zbog krivičnog djela silovanje iz člana 203. stav 2. u vezi sa stavom 1. Krivičnog zakona FBiH (u daljnjem tekstu: KZ) i krivičnog djela protivpravno lišavanje slobode iz člana 179. stav 2. u vezi sa stavom 1. KZ, sve u vezi sa članom 54. istog zakona, koja je potvrđena, i da je posljednje rješenje o produženju pritvora apelantu doneseno 24. novembra 2020. godine. Vršeći kontrolu opravdanosti pritvora nakon detaljno izvršenog uvida u spis, Kantonalni sud je zaključio da postoje opravdani zakonski razlozi za produženje po osnovu člana 146. stav 1. tačka c) Zakona o krivičnom postupku (u daljnjem tekstu: ZKP). Kako je naveo Kantonalni sud, osnovana sumnja koja je opisana ranije u rješenju nije dovedena u pitanje, te je navedeno šta se apelantu stavlja na teret optužnicom i dokazi iz kojih proistječe osnovana sumnja (str. 3-7). Dalje, Kantonalni sud je naveo šta je utvrđeno ocjenom navedenih dokaza (str.7-12), među kojima je potvrda o privremenom oduzimanju predmeta iz koje proizlazi da je oštećena dobrovoljno predala telefon, nalaz GAK-ambulantni pregled za oštećenu, nalaz vještaka, dr. Žuje od 30. januara 2020. godine. Dalje, od strane 12. Kantonalni sud navodi da je 11. juna 2020. godine započeo glavni pretres, te je naveo datume pretresa i dokaze koji su izvođeni, među kojima je, opet, saslušanje vještaka, dr. Žuje (strana 16), saslušanje vještaka Zorana Obradovića (strana 20) na (između ostalog) okolnost vještačenja bioloških tragova uzetih ispod noktiju oštećene i apelanta.

6. Na strani 31. Kantonalni sud je naveo da iz analize navedenih dokaza i činjenica utvrđenih njima, prvenstveno iskaza oštećene i objektivne medicinske dokumentacije, te nalaza vještaka sudskomedicinske struke, dr. Žuje i videozapisa snimka na telefonu, proizlazi osnovana sumnja da je apelant u inkriminiranom periodu držao oštećenu protiv njene volje u stanu, gdje ju je konstantno fizički maltretirao, udarao i vršio nasilje nad njom, te da ju je na okrutan način protivpravno zatvorio i držao zatvorenu u svom stanu i lišio je slobode kretanja zaključavanjem stana i držanjem ključa na lancu oko vrata, ne dozvoljavajući joj ni da obavi telefonsku komunikaciju bez njegovog prisustva, te sugerirajući odgovore koje treba dati u komunikaciji koju je obavljala sa sestrom, te da joj je upućivao razne prijetnje, kako to proizlazi iz njenog iskaza, da je od nje tražio i prisiljavao je na spolni odnošaj na koji je ona i pristala zbog straha koji je osjećala od apelanta, zbog fizičkog nasilja koje je ispoljavao i upućenih prijetnji, te činjenice da ju je sprečavao da napusti stan u koji je dobrovoljno došla. Apelant je, kako se to osnovano sumnja, ne samo fizičkim nasiljem već i prijetnjama da će aktivirati bombu prijetio oštećenoj i objašnjavao joj i posljedice koje bi je mogle snaći u slučaju da ona odbije da sa njim stupi u spolne odnose, te ju je na različite ponižavajuće načine primoravao na seksualne odnose. Očigledno iskazano fizičko nasilje, uslijed kojeg je oštećena zadobila povrede po glavi, licu i cijelom tijelu, a koje su konstatirane u medicinskoj dokumentaciji i u nalazu vještaka, te iskazane prijetnje da će je posuti kiselinom i spaliti joj lice, da će aktivirati bombu i na drugi način iskazane prijetnje fizičkim nasiljem prema njoj i njenoj sestri, uslijed čega je oštećena osjećala da je ugrožena i njegove prijetnje shvatila ozbiljno, ukazuju na naročito okrutan i ponižavajući način na koji se apelant ophodio prema oštećenoj, da je nad njom vršio više spolnih odnošaja protiv njene volje, te da je prilikom jednog odnosa snimao video ukazuju na apelantovu iskazanu namjeru da na naročito ponižavajući način izvrši ovo krivično djelo prema oštećenoj, a kako za to postoji osnovana sumnja.

7. Dakle, ocjenom navedenih dokaza i činjenica i okolnosti utvrđenih njima Kantonalni sud je smatrao da je ispunjen osnovni uvjet za produženje mjere pritvora i u ovoj fazi postupka, a to je osnovana sumnja da je apelant počinio krivično djelo silovanje iz člana 203. stav 2. u vezi sa stavom 1. KZ i krivično djelo protivpravno lišavanje slobode iz člana 179. stav 2. u vezi sa stavom 1. KZ, a sve u vezi sa članom 54. KZ.

8. Kantonalni sud je na strani 32. ukazao da je iz transkripta zapisnika sa glavnih pretresa utvrdio da je apelantov branilac isticao prigovore koji se odnose na zakonitost i relevantnost određenih dokaza. Ocjenjujući provedene dokaze na glavnom pretresu, u okviru postojanja osnovane sumnje (kako je navedeno u rješenju Kantonalnog suda), evidentno je da se iskazima saslušanih svjedoka i vještaka optužbe nije dovelo u pitanje postojanje osnovane sumnje, a konačnu ocjenu dokaza, odnosno njihovu vjerodostojnost dat će sudeće vijeće.

9. Dalje, Kantonalni sud je naveo da su ispunjeni i da i dalje postoje razlozi za produženje pritvora iz člana 146. stav 1. tačka c) ZKP zbog postojanja naročitih okolnosti koje opravdavaju strah da će apelant boravkom na slobodi počiniti krivično djelo za koje se može izreći kazna zatvora od tri godine ili teža. Kantonalni sud je u odnosu na odredbu člana 146. stav 1. tačka c) ZKP najprije naveo da je objektivni uvjet ispunjen, ali i da postoje naročite okolnosti na apelantovoj strani.

10. Kantonalni sud je naveo da je pri ocjeni naročitih okolnosti potrebno imati u vidu ličnost optuženog, kao i vrstu krivičnih djela koja mu se stavljaju na teret. Prije svega, krivična djela koja se stavljaju na teret apelantu su iz grupe krivičnih djela protiv spolne slobode i morala, čiji primarmi objekt zaštite jeste čovjekovo pravo da potpuno, slobodno i samostalno odlučuje o svom spolnom životu, kao i protiv slobode i prava čovjeka i građanina kao elementarnih ljudskih prava. U vezi sa navedenim, Kantonalni sud je ocijenio da je apelant u ovom predmetu

osnovano sumnjiv da je počinio više krivičnopravnih radnji u kontinuitetu, u periodu od tri dana neprekidno, da je oštećenu u nekoliko navrata fizički udarao i prisiljavao na seksualne odnose u više navrata, a sve nakon što ju je zatočio i držao zatvorenu protiv njene volje u navedenom periodu, što ukazuje na njegovu upornost, odlučnost i bezobzirnost, kao i na naročito izraženu nasilnu prirodu, te činjenicu da se fizički iživljavao na slabijem spolu i potčinjavao je, te na različite načine je stavljao u odnos subordinacije i prisiljavao je da ga seksualno zadovoljava, kako za sve to postoji osnovana sumnja.

11. Dalje, Kantonalni sud je naveo da je, prema izvodu iz kaznene evidencije, apelant osuđivan presudom Općinskog suda u Sarajevu (naveden broj i datum) zbog krivičnog djela iz člana 239. stav 3. KZFBiH, kojom mu je utvrđena kazna zatvora u trajanju od četiri mjeseca sa rokom provjere od jedne godine, uz mjeru sigurnosti oduzimanja predmeta. Dovodeći to u vezu sa činjenicom da je apelant osnovano sumnjiv da je počinio krivična djela u stjecaju, u vremenu od 6. do 9. januara 2020. godine, proizlazi da je apelant počinio ova krivična djela u vrijeme dok je na snazi bila uvjetna osuda prema njemu, odnosno u vrijeme provjeravanja u kojem vremenu bi trebalo da se uzdržava od činjenja bilo kakvih krivičnih djela, kako je o tome upozoren odlukom Općinskog suda. Prema mišljenju Kantonalnog suda, to dodatno ukazuje na apelantovu sklonost vršenju krivičnih djela, jer se, i pored ove činjenice, nije uzdržavao od činjenja krivičnih djela, a što je sve pokazatelj njegove ličnosti, odnosno pokazatelj da je sklon asocijalnom ponašanju, da ne poštuje društvene norme i standarde ponašanja i da nije uspio da se pravilno postavi i da zauzme pozitivan stav, odnosno da se suzdrži od činjenja novih krivičnih djela ni nakon pravomoćne presude, nego da je, naprotiv, u vremenu provjere po ranijoj presudi počinio dva krivična djela u stjecaju u kontinuitetu, kako za to postoji osnovana sumnja. Sve navedeno, prema ocjeni Kantonalnog suda, u svojoj ukupnosti predstavlja naročite okolnosti koje opravdavaju bojazan da će apelant, u slučaju puštanja na slobodu, ponoviti krivično djelo za koje se može izreći kazna zatvora od tri godine ili teža kazna iz kojih razloga je apelantu pritvor produžen i iz osnova odredbe člana 146. stav 1. tačka c) ZKP.

12. Također, Kantonalni sud je naveo, pozivajući se na odredbe člana 137. stav 2. i člana 145. stav 1. ZKP, da je razmotrio mogućnost izricanja blažih mjera, ali da je, imajući u vidu vrstu i težinu krivičnih djela koja se apelantu stavljaju na teret, kao i zakonski razlog na osnovu kojeg je optuženom produžena mjera pritvora, ocijenio da u konkretnom slučaju mjerama zabrane nije moguće osigurati uspješno i neometano vođenje ovog krivičnog postupka, odnosno da mjere zabrane u konkretnom slučaju nisu adekvatne da bi se njima ostvarila svrha otklanjanja navedenih opasnosti.

13. Vrhovni sud je donio Rješenje broj 09 0 K 035634 21 Kž 7 od 5. februara 2021. godine kojim je apelantovu žalbu odbio kao neosnovanu.

14. U obrazloženju rješenja je navedeno da je apelant u žalbi isticao da je sutkinja R.Š., koja je srodnik oštećene (M.Š.), učestvovala u donošenju rješenja, suprotno članu 39. tačka b) ZKP. U odnosu na ove navode, Vrhovni sud je naveo da oni nisu ničim potkrijepljeni (osim navoda apelantovog branioca da ta saznanja crpi od apelanta). Dalje, pozivajući se na član 39. tačka b) ZKP, Vrhovni sud je naveo da apelant nije naveo o kom se stepenu srodstva radi, te je smatrao da je neprihvatljiv stav da je povrijeđeno pravo na apelantovu odbranu. Dalje, Vrhovni sud je ukazao da je uvidom u kompletan spis utvrdio da je apelant u rješenju (prethodnom) isticao iste navode na koje mu je sud odgovorio na označenim stranama, a da zatim u žalbi nije više isticao te navode, te je netačan navod da mu Vrhovni sud nije odgovorio na navode.

15. Dalje, u odnosu na navod iz žalbe da su nezakonito izuzeti isječci ispod noktiju apelanta i oštećene, koji su bili predmet biološkog vještačenja, Vrhovni sud je ukazao da oni ne dovode u pitanje zakonitost pobijanog rješenja, da je vještak postupao po naredbi i da prvostepeni sud nije temeljio svoje rješenje na rezultatima analize brisa isječaka noktiju apelanta i oštećene, već na drugim zaključcima ovog vještaka koji su rađeni na temelju izdatih naredbi, pa se ne može prihvatiti apelantov navod da je pobijano rješenje zasnovano na dokazu na kojem se prema odredbama ZKP ne može zasnivati odluka i da je donošenjem pobijanog rješenja učinjena bitna povreda odredaba krivičnog postupka iz člana 312. stav 1. tačka i) ZKP.

16. Vrhovni sud je, dalje, odgovorio na navod iz žalbe da su obavljeni tjelesni pregledi oštećene, da je prikupljena medicinska dokumentacija na njeno ime (pregled KCUS-A, GAK-a, navedeni broj i datum, nalaz i mišljenje ljekara specijaliste KCUS-a), pa, u vezi sa tim, i nalaz i mišljenje vještaka, dr. Žuje nezakoniti dokazi u smislu odredbe člana 312. stav 1. tačka i) ZKP koji se kao takvi moraju izuzeti iz spisa, budući da je pregled oštećene obavljen bez naredbe suda, odnosno tužiteljstva, te je ustanovio da su ovi navodi neosnovani. Kako je naveo Vrhovni sud, uvidom u spis predmeta, konkretno uvidom u nalaz Klinike za ginekologiju i akušerstvo u Sarajevu (na koji apelant u žalbi ukazuje), u trećem pasusu je konstatirano: "Na prijedlog policijskog istražitelja Odjeljenja kriminalističke policije MUP-a KS IV Policijska uprava/Odjeljenje kriminalističke policije Sarajevo, a uz prethodnu saglasnost dežurnog tužioca KTKS […], koja je dala saglasnost i naredbu za vršenje ginekološkog i tjelesnog pregleda." Stoga, budući da je tjelesni i ginekološki pregled oštećene obavljen uz saglasnost i po naredbi navedene tužiteljice, Vrhovni sud nije mogao prihvatiti istaknute žalbene navode, pa se, s tim u vezi, dokazi na koje apelant u žalbi ukazuje ne mogu označiti kao nezakoniti dokazi u smislu odredbe člana 11. st. 1. i 2. ZKP. Slijedom navedenog, u konkretnom slučaju nije učinjena ni bitna povreda odredaba krivičnog postupka iz člana 312. stav l. tačka i) ZKP.

17. Dalje, pobijajući prvostepeno rješenje, apelant je ukazivao u žalbi da je oštećena dobrovoljno predala telefon navedene marke, na osnovu čega joj je izdata potvrda o privremenom oduzimanju predmeta, ali da je (na osnovu dokumentacije na koju se apelant poziva iz koje to proizlazi) predmetni mobitel predat na deponiranje (čuvanje) tek kasnije, odnosno da je bio u posjedu policije punih osam dana, da je sadržaj tog telefona sa pristupnom šifrom bio dostupan pripadnicima policije, te da je neistinita konstatacija službenika policije na potvrdi o privremenom oduzimanju predmetnog telefona da je navedeni telefon predat na čuvanje Kantonalnom sudu u Sarajevu sa danom navedenim na potvrdi. Dalje, ovaj telefon je predat na vještačenje vještaku, te je i ovo nezakonit dokaz, kao plod otrovne voćke.

18. U odnosu na ove navode, Vrhovni sud je naveo da oni nisu tačni, što je obrazložio na strani 5, dok se na strani 6. izjasnio na navode da je sudija postupao suprotno članu 70. stav 2. ZKP, odnosno da nije sačinio zapisnik nakon izdavanja usmene naredbe za pretres apelantovog stana o čemu se Vrhovni sud izjasnio navodeći da ni ovi navodi ne dovode u pitanje zakonitost pobijanog rješenja.

19. U odnosu na navod iz žalbe da sud nije naveo razloge o odlučnim činjenicama za zaključak o postojanju osnovane sumnje, već da su samo pobrojani priloženi dokazi i navedeno šta iz njih proizlazi, ali da nisu navedeni jasni, logični i nedvosmisleni razlozi o odlučnim činjenicama koje konkretiziraju osnovanu sumnju da je apelant učinio krivična djela koja mu se stavljaju na teret.

20. Vrhovni sud je u odnosu na navedeno istakao da ovi navodi nisu osnovani, jer iz pobijanog rješenja proizlazi da je

prvostepeni sud naveo konkretne razloge za zaključak o postojanju osnovane sumnje da je apelant učinio krivična djela za koja se predmetnom optužnicom tereti, pozivajući se pri tome na niz dokaza objektivne i subjektivne prirode (iskaze svjedoka, nalaz i mišljenje vještaka medicinske struke, vještaka biološke struke i materijalne dokaze u spisu, među kojima i mobilni telefon sa videosnimkom o kojem se u svom iskazu oštećena izjašnjavala), čija sadržina je ukratko navedena u pobijanom rješenju, a potom je na strani 31, nakon ocjene dokaza, iznio jasne razloge za zaključak o postojanju osnovane sumnje da je apelant učinio krivična djela za koja se vodi krivični postupak protiv njega. Stoga se neosnovano žalbom branitelja optuženog ukazuje da pobijano rješenje, kada je u pitanju zaključak suda o postojanju osnovane sumnje da je apelant učinio krivična djela koja mu se stavljaju na teret, ne sadrži razloge o odlučnim činjenicama, odnosno da je njima učinjena bitna povreda odredaba krivičnog postupka iz člana 312. stav 1. tačka k) ZKP, pa je, s tim u vezi, neosnovano i njegovo pozivanje na navedene odluke Vrhovnog suda Federacije Bosne i Hercegovine i presude Evropskog suda za ljudska prava (u daljnjem tekstu: Evropski sud), kao i standarde utvrđene praksom Evropskog suda i Ustavnog suda.

21. Vrhovni sud na strani 8. navodi da je apelant pobijao rješenje i u odnosu na posebni pritvorski osnov navodima da prvostepeni sud naročite okolnosti vidi u činjenici "da je [apelantu] stavljeno na teret krivično djelo protiv spolne slobode i morala, ličnosti optuženog, vrsti krivičnih djela, više krivično-pravnih radnji, udaranju i prisiljavanju na seksualne odnose u više navrata, što je apsolutno isključeno upravo iskazom oštećene, te izvršenju ovih djela kada je bio na uvjetnoj osudi zbog posjedovanja droge, da je apelant konzumirao opojnu drogu u stanu, a koje činjenice dodatno ukazuju na sklonost [apelanta] vršenju krivičnih djela". Apelant je smatrao da je ovakav zaključak prvostepenog suda o postojanju naročitih okolnosti u smislu predmetne odredbe proizvoljan i paušalan, da optuženje za ovakvu vrstu krivičnih djela "nije nikakav dodatni teret, niti naročita okolnost, te posebno činjenica da je on bio na uvjetnoj osudi", da prema praksi Evropskog suda, "upotreba pritvorskog osnova po osnovu iteracijske opasnosti dolazi u obzir samo onda kada postoji stvarna opasnost od ponavljanja teške krivične radnje", da je prvostepeni sud proizvoljno zaključio da je "[apelant] konzumirao drogu u stanu znajući da je posjedovanje opojne droge zabranjeno a čiji su tragovi pronađeni u njegovom stanu", koristeći to kao argument za stav o postojanju naročitih okolnosti koje opravdavaju bojazan od ponavljanja krivičnog djela, te da je ovako jednostrano i paušalno zaključivanje prvostepenog suda (što je protivno uspostavljenim standardima Evropskog suda) dovelo do kršenja apelantovog prava na fer i pravično suđenje. Vrhovni sud je naveo da je apelant navode potkrijepio pozivanjem na odluke Evropskog suda, te odluke Ustavnog suda.

22. Vrhovni sud je ukazao da ovi žalbeni navodi ne dovode u pitanje pravilnost zaključka prvostepenog suda da na apelantovoj strani egzistira pritvorski osnov iz člana 146. stav 1. tačka c) ZKP. Suprotno žalbenim tvrdnjama, prvostepeni sud je u obrazloženju svog rješenja naveo jasne i određene razloge za zaključak da u konkretnom slučaju postoje naročite okolnosti koje opravdavaju bojazan da će apelant, ukoliko bi mu pritvor bio ukinut, ponoviti krivična djela za koja se može izreći kazna zatvora od tri godine ili teža kazna. Tako se prvostepeni sud određeno pozvao na činjenicu da postoji osnovana sumnja da je apelant počinio krivična djela iz potvrđene optužnice (silovanje iz člana 203. stav 2. u vezi sa stavom 1. i protivpravno lišavanje slobode iz člana 179. stav 2. u vezi sa stavom 1. KZ, u vezi sa članom 54. KZ), da je apelant, također, osnovano sumnjiv da je u periodu od svega tri dana počinio više krivičnopravnih radnji u kontinuitetu (sve radnje preduzete su prema istoj oštećenoj), da je oštećenu u nekoliko navrata više puta fizički udarao i prisiljavao na seksualne odnose, i to sve nakon što ju je zatočio i u svom stanu držao zatvorenu protiv njene volje iz kojih činjenica i okolnosti je potom izveo zaključak o njegovoj upornosti, odlučnosti i bezobzirnosti. Dalje je prvostepeni sud u obzir uzeo i činjenicu da je apelant ranije osuđivan presudom Općinskog suda u Sarajevu zbog krivičnog djela posjedovanje i omogućavanje uživanja opojnih droga iz člana 239. stav 3. KZ, kojom mu je izrečena uvjetna osuda sa utvrđenom kaznom zatvora u trajanju od četiri mjeseca i rokom provjere od jedne godine, pri čemu je posebno naglašeno da je apelant predmetna krivična djela, kako postoji osnovana sumnja, počinio za vrijeme roka provjere po navedenoj presudi Općinskog suda u Sarajevu. Ove okolnosti u svojoj ukupnosti i po nalaženju Vrhovnog suda predstavljaju naročite okolnosti koje opravdavaju bojazan da bi apelant, za slučaj da se nađe na slobodi, mogao ponoviti krivična djela za koja se po zakonu može izreći kazna zatvora od tri godine ili teža kazna. Kod ovakvih činjeničnih utvrđenja neosnovanim se pokazuju žalbeni navodi da prvostepeni sud u svom rješenju nije dao razloge za stav da je na apelantovoj strani iteracijska opasnost još uvijek aktuelna, te da i dalje egzistira posebni pritvorski osnov iz odredbe člana 146. stav 1. tačka c) ZKP.

23. Kako je Vrhovni sud naveo, ova ocjena nije dovedena u pitanje ni, u osnovi korektnim, prigovorom iz žalbe da je u obrazloženju pobijanog rješenja nepotrebno navedeno da je "[apelant] konzumirao drogu u stanu, znajući da je posjedovanje opojne droge zabranjeno, a čiji su tragovi pronađeni u njegovom stanu". Okolnost da je apelant radnje za koje se tereti (za šta postoji osnovana sumnja) počinio u vrijeme provjere prema ranije izrečenoj uvjetnoj osudi, i po mišljenju Vrhovnog suda, ima značaj za konkretni posebni pritvorski osnov i prvostepeni sud ju je pravilno ocijenio. Stoga, odluke Evropskog suda, kao ni odluke Ustavnog suda na koje se žalba poziva nisu primjenjive na konkretan predmet.

24. Vrhovni sud je, na kraju, istakao da je prvostepeni sud, kada je donio prvostepeno rješenje, imao u vidu odredbu člana 137. ZKP, odnosno razmotrio je mogućnost da li bi se ista svrha mogla ostvariti nekom blažom mjerom, ali je zaključio da je mjera pritvora za sada jedina adekvatna mjera.

IV. Apelacija

a) Navodi iz apelacije

25. Apelant u apelaciji ukazuje na povredu prava na ličnu slobodu i sigurnost iz člana II/3.d) Ustava Bosne i Hercegovine i člana 5. Evropske konvencije i prava na pravično suđenje iz člana II/3.e) Ustava Bosne i Hercegovine i člana 6. Evropske konvencije i člana 13. Evropske konvencije. Apelant, najprije, detaljno navodi povredu prava na pravično suđenje. Suština navoda (veoma detaljno i opširno navedeni) iz apelacije se svodi na apelantovu tvrdnju da su dokazi na kojima sud temelji postojanje osnovane sumnje nezakoniti dokazi, pribavljeni suprotno odredbama ZKP, te da su se oni morali izdvojiti i na njima se nije mogla zasnovati odluka o određivanju i produženju pritvora. Prema apelantovom mišljenju, ovi dokazi su takvog kvaliteta da, osim iskaza oštećene, te videozapisa koji potvrđuje nepostojanje bilo kakve sile i dobrovoljnost oštećene, ne postoji nijedan drugi dokaz o postojanju osnovane sumnje za izvršenje krivičnih djela, te da postoji povreda prava na pravično suđenje s obzirom na to da su se navedeni dokazi koristili u postupku određivanja i produžavanja pritvora kao *de facto* jedini direktan dokaz kojim se apelant teretio za predmetno krivično djelo. Dalje, apelant u apelaciji detaljno ukazuje u čemu se sastoji nezakonitost dokaza (medicinska dokumentacija oštećene nakon njenog tjelesnog pregleda izvršenog bez naredbe suda ili tužilaštva, suprotno odredbi člana 123. stav 3. ZKP, što je detaljno

navedeno u apelaciji, te u vezi sa tim nezakonitom dokazom nalazom i mišljenjem vještaka koji je koristio navedenu medicinsku dokumentaciju. Dalje, apelant navodi da je nezakonit dokaz nalaz vještaka koji je vještačio biološke tragove, a koji su, također, uzeti bez naredbe suda, te u tom dijelu problematizira rješenje Vrhovnog suda da sud nije temeljio pobijano rješenje na rezultatima analize brisa isječka noktiju. Apelant ukazuje da mobilni telefon koji je predala oštećena službenicima policije nije odmah predat sudu i pohranjen). Također, apelant u odnosu na kršenje prava na pravično suđenje ukazuje da je o apelantovom pritvoru odlučivao srodnik R.Š., predsjednik vijeća, oštećene M.Š., a koje saznanje o srodstvu ima jer je sa oštećenom bio devet mjeseci u vanbračnoj zajednici. U tom dijelu problematizira odluku suda i zaključak Vrhovnog suda da apelant nije naveo stepen srodstva i to potkrijepio dokazom, ukazujući da je ovaj navod htio potkrijepiti saslušanjem oštećene, koje je predsjednica vijeća odbila (11. februara 2021. godine), čime mu je povrijeđeno pravo na jednakost oružja. Također, s obzirom na to da se radi o ličnim podacima svakog lica koji su zaštićeni zakonom, apelant ne može to dokazati, a Vrhovni sud (čija pasivnost začuđuje, kako navodi apelant) nije npr. tražio izjašnjenje sudije R.Š., ili proveo druge potrebne radnje putem državnih i drugih institucija, čime su oba suda pokazala pristrasnost.

26. U odnosu na povredu prava na ličnu slobodu i sigurnost, apelant navodi da sud nije iznio razloge o odlučnim činjenicama ili razloge na osnovu čega je apelant osnovano sumnjiv (jer je prethodno ukazano na povrede prava na pravično suđenje). Suština navoda o povredi prava na ličnu slobodu i sigurnost mogla bi se sažeti u sljedeće apelantove navode: "…iz ovako kontradiktornog obrazloženja pobijanog rješenja i učinjenih bitnih povreda, te zasnivanja odluke na nezakonitim dokazima sasvim sigurno se ne može zaključiti da je zadovoljen standard osnovane sumnje kako je definiran odredbama ZKPFBiH, niti postoje činjenice i informacije na osnovu kojih će objektivni posmatrač zaključiti da je osoba u pitanju mogla počiniti krivično djelo za koje se tereti, kako to zahtijevaju standardi člana 5. stav 1. tačka c) Evropske konvencije" i navod: "Zbog evidentnih povreda, te činjenice da je pobijano rješenje svoju odluku zasnovalo na dokazima pribavljenim povredama ljudskih prava i sloboda propisanih Ustavom i međunarodnim ugovorima, kao i protivno odredbama ZKPFBiH odbrana neće detaljnije analizirati posebne pritvorske razloge iz tačke c) s obzirom na to da pobrojane povrede do temelja osporavaju zaključke suda o postojanju osnovane sumnje, jer izdvajanjem prethodno navedenih nezakonito pribavljenih dokaza takav zaključak apsolutno neće biti moguć". Ipak, u nastavku apelant ukazuje da redovni sudovi nisu identificirali naročite okolnosti, te da se pozivaju na "ukupne okolnosti predmeta". Apelant je ukazao da ni oštećena nije iskazala nikakvu bojazan ili strah da će apelant puštanjem na slobodu počiniti krivično djelo.

b) Odgovor na apelaciju

27. U odgovoru na apelaciju Vrhovni sud je naveo da je apelacija neosnovana, upućujući na relevantne dijelove osporenog rješenja u kojima se izjašnjavao o apelantovim žalbenim prigovorima (i navodima iz apelacije).

28. U odgovoru na apelaciju Kantonalni sud je naveo da je apelacija neosnovana i da nisu počinjene povrede koje apelant navodi u apelaciji, kao i da je rješenje doneseno u skladu sa odredbom čl. 146. stav 1. tačka c) i 151. ZKP.

29. U odgovoru na apelaciju Tužilaštvo je istaklo da je apelacija neosnovana, posebno se osvrćući na apelantov navod o nezakonitosti pregleda oštećene i ukazujući da je oštećena dobrovoljno pregledana.

V. Relevantni propisi

30. **Zakon o krivičnom postupku FBiH** ("Službene novine FBiH" br. 35/03, 37/03 - ispravka, 56/03 - ispravka, 78/04, 28/05, 55/06, 27/07, 53/07, 9/09, 12/10, 8/13, 59/14 i 74/20)

Za potrebe ove odluke koristi se neslužbeni prečišćeni tekst, sačinjen u Ustavnom sudu BiH, koji glasi:

Član 39. tačka b)
Razlozi za izuzeće

Sudija ne može vršiti sudijsku dužnost:

b) ako mu je osumnjičeni, odnosno optuženi, njegov branitelj, tužitelj, oštećeni, njegov zakonski zastupnik ili punoćnik, bračni odnosno vanbračni drug ili srodnik po krvi u pravoj liniji do bilo kojeg stepena, u pobočnoj liniji do četvrtog stepena, a po tazbini do drugog stepena,

Član 146. stav (1) tačka c)
Razlozi za pritvor

(1) Ako postoji osnovana sumnja da je određena osoba učinila krivično djelo pritvor joj se može odrediti:

c) ako naročite okolnosti opravdavaju bojazan da će ponoviti krivično djelo ili da će dovršiti pokušano krivično djelo ili da će učiniti krivično djelo kojim prijeti, a za ta krivična djela može se izreći kazna zatvora najmanje od tri godine ili teža kazna,

Član 151. stav (1)
Pritvor nakon potvrđivanja optužnice

(1) Pritvor se može odrediti, produžiti ili ukinuti i nakon potvrđivanja optužnice. Kontrola opravdanosti pritvora se vrši po isteku svaka dva mjeseca od dana donošenja posljednjeg rješenja o pritvoru. Žalba protiv ovog rješenja ne zadržava njegovo izvršenje.

VI. Dopustivost

31. U skladu sa članom VI/3.b) Ustava Bosne i Hercegovine, Ustavni sud, također, ima apelacionu nadležnost u pitanjima koja su sadržana u ovom ustavu kada ona postanu predmet spora zbog presude bilo kojeg suda u Bosni i Hercegovini.

32. U skladu sa članom 18. stav (1) Pravila Ustavnog suda, Ustavni sud može razmatrati apelaciju samo ako su protiv presude, odnosno odluke koja se njome pobija, iscrpljeni svi djelotvorni pravni lijekovi mogući prema zakonu i ako se podnese u roku od 60 dana od dana kada je podnosilac apelacije primio odluku o posljednjem djelotvornom pravnom lijeku kojeg je koristio.

Pravo na pravično suđenje

33. Ustavni sud primjećuje da se najveći dio apelacije odnosi na apelantove navode o povredi prava na pravično suđenje uslijed činjenice da sud odluku o pritvoru zasniva na nezakonitim dokazima.

34. U vezi sa apelantovim navodima o kršenju prava na pravično suđenje iz člana II/3.e) Ustava Bosne i Hercegovine i člana 6. stav 1. Evropske konvencije, Ustavni sud podsjeća da se garancije prava na pravično suđenje iz člana 6. Evropske konvencije odnose na krivični postupak u cijelosti, te da se odgovor na pitanje da li je neka od ovih garancija prekršena ne može dati dok postupak traje, jer eventualni proceduralni propusti i nedostaci koji se pojave u jednoj fazi postupka mogu biti ispravljeni u nekoj od narednih faza istog tog postupka. Slijedom toga, nije moguće, u načelu, utvrditi da li je krivični postupak bio pravičan dok se postupak pravosnažno ne okonča (vidi, Evropski sud, *Barbera, Meeseque i Jabardo protiv Španije*, presuda od 6. decembra 1988. godine, Serija A, broj 146, stav 68, Ustavni sud, Odluka broj *U 63/01* od 27. juna 2003. godine, tačka 18, objavljena u "Službenom glasniku Bosne i Hercegovine" broj 38/03).

35. U konkretnom slučaju krivični postupak protiv apelanta još nije okončan, već su predmetnom apelacijom osporena

procesna rješenja kojim mu je određen pritvor a nakon potvrđivanja optužnice, dok je faza suđenja u toku. U vezi s tim, Ustavni sud primjećuje da osporena rješenja ne predstavljaju utvrđenje osnovanosti krivične optužbe protiv apelanta, u smislu člana 6. Evropske konvencije (vidi, *mutatis mutandis*, Ustavni sud, Odluka broj *AP 3271/13* od 23. decembra 2013. godine, dostupna na www.ustavnisud.ba, tačka 26). S obzirom na to Ustavni sud zaključuje da je predmetna apelacija u odnosu na navode o kršenju prava na pravično suđenje iz člana II/3.e) Ustava Bosne i Hercegovine i člana 6. Evropske konvencije preuranjena.

36. Apelantov navod o povredi prava na pravično suđenje zbog navodnog srodstva predsjednice sudećeg vijeća koja je donijela rješenje o produženju pritvora apelantu i oštećene Ustavni sud će ispitati u nastavku odluke, ali u okviru navoda o povredi prava iz člana 5. stav 4. Evropske konvencije.

Pravo na ličnu slobodu i sigurnost

37. U konkretnom slučaju predmet osporavanja apelacijom je rješenje Vrhovnog suda protiv kojeg nema drugih djelotvornih pravnih lijekova mogućih prema zakonu. Zatim, osporeno rješenje apelant je primio 17. februara 2021. godine, a apelacija je podnesena 23. februara 2021. godine, tj. u roku od 60 dana, kako je propisano članom 18. stav (1) Pravila Ustavnog suda. Konačno, apelacija ispunjava i uvjete iz člana 18. st. (3) i (4) Pravila Ustavnog suda, jer ne postoji neki formalni razlog zbog kojeg apelacija nije dopustiva, niti je očigledno (*prima facie*) neosnovana.

38. Imajući u vidu odredbe člana VI/3.b) Ustava Bosne i Hercegovine, člana 18. st. (1), (3) i (4) Pravila Ustavnog suda, Ustavni sud je utvrdio da predmetna apelacija ispunjava uvjete u pogledu dopustivosti.

VII. Meritum

39. Apelant pobija navedena rješenja, tvrdeći da su tim rješenjima povrijeđena njegova prava iz člana II/3.d) Ustava Bosne i Hercegovine i člana 5. Evropske konvencije.

Pravo na ličnu slobodu i sigurnost

40. Član II/3. Ustava Bosne i Hercegovine u relevantnom dijelu glasi:

Sva lica na teritoriji Bosne i Hercegovine uživaju ljudska prava i slobode iz stava 2. ovog člana, što uključuje:

d) Pravo na ličnu slobodu i sigurnost.

41. Član 5. Evropske konvencije u relevantnom dijelu glasi:

1. Svako ima pravo na slobodu i sigurnost ličnosti. Niko ne može biti lišen slobode osim u sljedećim slučajevima i u skladu sa zakonom propisanim postupkom:

(...)

c) u slučaju zakonitog hapšenja ili pritvaranja osobe u svrhu njezinog dovođenja pred nadležnu zakonitu vlast zbog razumne sumnje da je počinila krivično djelo, ili kada se to razumno smatra potrebnim kako bi se spriječilo počinjenje krivičnog djela ili bjekstvo nakon počinjenja krivičnog djela;

(...)

3. Svako ko je uhapšen ili pritvoren u skladu s odredbama iz stava 1. tačka c) ovog člana izvodi se bez odgađanja pred sudiju ili drugu službenu osobu ovlaštenu zakonom da vrši sudsku vlast, te ima pravo da mu se sudi u razumnom roku ili da bude pušten na slobodu do suđenja. Puštanje na slobodu može biti uvjetovano jamstvima da će se osoba pojaviti na suđenju.

4. Svako ko je lišen slobode hapšenjem ili pritvaranjem ima pravo pokrenuti postupak u kome će sud brzo odlučiti o zakonitosti njegovog pritvaranja i naložiti puštanje na slobodu ako je pritvaranje bilo nezakonito.

42. Ustavni sud primjećuje da je apelant osporio rješenja kojim mu je produžen pritvor i odbijena njegova žalba na takvo rješenje. Također, Ustavni sud primjećuje da apelant u vezi sa donesenim rješenjima i datim obrazloženjima osporava postojanje osnovane sumnje i posebnih pritvorskih razloga. Apelant ukazuje i na pristrasnost suda, i to prvostepenog, zbog učestvovanja predsjednika vijeća R.Š., kao i Vrhovnog suda zbog načina na koji je odlučio o ovim apelantovim prigovorima u odluci o žalbi. Dakle, kako se apelant nalazi u pritvoru, te osporava rješenja o produženju pritvora, Ustavni sud smatra da ove navode treba ispitati u okviru garancija koje nude član II/3.d) Ustava Bosne i Hercegovine i član 5. Evropske konvencije.

43. Također, kako je prethodno navedeno u ovoj odluci (vidi tačku 36. Odluke), apelantove navode o tome da je sud koji je donio rješenje o produženju pritvora bio pristrasan, jer je predsjednik vijeća navodni srodnik oštećene, kao i Vrhovni sud, koji nije adekvatno postupio po apelantovoj žalbi (i u ovom dijelu), Ustavni sud će, shodno praksi Evropskog suda, ispitati povrede prava iz člana 5. stav 4. Evropske konvencije. Imajući u vidu dosadašnju praksu Ustavnog suda u predmetima u kojima se bavio pitanjem nepristrasnosti suda (vidi, *inter alia*, Odluku broj *AP 2107/12* od 24. aprila 2015. godine, tačka 37, dostupnu na www.ustavnisud.ba) da, ukoliko se utvrdi da sud nije bio nepristrasan, nije potrebno dalje ispitivati apelantove navode, Ustavni sud smatra da je potrebno najprije ispitati ovaj navod.

44. Dakle, Ustavni sud primjećuje da je apelant ukazao da je predsjednica vijeća R.Š. koja je donijela prvostepeno rješenje srodnik oštećene M.Š.

45. S tim u vezi, Ustavni sud podsjeća na stav Evropskog suda da član 5. stav 4. Evropske konvencije sadrži pravo "pokretanja postupka pred sudom", ne utvrđuje zahtjev nezavisnosti i nepristrasnosti tog suda (u jezičkom smislu, sadržajno, već traži "sud") i stoga se razlikuje od člana 6. stav 1. koji se, između ostalog, odnosi na "nezavisan i nepristrasni sud" (dakle, jasno i eksplicitno navedeno). Međutim, Evropski sud je u nekoliko presuda zaključio da je nezavisnost jedan od najvažnijih konstitutivnih elemenata pojma "sud" (vidi, *Neumeister protiv Austrije*, presuda od 27. juna 1968, Serija A br. 8, par. 24, i *D.N. protiv Švajcarske* [VV], br. 27154/95, stav 42, ECHR 2001-III). Prema mišljenju Evropskog suda, bilo bi nezamislivo da član 5. stav 4. Konvencije, koji se, između ostalog, odnosi na tako osjetljivo pitanje kao što je lišavanje slobode lica, ne bi trebalo da podjednako predviđa, kao osnovni uvjet, nepristrasnost tog suda.

46. Dalje, Ustavni sud primjećuje da je sutkinja R.Š. (koja ima isto prezime kao oštećena) učestvovala kao predsjednica vijeća u donošenju rješenja Kantonalnog suda. Također, Ustavni sud primjećuje da apelant navodi da je R.Š. "tetka" oštećene i da je ova saznanja dobio od oštećene, jer je živio sa oštećenom u vanbračnoj zajednici. Apelant problematizira stav Vrhovnog suda (koji je po apelantovoj žalbi odlučivao o apelantovom prigovoru da je u donošenju odluke učestvovao sudija koji je trebalo da se izuzme) da apelant nije pružio dokaz o navedenom, te navodi da on srodstvo (s obzirom na to da se radi o ličnim podacima lica koji su zaštićeni zakonom) nije ni mogao dokazati, osim predloženim saslušanjem i direktnim ispitivanjem oštećene, koje je odbijeno 21. februara 2021. godine. U vezi sa navedenim, Ustavni sud primjećuje da se Vrhovni sud pozvao na odredbe člana 39. tačka b) ZKP, ali da je istakao da apelant nije naveo o kojem se stepenu srodstva radi i da ničim nije potkrijepio navode.

47. Ustavni sud ukazuje na stav Evropskog suda iznesen u brojnim odlukama da sudovi treba da ulivaju povjerenje kako javnosti, tako i optuženim licima. Međutim, sumnja u pristrasnost suda, pogotovo u objektivnu pristrasnost (dakle, zbog srodstva), trebalo bi da bude data konkretnije i uvjerljivije nego što je apelant to uradio u predmetnom slučaju. Apelant je u žalbi isticao da sutkinja nije mogla učestvovati u vijeću, pozivajući se na član 39. stav b) ZKP, ukazujući da ima saznanje da je tetka oštećene, a u apelaciji navodi da on srodstvo ne može dokazati, jer se radi o

ličnim podacima. Ustavni sud ukazuje da takav navod nije isticao pred redovnim sudom, niti je sudu dostavio dokaze da mu je, zbog eventualnih zakonskih ograničenja, nemoguće pružiti dokaze o srodstvu.

48. Dakle, Ustavni sud nalazi da je apelant trebalo, uz žalbu Vrhovnom sudu, da učini konkretnijim i vjerovatnijim navode o srodstvu, ili da obrazloži i učini vjerovatnom svoju tvrdnju da dokaze ne može pribaviti, jer mu to ne dozvoljava javna vlast koja je u posjedu dokaza, tj. da mu to ne dozvoljavaju pozitivni propisi, te da zatraži/predloži da ih sud pribavi po službenoj dužnosti, a što je propustio da učini u redovnom postupku. Apelant je u apelaciji naveo da je navode o srodstvu htio potvrditi saslušanjem M.Š., čime je samo ukazao na mogućnost dokazivanja ovakvih navoda na različite načine. U odnosu na činjenicu (koju navodi apelant u apelaciji) da je prijedlog odbrane "predsjednica vijeća dana 11. februara 2021. godine odbila", čime je, kako navodi apelant, došlo do kršenja prava na jednakost oružja, Ustavni sud se ne može izjašnjavati i dovesti je u vezu sa osporenim rješenjima, imajući u vidu da se radi o datumu nakon donošenja osporenih rješenja.

49. Imajući u vidu sve navedeno, Ustavni sud zaključuje da su apelantovi navodi o povredi prava iz člana II/3.d) Ustava Bosne i Hercegovine i člana 5. stav 4. Evropske konvencije neosnovani.

50. Dalje će Ustavni sud ispitati apelantove navode koji se odnose na nepostojanje osnovane sumnje i posebnih pritvorskih razloga u osporenim rješenjima.

51. Ustavni sud podsjeća da je Evropski sud u svojoj praksi usvojio stav da postojanje "osnovane sumnje" na kojoj se temelji lišavanje slobode čini suštinski dio garancija protiv proizvoljnog lišavanja i predstavlja *conditio sine qua non* za određivanje ili produženje pritvora. Postojanje "osnovane sumnje" pretpostavlja postojanje činjenica ili informacija na temelju kojih će, kako je Evropski sud ukazao, objektivni posmatrač zaključiti da je lice koje je u pitanju moglo počiniti krivično djelo za koje se tereti. Što će se smatrati "osnovanim", zavisit će od svih okolnosti slučaja. Čak i u slučajevima kada se od policije i drugih organa gonjenja zahtijeva hitno postupanje zbog zaštite interesa javne sigurnosti, javna vlast mora pružiti bar neke činjenice ili informacije iz kojih bi se vidjelo da je postojala osnovana sumnja da je lice lišeno slobode počinilo krivično djelo za koje se tereti (vidi, Evropski sud, *Fox, Campbell i Hartley protiv Ujedinjenog Kraljevstva*, presuda od 30. augusta 1990. godine, Serija A broj 182, tač. 32-34, i *Stepuleac protiv Moldavije*, presuda od 6. novembra 2007. godine, aplikacija broj 8207/06, tačka 68).

52. U konkretnom slučaju, kako je to prethodno navedeno u odluci, suština apelantovih navoda se može svesti na tvrdnju o "nepostojanju osnovane sumnje", jer se ona temelji na nezakonitim dokazima, te njihovim izdvajanjem iz predmeta ne bi ostao niti jedan dokaz "osim iskaza oštećene, te videozapisa koji potvrđuje nepostojanje bilo kakve sile i dobrovoljnost oštećene" koji bi potvrdio postojanje osnovane sumnje. Apelant je, također, ukazao da sud nije iznio razloge o odlučnim činjenicama.

53. Ustavni sud, suprotno apelantovim navodima, primjećuje da je redovni sud ukazao na tok postupka, činjenicu da je optužnica protiv apelanta podignuta i potvrđena, kao i da je u toku glavni pretres. Dalje, sud je pobrojao dokaze koji ukazuju na postojanje osnovane sumnje, te je ukazao šta iz dokaza proizlazi, što je sve detaljno obrazložio. Ustavni sud primjećuje da je apelantov navod da sud nije naveo jasne i konkretne razloge o postojanju osnovane sumnje ispitao i Vrhovni sud, te da je on dao sasvim jasno i odgovarajuće obrazloženje u vezi sa navedenim, ukazujući da ovim apelantovim navodima (iz žalbe) nisu dovedene u pitanje zakonitost i pravilnost pobijanog rješenja, a navedeno obrazloženje Ustavnom sudu ni u čemu ne ostavlja utisak proizvoljnosti ili bilo koje povrede standarda koji su garantirani članom 5. Evropske konvencije. Osim toga, Ustavni sud ukazuje na svoj stav izražen u brojnim odlukama da pitanje zakonitosti ili nezakonitosti pribavljanja dokaza na kojima je zasnovana osnovana sumnja nije pitanje koje potpada pod član 5. stav 1. tačka c) Evropske konvencije.

54. Dalje, Ustavni sud primjećuje da je apelant problematizirao i (ne)postojanje naročitih okolnosti na apelantovoj strani, odnosno da sudovi nisu identificirali naročite okolnosti proizvoljnom primjenom odredaba čl. 146. stav 1. tačka c) i 151. ZKP.

55. U vezi sa navedenim, Ustavni sud podsjeća da poštivanje člana 5. stav 3. Evropske konvencije zahtijeva da sudska vlast preispita sva pitanja u vezi s pritvorom, te da odluku o pritvoru donese pozivajući se na objektivne kriterije predviđene zakonom. Pri tome postojanje osnovane sumnje nakon određenog vremena nije dovoljno, već se mora procijeniti da li za pritvor postoje relevantni i dovoljni razlozi (vidi, Evropski sud, *Trzaska protiv Poljske*, presuda od 11. jula 2000. godine, aplikacija broj 25792/94, stav 63). Kad su dati takvi razlozi, Evropski i Ustavni sud će ispitati i da li su nadležne vlasti pokazale posebnu revnost u vođenju postupka (*idem, Bernobić protiv Hrvatske*, stav 62. s daljnjim referencama).

56. Ustavni sud, također, ukazuje da je pri odlučivanju o opravdanosti određivanja pritvora osumnjičenom ili optuženom težina krivičnog djela koje mu se stavlja na teret, svakako, relevantan element za odlučivanje, ali da to ne može biti argument koji jedini može biti dovoljan za produženje pritvora (vidi, Evropski sud, *Ilijkov protiv Bugarske*, presuda od 26. jula 2001. godine, aplikacija broj 33977/96, st. 80-81). Razlozi "za i protiv" ne mogu biti samo općenito navedeni, već moraju sadržavati referencu na specifične činjenice i na lične okolnosti osumnjičenog koje opravdavaju njegovo pritvaranje (vidi, Evropski sud, *Aleksaniyan protiv Rusije*, presuda od 22. decembra 2008. godine, aplikacija broj 46468/06, tačka 179).

57. U konkretnom slučaju apelantu je produžen pritvor zbog opasnosti da će ponoviti krivično djelo kako je propisano članom 146. stav 1. tačka c) ZKP, te će Ustavni sud ispitati obrazloženja koja su redovni sudovi dali u pogledu postojanja ovog posebnog pritvorskog razloga.

58. Ustavni sud ponavlja da opasnost od ponovnog počinjenja djela, ako je uvjerljivo utvrđena, može navesti sudske vlasti da stave i ostave osumnjičenog u pritvoru kako bi spriječile pokušaje da počini daljnja krivična djela. Međutim, potrebno je, između ostalih uvjeta, da opasnost bude vjerovatna, a mjera odgovarajuća u svjetlu okolnosti predmeta, posebno prošlosti i ličnosti navedenog lica (vidi, Evropski sud, *Clooth protiv Belgije*, 12. decembar 1991, stav 40, Serija A br. 225, i *Paradysz protiv Francuske*, aplikacija broj 17020/05, stav 71, 29. oktobra 2009. godine). Najzad, težina krivičnog djela ne može sama za sebe poslužiti kao opravdanje za duge periode pritvora (vidi, Evropski sud, *Ilijkov protiv Bugarske*, aplikacija broj 33977/96, st. 80-81, 26. juli 2001, *Michta protiv Poljske*, aplikacija broj 13425/02, stav 49, 4. maj 2006, i *Gultyayeva protiv Rusije*, aplikacija broj 67413/01, stav 186, 1. april 2010. godine).

59. Imajući u vidu apelantove navode i sadržaj rješenja koja je osporio apelacijom, Ustavni sud primjećuje da se radi o rješenjima koja su donesena nakon podignute optužnice protiv apelanta, u postupku sudske kontrole opravdanosti pritvora. U odnosu na poseban pritvorski razlog iz člana 146. stav 1. tačka c) ZKP, Ustavni sud primjećuje da je apelant istakao da sud nije naveo naročite okolnosti, da se i u ovom dijelu ponovo interpretirao nalaz o postojanju osnovane sumnje i da se sud pozvao na "ukupne okolnosti konkretnog predmeta", te da ovakav pristup pretvara pritvor u obligatoran. Suprotno apelantovim navodima, Ustavni sud primjećuje da je redovni sud

ocijenio kao naročitu okolnost činjenicu o načinu izvršenja krivičnog djela (za šta postoji osnovana sumnja) pri čemu je pokazao izrazitu upornost, bezobzirnost i odlučnost, kao i nasilnu prirodu prema slabijem spolu, ali i ličnost apelanta koji je radnje izvršenja preduzeo u vremenu kada je po presudi Općinskog suda trebalo da se uzdržava od činjenja bilo kakvih krivičnih djela (u vremenu provjeravanja po pravosnažnoj presudi), te imajući u vidu brojnost krivičnih djela, kao i sama krivična djela koja se apelantu stavljaju na teret u konkretnom predmetu (za šta postoji osnovana sumnja). Navedeno, prema mišljenju Ustavnog suda, u svojoj sveukupnosti predstavlja naročite okolnosti koje opravdavaju bojazan od ponavljanja krivičnog djela od apelanta, kako je i redovni sud naveo i predstavlja ozbiljan razlog od javnog interesa koji, nezavisno o pretpostavci nevinosti, pretežu nad pravom na slobodu.

60. Dalje, iako apelant ukazuje da sudovi nisu adekvatno razmotrili primjenu blažih mjera, imajući u vidu sve navedeno, kao i obrazloženja redovnog suda, Ustavni sud ne može prihvatiti ovaj apelantov navod, već smatra da je on paušalan.

61. Stoga, Ustavni sud smatra da su u ovoj fazi postupka redovni sudovi dali dovoljne i relevantne razloge za produženje pritvora zbog postojanja osnovane sumnje i po osnovu člana 146. stav 1. tačka c) ZKP, a što, prema mišljenju Ustavnog suda, ne izgleda proizvoljno, već konkretno i obrazloženo, te u skladu sa standardima iz člana 5. Evropske konvencije.

62. Imajući u vidu činjenicu da je apelant izjavio žalbu protiv rješenja Kantonalnog suda o kojoj je odlučio Vrhovni sud, kao i prethodne zaključke Ustavnog suda u ovoj odluci, Ustavni sud nalazi da u okolnostima konkretnog predmeta nema potrebe da ispituje navode o povredi apelantovog prava iz člana 13. Evropske konvencije.

VIII. Zaključak

63. Ustavni sud zaključuje da su apelantovi navodi o povredi prava na slobodu i sigurnost ličnosti iz člana II/3.d) Ustava Bosne i Hercegovine i člana 5. stav 1. tačka c) i st. 3. i 4. Evropske konvencije neosnovani u odnosu na osporena rješenja, jer apelant nije na adekvatan način pred sud iznio navode o nepristrasnosti suda/sudije/predsjednika vijeća, koje je donijelo rješenje o produženju pritvora apelantu u postupku sudske kontrole iz osnova člana 146. stav 1. tačka c) ZKP o čemu su redovni sudovi dali konkretne, jasne i dovoljne razloge koji, suprotno navodima iz apelacije, nisu proizvoljni.

64. Na osnovu člana 18. stav (3) tačka l), člana 59. st. (1) i (3) Pravila Ustavnog suda, Ustavni sud je odlučio kao u dispozitivu ove odluke.

65. Prema članu VI/5. Ustava Bosne i Hercegovine, odluke Ustavnog suda su konačne i obavezujuće.

Predsjednik
Ustavnog suda Bosne i Hercegovine
Mato Tadić, s. r.

KAZALO

PARLAMENTARNA SKUPŠTINA BOSNE I HERCEGOVINE

650 Zaključak o osnivanju Privremenog zajedničkog povjerenstva obaju domova Parlamentarne skupštine BiH za provođenje procedure imenovanja tri ombudsmana za ljudska prava Bosne i Hercegovine (hrvatski jezik) 1
Закључак о оснивању Привремене заједничке комисије оба дома Парламентарне скупштине БиХ за спровођење процедуре за именовање три омбудсмена за људска права Босне и Херцеговине (српски језик) 1
Zaključak o osnivanju Privremene zajedničke komisije oba doma Parlamentarne skupštine BiH za provođenje procedure za imenovanje tri ombudsmena za ljudska prava Bosne i Hercegovine (bosanski jezik) 2

VIJEĆE MINISTARA BOSNE I HERCEGOVINE

651 Odluka o privremenom financiranju institucija Bosne i Hercegovine i međunarodnih obveza Bosne i Hercegovine za razdoblje srpanj - rujan 2021. godine (hrvatski jezik) 2
Одлука о привременом финансирању институција Босне и Херцеговине и међународних обавеза Босне и Херцеговине за период јули - септембар 2021. године (српски језик) 3
Odluka o privremenom finansiranju institucija Bosne i Hercegovine i međunarodnih obaveza Bosne i Hercegovine za period juli - septembar 2021. godine (bosanski jezik) 4

BOSNA I HERCEGOVINA POVJERENSTVO ZA IZBJEGLICE I RASELJENE OSOBE

652 Odluka o izmjeni Odluke o izboru projekata obnove i izgradnje komunalne i socijalne infrastrukture na prostorima gdje žive raseljene osobe i povratnici za 2016. godinu (hrvatski jezik) 4
Одлука о измјени Одлуке о избору пројеката обнове и изградње комуналне и социјалне инфраструктуре на просторима гдје живе расељена лица и повратници за 2016. годину (српски језик) 5
Odluka o izmjeni Odluke o izboru projekata obnove i izgradnje komunalne i socijalne infrastrukture na prostorima gdje žive raseljena lica i povratnici za 2016. godinu (bosanski jezik) 5

653 Odluka o izmjeni Odluke o izboru projekata obnove i izgradnje komunalne i socijalne infrastrukture i elektrificiranja na prostorima gdje žive raseljene osobe i povratnici za 2019. i 2020. godinu (hrvatski jezik) 5
Одлука о измјени Одлуке о избору пројеката обнове н изградње комуналне и социјалне инфраструктуре и електрификације на просторима гдје живе расељена лица и повратници за 2019. и 2020. годину (српски језик) 6
Odluka o izmjeni Odluke o izboru projekata obnove i izgradnje komunalne i socijalne infrastrukture i elektrifikacije na prostorima gdje žive raseljena lica i povratnici za 2019. i 2020. godinu (bosanski jezik) 6

654 Odluka o izmjeni Odluke o izboru projekata elektrificiranja stambenih jedinica raseljenih osoba i povratnika za 2018. godinu (hrvatski jezik) 7
Одлука о измјени Одлуке о избору пројеката електрификације стамбених јединица расељених лица и повратника за 2018. годину (српски језик) 7
Odluka o izmjeni Odluke o izboru projekata elektrifikacije stambenih jedinica raseljenih lica i povratnika za 2018. godinu (bosanski jezik) 7

USTAVNI SUD BOSNE I HERCEGOVINE

655 Odluka o izboru predsjednika i dopredsjednika Ustavnog suda Bosne i Hercegovine (hrvatski jezik) 8
Одлука о избору предсједника и потпредсједника Уставног суда Босне и Херцеговине (српски језик) 8
Odluka o izboru predsjednika i potpredsjednika Ustavnog suda Bosne i Hercegovine (bosanski jezik) 8

656 Odluka broj AP 3760/19 (hrvatski jezik) 9
Одлука број АП 3760/19 (српски језик) 14
Odluka broj AP 3760/19 (bosanski jezik) 20

657 Odluka broj AP 599/21 (hrvatski jezik) 25
Одлука број АП 599/21 (српски језик) 32
Odluka broj AP 599/21 (bosanski jezik) 39

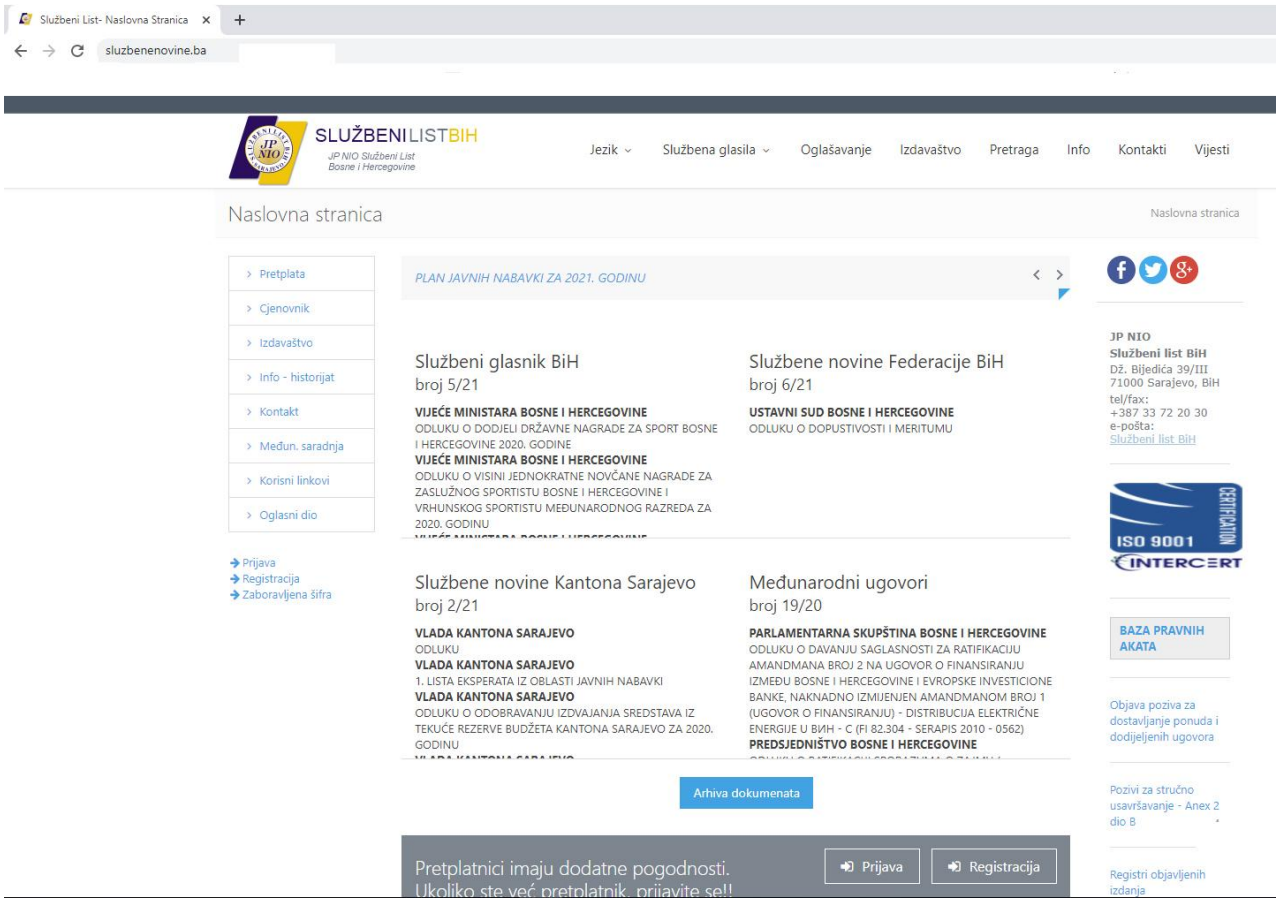

Nakladnik: Ovlaštena služba Doma naroda Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine, Trg BiH 1, Sarajevo - Za nakladnika: tajnik Doma naroda Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine Gordana Živković - Priprema i distribucija: JP NIO Službeni list BiH Sarajevo, Džemala Bijedića 39/III - Ravnatelj: Dragan Prusina - Telefoni: Centrala: 722-030 - Ravnatelj: 722-061 - Pretplata: 722-054, faks: 722-071 - Oglasni odjel: 722-049, 722-050 faks: 722-074 - Služba za pravne i opće poslove: 722-051 - Računovodstvo: 722-044, 722-046 - Komercijala: 722-042 - Pretplata se utvrđuje polugodišnje, a uplata se vrši UNAPRIJED u korist računa: UNICREDIT BANK d.d. 338-320-22000052-11, VAKUFSKA BANKA d.d. Sarajevo 160-200-00005746-51, HYPO-ALPE-ADRIA-BANK A.D. Banja Luka, filijala Brčko 552-000-00000017-12, RAIFFEISEN BANK d.d. BiH Sarajevo 161-000-00071700-57 - Tisak: "Unioninvestplastika" d.d. Sarajevo - Za tiskaru: Jasmin Muminović - Reklamacije za neprimljene brojeve primaju se 20 dana od izlaska glasila.
"Službeni glasnik BiH" je upisan u evidenciju javnih glasila pod rednim brojem 731.
Upis u sudski registar kod Kantonalnog suda u Sarajevu, broj UF/I - 2168/97 od 10.07.1997. godine. - Identifikacijski broj 4200226120002. - Porezni broj 01071019. - PDV broj 200226120002. Molimo pretplatnike da obvezno dostave svoj PDV broj radi izdavanja poreske fakture.
Pretplata za II polugodište 2021. za "Službeni glasnik BiH" i "Međunarodne ugovore" 120,00 KM, "Službene novine Federacije BiH" 110,00 KM.
Web izdanje: http: //www.sluzbenilist.ba - godišnja pretplata 240,00 KM